

การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือ (ค.ศ. 2007-2019)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thailand's Economic Sanctions on The Democratic People's Republic of Korea (2007-2019)

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in International Relations

Department of International Relations

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2020

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์	การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อ เกาหลีเหนือ (ค.ศ. 2007-2019)
โดย	น.ส.ภาสุรี พัฒนวิสุทธิ
สาขาวิชา	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พิสุทธิ บุษบาร์ตัน

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....	ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีวินท์ สุพุทธิกุล)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พิสุทธิ บุษบาร์ตัน)	
.....	กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ภาณุภัทร จิตเที่ยง)	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาสกร วัฒนวิสุทธิ : การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือ (ค.ศ. 2007-2019). (Thailand's Economic Sanctions on The Democratic People's Republic of Korea (2007-2019)) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.พงศ์พิสุทธิ บุษบาร์ตัน

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือในช่วงปี 2007-2019 จากการศึกษาที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ได้มีการรับรองข้อมติเพื่อตอบโต้การทดลองขีปนาวุธและระเบิดนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงรวมถึงสันติภาพระหว่างประเทศ ในฐานะที่ไทยเป็นรัฐสมาชิกสหประชาชาติ จึงมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามข้อมติของ UNSC ซึ่งเป็นไปตามข้อที่ 25 ของกฎบัตรสหประชาชาติในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ ซึ่งที่ผ่านมตั้งแต่ปี 2007 ไทยมีการดำเนินการตามข้อมติของ UNSC ในการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือมาโดยตลอด มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงกลาโหม กระทรวงคมนาคม เป็นต้น ในการปฏิบัติตามข้อมติดังกล่าวและปรับปรุงข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามประกาศของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งการดำเนินมาตรการจะต้องมีความสอดคล้องกับกฎหมายภายในของประเทศไทยเช่นกัน ทั้งนี้ผลการศึกษาชี้ให้เห็นการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือ ในช่วงปี 2007-2019 และพบว่าทั้งไทยและเกาหลีเหนือไม่ได้มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากขนาดนั้น ในด้านเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงส่งผลกระทบต่อการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรของไทยไม่ได้ส่งผลกระทบต่อในแง่ร้ายกับไทยในด้านการค้า เพราะไทยและเกาหลีเหนือมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันค่อนข้างน้อย เนื่องจากที่ผ่านมาเกาหลีเหนือไม่ใช่ประเทศคู่ค้าหลักในด้านการค้าของไทย ไทยก็ไม่ได้เสียผลประโยชน์อะไรมากนัก และประเทศคู่ค้าที่ไทยพึ่งพาเป็นหลัก คือ จีน สหรัฐ ญี่ปุ่น เป็นต้น ส่วนประเทศที่เกาหลีเหนือมีการพึ่งพาทางการค้าเป็นหลักคือ จีน อินเดีย รัสเซีย เป็นต้น โดยจะเห็นว่าอิทธิพลของสถาบันระหว่างประเทศอย่างสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศอาจเป็นแรงจูงใจหนึ่งในการที่ไทยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ รวมถึงเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีต่อบทบาทของไทยในเวทีสหประชาชาติ เพื่อสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทยกับนานาชาติ ให้เกิดความมั่นคงและสันติภาพในอนาคต

สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ปีการศึกษา 2563

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6280103324 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEYWORD: North Korea, Economic Sanctions, United Nations

Pasuree Pattanavisuit : Thailand's Economic Sanctions on The Democratic People's Republic of Korea (2007-2019). Advisor: Asst. Prof. PONGPHISOOT BUSBARAT, Ph.D.

This research aims to study Thailand's Economic Sanctions on The Democratic People's Republic of Korea (2007-2019). In response to North Korea's missile and nuclear test, which is a threat to security and international peace, the United Nations Security Council (UNSC) adopted a series of resolutions to sanction against North Korea. As a United Nations member state, Thailand is obligated to comply with this international commitment, particularly with regard to the UNSC resolutions pursuant to Article 25 of the UN Charter. Since 2007, Thailand has implemented UNSC resolutions to impose sanctions on North Korea. In the past, there were related government agencies in Thailand such as the Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Commerce, Ministry of Defense and Ministry of Transport, who implemented the resolution and updated the relevant information in accordance with the UN Security Council announcements. The implementation of the measures must be also consistent with the internal laws of Thailand. This research found that both Thailand and North Korea had a low level of economic interdependence. Consequently, Thailand's actions had little impacts on North Korea. The implementation of Thai sanctions also did not have a negative impact on Thailand's terms of trade. This was due mainly to the fact that Thailand and North Korea were not the main trading partners of each other. Thailand's major export markets were rather China, the United States, Japan, etc. while North Korea mainly relied on China, India, Russia, etc. It can be seen that international institutions like the United Nations and international law could be one of the driving forces for Thailand to comply with the international sanctions on North Korea. Compliance with international norms and laws helped improve Thailand's image as a responsible actor in the international community. It also had a long-term benefit for promoting cooperation and good relationship between Thailand and foreign counterparts.

Field of Study: International Relations

Student's Signature

Academic Year: 2020

Advisor's Signature

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามของงานสารนิพนธ์.....	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.4 สมมติฐาน	4
1.5 การทบทวนวรรณกรรม.....	5
1.6 กรอบการวิเคราะห์.....	8
1.7 ขอบเขตการวิจัย	10
1.8 ระเบียบวิธีวิจัย.....	11
1.9 โครงสร้างในการนำเสนอ.....	12
บทที่ 2 ปัญหาการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือและปฏิกิริยาของนานาชาติ.....	15
2.1 ปัญหาการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์.....	15
2.2 ความพยายามของนานาชาติในการยุติปัญหาการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์เกาหลีเหนือ.....	17
2.3 พัฒนาการในแง่บวกของเกาหลีเหนือ.....	21
2.4 มาตรการของสหประชาชาติ.....	22
2.4.1 กฎบัตรของสหประชาชาติ.....	22

2.4.2	มาตรการคว่ำบาตรของสหประชาชาติ.....	24
2.4.3	มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ (Economic Sanctions)	25
2.4.4	การกำหนดมาตรการคว่ำบาตรของสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือ	26
2.4.5	ข้อมติต่างๆของ UNSC ที่เกี่ยวกับการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ	27
บทที่ 3	การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทย ตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือ	39
3.1	การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือ.....	40
3.2	ข้อกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ	41
3.3	การดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน.....	46
บทที่ 4	การวิเคราะห์ภาพรวมทางการค้า ทำที่และแรงจูงใจของไทยในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือ	52
4.1	เศรษฐกิจของเกาหลีเหนือเมื่อมีการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ.....	52
4.2	ภาพรวมการค้าระหว่างไทยและเกาหลีเหนือในช่วงระหว่างปี 2007-2019	55
4.3	การวิเคราะห์แรงจูงใจและท่าทีของไทยในการดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือ.....	59
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	68
	บรรณานุกรม.....	72
	ประวัติผู้เขียน.....	85

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงมูลค่าการส่งออกของไทยไปเกาหลีเหนือ ในปี 2007-2019.....	55
แผนภูมิที่ 2 แสดงสินค้าสำคัญที่มีการส่งออกไปเกาหลีเหนือ ในปี 2007-2019	57
แผนภูมิที่ 3 แสดงมูลค่าการนำเข้าของไทยจากเกาหลีเหนือ ในปี 2007-2019	57
แผนภูมิที่ 4 แสดงสินค้าสำคัญที่มีการนำเข้าจากเกาหลีเหนือ ในปี 2007-2019	58
แผนภูมิที่ 5 แสดงมูลค่าการค้าที่เกาหลีเหนือส่งออกมากที่สุด 10 ลำดับแรก ในปี 2007-2019.....	63
แผนภูมิที่ 6 แสดงมูลค่าการค้าที่เกาหลีเหนือนำเข้ามากที่สุด 10 ลำดับแรก ในปี 2007-2019.....	64

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีการกำหนดมาตรการคว่ำบาตร (sanctions) ต่อเกาหลีเหนือเพื่อตอบโต้การพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ การทดลองขีปนาวุธและระเบิดนิวเคลียร์ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่ร้ายแรงต่อสันติภาพและเป็นภัยต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยเฉพาะคาบสมุทรเกาหลีและภูมิภาคเอเชีย คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติจึงได้มีการรับรองข้อมติต่างๆ ซึ่งมีมาตรการที่สำคัญโดยรัฐสมาชิกมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตามมาตรการเหล่านี้ เช่น การคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ ในการห้ามนำเข้า ส่งออก นำผ่านสินค้าบางประเภทไปยังเกาหลีเหนือ มาตรการคว่ำบาตรทางการเงิน สินค้าฟุ่มเฟือย การอายัดทรัพย์สิน การห้ามเดินทาง การไม่อนุญาตให้เครื่องบินที่ต้องลงสัปดาห์ผ่านหรือลงจอด มาตรการสกัดกั้นด้านต่างๆ ในการให้รัฐสมาชิกตรวจค้นเรือสินค้าต้องสงสัยได้ เป็นต้น ทั้งนี้ การลงโทษทางเศรษฐกิจมักจะปรากฏขึ้นในลักษณะทั่วไปและเกิดขึ้นเสมอในปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างรัฐ (Caruso, 2003)

มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจสามารถบังคับใช้โดยองค์ระหว่างประเทศไม่ว่าจะเป็นระดับพหุภาคี (United Nations) หรือระดับภูมิภาค แต่ยังสามารถปรากฏในรูปแบบของการดำเนินมาตรการฝ่ายเดียวในระดับรัฐได้ การลงโทษทางเศรษฐกิจยังคงเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดนโยบายต่างประเทศที่แพร่หลายเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของรัฐเป้าหมาย (Afesorgbor & Mahadevan, 2016) อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของมาตรการคว่ำบาตรมีความแตกต่างกันไป ขณะที่มาตรการคว่ำบาตรทางการเงินของสหรัฐในสมัยรัฐบาลของโอบามาต่ออิหร่านประสบความสำเร็จในการบังคับให้เตหะรานยอมยับยั้งโครงการนิวเคลียร์ในปี 2014 แต่ในกรณีของเกาหลีเหนือ เช่น การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรโดยสหรัฐฯ และโดยสหประชาชาติในยุคหลังสงครามเย็น ไม่่าจะเป็นการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรด้านการเงิน มาตรการคว่ำบาตรด้านการค้า มาตรการคว่ำบาตรด้านการอายัดทรัพย์สินและการห้ามเดินทาง การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรเหล่านั้นเกิดความล้มเหลวใน

การกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในนโยบายของระบอบการปกครองเกาหลีเหนือ เช่น นโยบายปราบปราม และโครงการอาวุธนิวเคลียร์ เป็นต้น (Peksen, 2019)

อย่างไรก็ตาม มาตรการคว่ำบาตรภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศโดยทั่วไปหมายถึง มาตรการที่บีบบังคับซึ่งดำเนินการโดยรัฐหนึ่งหรือหลายรัฐร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวหรือ บีบบังคับรัฐอื่นให้ยุติการมีส่วนร่วมในการกระทำที่ละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ (Joyner, 1995) อาจกล่าวได้ว่ามาตรการคว่ำบาตรเป็นมาตรการที่ใช้บีบบังคับเพื่อกดดันให้ บุคคล องค์กร หรือ ประเทศ ที่รุกรานประเทศอื่นและเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพ ให้ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของ สหประชาชาติ เพื่อยุติการดำเนินการนั้น ๆ ซึ่งอาจดำเนินการเป็นมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ เช่น การห้ามส่งออก/นำเข้าสินค้าบางประเภท การอายัดทรัพย์สิน การค้า/การเงิน การห้ามเดินทาง หรือมาตรการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กำลังทางอาวุธ โดยบุคคล องค์กร หรือประเทศ ที่ถูกกำหนด จะต้อง ปฏิบัติตามมาตรการคว่ำบาตรนั้น ๆ ตามข้อมติของ United Nations Security Council (UNSC) ที่กำหนดไว้ ปัจจุบัน UNSC ได้กำหนดมาตรการคว่ำบาตร 15 กรณี แบ่งเป็น 1) ลักษณะตาม สถานการณ์ในประเทศต่างๆ 13 กรณี ได้แก่ แอฟริกากลาง อิหร่าน เกาหลีเหนือ ลิเบีย โซมาเลียและ เอิริเทรีย อิรัก เยเมน ซูดาน คองโก เลบานอน เซาท์ซูดาน มาลี และกินีบิสเซา 2) ลักษณะตาม องค์กรและบุคคล 2 กรณี ได้แก่ กลุ่มตอลิบาน และกลุ่มรัฐอิสลามและอัลกออิดะห์ ซึ่ง UNSC ได้ติดตามสถานการณ์และจะมีการจัดการประชุมอยู่เสมอเพื่อปรับปรุงและมีการต่ออายุมาตรการให้ สอดรับกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบันที่เกิดขึ้น เมื่อมีสถานการณ์เกิดขึ้นในเชิงบวก UNSC ก็จะ พิจารณาผ่อนปรนหรือยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรต่อประเทศนั้น (กรมองค์การระหว่างประเทศ, 2561) ทั้งนี้ การใช้มาตรการคว่ำบาตรแทนทางเลือกอื่นทำให้เกิดความคาดหวังว่าจะสามารถ หลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างประเทศโดยการใช้กำลังทหารได้ (Gutman et al., 2016)

ทั้งนี้ เกาหลีเหนือได้ชื่อว่าเป็นประเทศมหาอำนาจด้านนิวเคลียร์ ซึ่งเกาหลีเหนือได้มีการทดลองอาวุธนิวเคลียร์เป็นระยะ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ จึงได้รับรองข้อมติที่ 1718 ข้อมติที่ 1874 ข้อมติที่ 2087 ข้อมติที่ 2094 ข้อมติที่ 2270 ข้อมติที่ 2321 ข้อมติที่ 2371 ข้อมติที่ 2375 และ ข้อมติที่ 2397 ให้รัฐสมาชิกดำเนินการตามมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ เกี่ยวกับโครงการพัฒนาขีปนาวุธและอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2017 เกาหลีเหนือได้มีการทดลองระเบิดนิวเคลียร์และแถลงว่าได้มีการทดลองระเบิดไฮโดรเจนสำเร็จ ซึ่งเป็นการทดลอง ระเบิดนิวเคลียร์ ครั้งที่ 6 ของเกาหลีเหนือ และในวันที่ 4 กรกฎาคม ถือเป็น การทดลองขีปนาวุธข้าม

ทวีปครั้งแรก อีกทั้งในช่วงวันที่ 28 กรกฎาคม และวันที่ 28 พฤศจิกายน 2017 ได้ทดลองซีปนาวุธข้ามทวีปอีกสองครั้ง ตามลำดับ โดยทำให้ UNSC มีการรับรองข้อมติเพื่อยกระดับมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นต่อเกาหลีเหนือในปี 2017 รวม 3 ฉบับ (ข้อมติที่ 2371 ข้อมติที่ 2375 และข้อมติที่ 2397) ซึ่งมีผลทำให้การคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือมีระดับมาตรการลงโทษสูงที่สุดในปัจจุบัน (กองสันติภาพ ความมั่นคงและการลดอาวุธ, 2561) เพื่อกดดันให้เกาหลีเหนือยุติการทดลองระเบิดนิวเคลียร์และล้มเลิกโครงการพัฒนาซีปนาวุธเพื่อให้คาบสมุทรเกาหลีเป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์เพื่อให้เกิดสันติภาพและความมั่นคงในโลก

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ได้มีการกำหนดมาตรการคว่ำบาตร (sanctions) ซึ่งเป็นไปตามหมวดที่ 7 ของกฎบัตรสหประชาชาติ โดยออกเป็นข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งมาตรการคว่ำบาตรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติมีหลายรูปแบบ ได้แก่ มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ มาตรการปิดล้อมด้านอาวุธ การห้ามเดินทาง การอายัดทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งมาตรการคว่ำบาตรมุ่งเน้นไปที่การยุติความขัดแย้งทางการเมือง การไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์และต่อต้านการก่อการร้าย (United Nations Security Council, 2021b) เพื่อรักษาหรือฟื้นฟูสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ทั้งนี้ประเทศไทยในฐานะรัฐสมาชิกสหประชาชาติ มีพันธกรณีที่ต้องดำเนินการตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งเป็นไปตามข้อ 25 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ จึงต้องปฏิบัติตามข้อมติดังกล่าว ให้สอดคล้องกับกฎหมายของประเทศไทย ในส่วนของกระทรวงพาณิชย์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ฯ ข้างต้นเพื่อให้มาตรการดังกล่าวมีผลใช้บังคับโดยเร็ว ซึ่งเป็นไปตามอำนาจแห่งพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 อาศัยอำนาจตามความใน (1) (3) และ (6) ของมาตรา 5 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 5/1 แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า 2522 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ซึ่งจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี (กระทรวงพาณิชย์, 2561c) ทั้งนี้กระทรวงพาณิชย์โดยกรมการค้าต่างประเทศนั้นเป็นหน่วยงานหลักในการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์เพื่อกำหนดสินค้าต้องห้ามส่งออก นำเข้า หรือนำผ่าน ตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ สำหรับเกาหลีเหนือ ตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน กรมฯ ได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ กำหนดสินค้าต้องห้ามส่งออก นำเข้า และนำผ่านตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ภายหลังจากที่กระทรวงการต่างประเทศมีการเสนอเรื่องและคณะรัฐมนตรีได้มีมติ

เห็นชอบแล้ว รวมทั้งสิ้น 3 ฉบับ และฉบับล่าสุด มีผลบังคับใช้เมื่อปี 2018 ทั้งนี้การศึกษาครั้งนี้นี้จึงมีความสำคัญซึ่งผู้ประกอบการของไทยควรทำความเข้าใจเรื่องกฎหมายและขอบเขตของมาตรการคว่ำบาตรของข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงฯ ที่บังคับใช้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามข้อมติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.2 คำถามของงานสารนิพนธ์ : ไทยดำเนินมาตรการคว่ำบาตรตามข้อมติของสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนืออย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาถึงสาเหตุในการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือของสหประชาชาติ ข้อมติของ UNSC ที่เกี่ยวกับการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ

2) ศึกษาถึงความจำเป็นของไทยในปฏิบัติตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือ ข้อกฎหมายของไทยต่อข้อมติของ UNSC ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ เพื่อให้เป็นไปตามข้อมติฯ และรวบรวมข้อมูลสินค้าและสถิติการค้าระหว่างไทยและเกาหลีเหนือ ในช่วง 12 ปีย้อนหลัง (2007-2019) ทั้งในแง่การส่งออกและการนำเข้า และเพื่อศึกษาทำที่และแรงจูงใจ รวมถึงภาพรวมทางการค้าระหว่างสองประเทศจากการที่ไทยดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจฉบับล่าสุดต่อเกาหลีเหนือ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับรายการสินค้าคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือของไทย เพื่อให้สามารถดำเนินการค้าระหว่างประเทศได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

1.4 สมมติฐาน

ท่าทีของไทยในการเข้าร่วมกระบวนการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ นั้นไทยมีความเต็มใจในการปฏิบัติตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ในฐานะรัฐสมาชิกสหประชาชาติ มีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามซึ่งเป็นไปตามข้อ 25 ของกฎบัตรสหประชาชาติ อิทธิพลของสถาบันระหว่างประเทศอย่างสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศอาจเป็นแรงจูงใจหนึ่งในการที่ไทย

ต้องปฏิบัติตามข้อมติ และการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยค่อนข้างน้อย เพราะเกาหลีเหนือไม่ได้เป็นคู่ค้าหลักและไม่ใช่เป้าหมายการค้าของไทย

1.5 การทบทวนวรรณกรรม

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งของการเมืองระหว่างประเทศ เป็นทางเลือกที่ไม่ใช้ความรุนแรงและมีมนุษยธรรมมากกว่าการแทรกแซงทางทหาร ซึ่งพบว่า การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจที่กำหนดโดยสหประชาชาติและที่กำหนดโดยสหรัฐอเมริกาทำให้ GDP ของประเทศเป้าหมายลดลง 25.5 เปอร์เซ็นต์และ 13.4 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ (Neuenkirch & Neumeier, 2015) ขณะที่การศึกษาของ Hufbauer, Schott และ Elliott แสดงให้เห็นว่า การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรที่ประสบความสำเร็จจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจจากการลดลงของ GDP โดยเฉลี่ย 2.4 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่การคว่ำบาตรที่ล้มเหลวจะมีการลดลงของ GDP โดยเฉลี่ย 1.0 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ เพื่อกำหนดนโยบายการคว่ำบาตรให้มีประสิทธิภาพ พลวัตทางการเมืองของรัฐเป้าหมายเองก็เป็นองค์ประกอบสำคัญของกลไกที่รองรับประสิทธิผลของการคว่ำบาตรด้วย (Allen, 2008)

เกาหลีเหนือถูกคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศหลายครั้งเนื่องจากโครงการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ อาวุธเคมีชีวภาพและอาวุธทำลายล้างสูงอื่น ๆ นับตั้งแต่การทดสอบนิวเคลียร์ครั้งแรกในปี 2006 อย่างไรก็ตามสิ่งนี้ไม่ได้หยุดเกาหลีเหนือจากการทดสอบนิวเคลียร์และทดสอบขีปนาวุธพิสัยไกลอีกหลายครั้งในปี 2009 2012 และ 2013 ทั้งนี้จากการศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพของ Sangkee Kim ได้ประเมินผลกระทบของการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ โดยดูจากปัจจัยสำคัญ (เช่น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ) หลังจากตรวจสอบสถานภาพการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจโดยสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหประชาชาติ เขาสรุปว่า ผลจากการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรมีเพียงเล็กน้อยในแง่ของปัจจัยหลายประการ แต่เขาดังข้อสังเกตว่ามาตรการคว่ำบาตรเหล่านี้ส่งผลให้เศรษฐกิจของเกาหลีเหนือแย่ลง (Jung et al., 2018)

มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจมีความสำคัญมากขึ้นในการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งมักใช้มาตรการนี้แทนการเผชิญหน้าทางทหาร ความคาดหวังพื้นฐานคือ รัฐที่ดำเนินมาตรการคว่ำ

บาตรใช้แรงกดดันทางเศรษฐกิจเพื่อที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเมืองของรัฐ เป้าหมาย อย่างไรก็ดี Jina Kim ได้ทำการศึกษาและพบว่า การคว่ำบาตรของสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือ นั้นยังไม่มีประสิทธิภาพในการควบคุมการส่งออกของสินค้าเชิงกลยุทธ์ไปยังเกาหลีเหนือ นอกจากนี้ยังพบว่าจีนเป็นผู้ส่งออกรายเดียวสำหรับสินค้าหลายรายการและมีบทบาทสำคัญในการส่งออกรายการสินค้าในบัญชีพิเศษ เนื่องจากยังมีประเทศที่สามที่ให้ความยืดหยุ่นและการเบี่ยงเบนมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ สามารถสรุปได้ดังนี้ ประการแรก การคว่ำบาตรของสหประชาชาติไม่ได้มีประสิทธิภาพในการลดการส่งออกไปเกาหลีเหนือ แต่ลดจำนวนผู้ส่งออกอย่างมากในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประการที่สอง มีผลกระทบในประเทศที่สามเนื่องจากเกิดพันธมิตรรายใหม่ ประการที่สาม จีนมีบทบาทสำคัญในการจัดหาสินค้าเชิงกลยุทธ์ให้กับเกาหลีเหนือ อย่างไรก็ตามไม่เพียงแต่จีนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงประเทศในอาเซียนและภูมิภาคอื่น ๆ ทั้งนี้ มาตรการคว่ำบาตรจึงเป็นการดำเนินมาตรการเพื่อพยายามจำกัดการแพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ อย่างไรก็ดี ข้อดีของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือได้รับการรับรองภายใต้หมวดที่ 7 ของกฎบัตรสหประชาชาติและมีการตัดสินใจที่มีผลผูกพันซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิกของสหประชาชาติต้องปฏิบัติตาม (Kim, 2017) ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกควรปฏิบัติตามกฎระเบียบ สร้างความตระหนักรู้และให้ความสำคัญต่อการควบคุมการส่งออกเพื่อให้เกิดความร่วมมือในหลายระดับ

การศึกษาของ Hyung-Gon JEONG ได้ประเมินผลกระทบของการคว่ำบาตรของสหประชาชาติต่อการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยของเกาหลีเหนือ สำหรับการวิเคราะห์ใช้รายการสินค้าฟุ่มเฟือยต้องห้ามตามรหัส HS Codes ซึ่งจัดทำโดย US Congressional Research Service ด้วยการจำแนกประเภทรหัส HS Codes สร้างข้อมูลการค้าทวิภาคีโดยใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูล UN COMTRADE และธนาคารโลกเพื่อติดตามประสิทธิภาพทางการค้าของเกาหลีเหนือกับคู่ค้า 71 ราย ผลการวิเคราะห์ระบุว่าข้อมติ ที่ 1718 ซึ่งมีเป้าหมายหลักในการห้ามการส่งออกสินค้าฟุ่มเฟือยไปยังเกาหลีเหนือ กลายเป็นสิ่งที่ไม่มีประสิทธิภาพในการลดการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยของเกาหลีเหนือแต่อย่างใด นับตั้งแต่การดำเนินการตามมติของสหประชาชาติที่ 1718 การนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยของเกาหลีเหนือเพิ่มขึ้นจาก 134,938,700 ดอลลาร์สหรัฐในปี 2006 เป็น 304,410,386 ดอลลาร์สหรัฐในปี 2017 การพึ่งพาเงินในการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยของเกาหลีเหนือเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และ 96.6% ของสินค้าฟุ่มเฟือยเหล่านี้ นำเข้าจากจีนในปี 2017 จีนกลายเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าฟุ่มเฟือยที่มีบทบาทสำคัญแทนที่ประเทศ

อื่น เช่น ญี่ปุ่น เยอรมนี สิงคโปร์ ในการดำเนินการคว่ำบาตรจากปี 2006 ถึงปี 2017 ทั้งนี้ ในช่วงเริ่มต้นของการปฏิบัติตามข้อมติ UNSC ที่ 1718 ประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการตามมาตรการคว่ำบาตรของสหประชาชาติเนื่องจากประเทศสมาชิกใช้ระยะเวลานานในการออกกฎหมายหรือข้อบังคับในการดำเนินการตามมาตรการตามข้อมติที่ 1718 ซึ่งปัญหาส่วนหนึ่งคือ คำจำกัดความของสินค้าฟุ่มเฟือย ซึ่ง UNSC ไม่ได้ให้คำจำกัดความของสินค้าฟุ่มเฟือยที่ใช้สามารถเป็นหนึ่งเดียว การไม่มีรายการสินค้าฟุ่มเฟือยที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน และการขาดการบังคับใช้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การดำเนินการคว่ำบาตรไม่มีประสิทธิภาพ สุดท้าย การดำเนินการคว่ำบาตรเพียงอย่างเดียวอาจไม่เข้มงวดมากพอที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของของเกาหลีเหนือ ดังนั้น UNSC ควรมีมาตรการคว่ำบาตรที่เด็ดขาดกว่าที่เคยมี และใช้มาตรการคว่ำบาตรที่ปรับปรุงแล้วควบคู่ไปกับการเจรจาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกาหลีเหนือให้เป็นไปในเชิงบวกมากยิ่งขึ้น (Jeong, 2019)

Noland ได้ทำการศึกษาและพบว่า ไม่พบหลักฐานที่บ่งชี้ว่าการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของสหประชาชาติมีผลกระทบต่อการค้าสินค้าฟุ่มเฟือยของเกาหลีเหนือกับจีนที่เป็นคู่ค้ารายใหญ่ที่สุด และไม่มีหลักฐานว่ามาตรการคว่ำบาตรส่งผลกระทบต่อการค้าโดยรวมของเกาหลีเหนือกับคู่ค้าหลักทั้งสองราย คือ จีนและเกาหลีใต้ (Noland, 2009)

อย่างไรก็ดี ยังคงมีคำถามเกิดขึ้นว่าจะทำอย่างไรให้มาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือมีประสิทธิภาพมากขึ้น Sangtu-Ko ได้ทำการศึกษาและพบว่า จะทำให้การคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือมีประสิทธิภาพได้นั้นควรเน้นไปที่ความร่วมมือระหว่างประเทศและชี้ให้เห็นว่าควรจัดตั้งข้อตกลงด้านความมั่นคงระดับภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อแก้ไขปัญหานิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ ความสัมพันธ์ระดับภูมิภาคที่สร้างขึ้นใหม่ควรดำเนินการตามมติที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ใช้ในระดับโลก การสร้างข้อตกลงความร่วมมือระดับภูมิภาคที่ประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสองประการ ประการแรกรัฐบาลเกาหลีใต้จำเป็นต้องใช้ปัญหานิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือเป็นประเด็นที่มีผลผูกพันสำหรับความร่วมมือในระดับภูมิภาค ด้วยเหตุนี้ จึงควรกำหนดปัญหานิวเคลียร์เป็นภัยคุกคามที่ร้ายแรงต่อสันติภาพในภูมิภาค การเปลี่ยนแปลงการรับรู้ถึงภัยคุกคามเช่นนี้จะเน้นถึงความสำคัญของการแก้ปัญหาในระดับภูมิภาค ประการที่สอง การสร้างการจัดการระดับภูมิภาคจำเป็นต้องมีการจัดตั้งสถาบัน การเจรจาระดับภูมิภาคที่มีอยู่แทบจะไม่สามารถช่วยแก้ปัญหานิวเคลียร์ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับการเจรจาหลายครั้งใหม่ ให้เป็นสถาบันที่ดำเนินการตามข้อมติที่นำมาใช้ในคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (Ko, 2019)

1.6 กรอบการวิเคราะห์

การวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องการนำเสนอประเด็นการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือ ผ่านกรอบแนวคิดเพื่อใช้วิเคราะห์ โดยทฤษฎีที่นำมาใช้มีดังนี้

ทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Interdependence Theory) ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ร่วมสมัยมักใช้คำว่า ‘การพึ่งพาซึ่งกันและกัน’ (interdependence) ซึ่งเป็นสถานการณ์ในการเมืองโลกที่ตัวแสดงรวมทั้งรัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐมีลักษณะที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน ภายใต้การพึ่งพาซึ่งกันและกันนี้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงที่เกี่ยวข้องรวมถึงรัฐและรัฐข้ามชาติอื่น ๆ มีลักษณะเป็นทั้งความร่วมมือและการแข่งขัน การพึ่งพาซึ่งกันและกันไม่ได้หมายถึงสันติภาพและความร่วมมือในหมู่ตัวแสดงเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงที่มีลักษณะความร่วมมือการพึ่งพาอาศัยกัน และการมีปฏิสัมพันธ์ในหลาย ๆ ด้านและความขัดแย้งด้วย (de Mattos Fagundes et al., 2016)

ทฤษฎีนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้อธิบายการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างประเทศ การพึ่งพาซึ่งกันและกันในการเมืองโลก หมายถึง สถานการณ์ที่มีลักษณะของผลกระทบซึ่งกันและกันระหว่างประเทศหรือระหว่างตัวแสดงในประเทศต่างๆ ผลกระทบเหล่านี้มักเกิดจากการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ การไหลเวียนของเงินทุน สินค้า ผู้คน ข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ Robert O. Keohane และ Joseph Nye ได้อธิบายว่า รัฐเป็นตัวแสดงที่ไม่สามารถอยู่ได้ด้วยตัวเองตามลำพัง รัฐนั้นจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งการพึ่งพาอาศัยกันไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง วัฒนธรรมและสังคม ล้วนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดซึ่งกันและกัน ตลอดจนส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นผลจากการติดต่อข้ามพรมแดนระหว่างประเทศประเทศ เช่น การเคลื่อนย้ายสินค้า ทุน บุคคล ทั้งนี้ Keohane และ Nye ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับสวัสดิการและความมั่นคง การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันจะเพิ่มขึ้นเมื่อเป็นสังคมอุตสาหกรรมที่ทันสมัย เช่น ระบบการค้า เป็นตัวอย่างการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทางเศรษฐกิจเมื่อสัดส่วนการค้าต่อ GDP ขยายตัวมากขึ้นเท่าไร หมายถึงว่ารัฐต้องพึ่งพาระบบการค้าระหว่างประเทศมากขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันยังหมายถึง ความรู้สึกต่างตอบแทนกัน (Sensitivity) และ การพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Mutual Dependence) โดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศส่งผลให้แต่ละฝ่ายนั้นแสวงหาความร่วมมือและช่วยเหลือ

พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Keohane & Nye, 2011) นอกจากนี้ Keohane และ Nye ยังให้เหตุผลว่า การประสานความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญเพื่อหลีกเลี่ยงความวุ่นวายในระบบเศรษฐกิจโลก (Keohane & Nye, 1989) ทั้งนี้ นักวิชาการบางกลุ่มวิเคราะห์ว่าการพึ่งพาซึ่งกันและกันทั่วโลกเป็นผลมาจาก กระบวนการแลกเปลี่ยนและความเชี่ยวชาญระหว่างประเทศ เมื่อโลกเริ่มมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน รัฐบาลระหว่างประเทศก็จะได้รับความผาสุกทางเศรษฐกิจที่มีการกินดีอยู่ดีและความสงบสุข (Baldwin, 1980) การพึ่งพาซึ่งกันและกันทางเศรษฐกิจช่วยสร้างสันติภาพในระบบระหว่างประเทศ มากขึ้น ส่งผลต่อพฤติกรรมของรัฐ ซึ่งจะเห็นว่ารัฐหนึ่งๆ ไม่สามารถที่จะดำเนินการต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จได้โดยตามลำพัง ต้องอาศัยความร่วมมือจากรัฐอื่นๆ ด้วย (นรุตม์ เจริญศรี, 2563)

ดังนั้น จากแนวคิดของ Robert O. Keohane และ Joseph Nye ที่เกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สามารถนำมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีเหนือและไทยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ตั้งแต่ก่อนที่ไทยจะมีการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือ และหลังจากที่ไทยมีการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือ ถึงแม้ไทยต้องปฏิบัติตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการดำเนินมาตรการเช่น ห้ามส่งออก นำเข้า นำผ่าน สินค้าบางประเภทไปยังเกาหลีเหนือ แต่ในส่วนสินค้าอื่นๆที่ไม่ได้อยู่ในบัญชีรายชื่อต้องห้ามตามข้อมติฯ จะเห็นได้ว่าไทยมีมูลค่าการค้ากับเกาหลีเหนือในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาแต่อยู่ในสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อยมากเช่นกัน เนื่องจากเกาหลีเหนือไม่ใช่ตลาดคู่ค้าหลักของไทย ไทยนั้นยินดีที่จะปฏิบัติตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ในฐานะรัฐสมาชิกมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามซึ่งเป็นไปตามข้อ 25 ของกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งไทยนั้นก็ได้เสียผลประโยชน์อะไรมานักจากสัดส่วนการค้าที่ค่อนข้างน้อย

ไทยกับเกาหลีเหนือมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันตั้งแต่พฤษภาคม 1975 มีความสัมพันธ์ทั้งในด้านวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็น การส่งคณะกายกรรมจากเปียงยางมาเปิดการแสดงในไทยและความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ อีกทั้งในการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาค (ARF) ค.ศ. 2000 ที่ไทยเป็นเจ้าภาพ เกาหลีเหนือยื่นความประสงค์ขอเข้าร่วมประชุมด้วย โดยเกาหลีเหนือเตรียมตัวตั้งแต่การพบรัฐมนตรีต่างประเทศของไทย ในการประชุมกลุ่ม 77 ที่คิวบา ซึ่งไทยก็ให้การสนับสนุนต่อการตัดสินใจของเกาหลีเหนือ ทั้งนี้ การที่เกาหลีเหนือเข้าร่วมประชุม ARF จะเห็นได้ว่าเป็นการเปิดเวทีให้ประเทศสมาชิกที่มีความวิตกกังวลต่อประเด็นขีปนาวุธของเกาหลีเหนือได้มีการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนและหารือกับฝ่ายเกาหลี

เหนือได้โดยตรง รวมถึงเป็นช่องทางให้เกาหลีเหนือได้พูดคุยปรึกษากับทางญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สหรัฐ จะเป็นสิ่งที่ส่งผลดีต่อไทยในฐานะที่มีส่วนช่วยให้ประเทศซึ่งมีความขัดแย้งได้มีโอกาสเจรจา ปรึกษาหารือกัน เพื่อในอนาคตอาจนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันต่อไป (วิเชียร อินทะสี, 2543) ทั้งนี้เป็นการแก้ไขปัญหาโดยใช้ความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างสันติวิธีโดยไม่ใช้กำลัง การใช้เวที ARF ในการเจรจาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสร้างความร่วมมือและสันติภาพในคาบสมุทรเกาหลี หรือการให้ความสำคัญกับองค์การระหว่างประเทศโดยใช้เวทีของคณะมนตรีความมั่นคงแห่ง สหประชาชาติในการหารือเพื่อแก้ปัญหาอย่างสันติวิธีในการออกมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือที่ ทดลองชิปนาวุธและระเบิดนิวเคลียร์

ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ รัฐบาลสหรัฐฯเรียกร้องให้ สมาชิกของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเข้าร่วมกับระบอบการคว่ำบาตรอย่างเต็มที่ และ ต้องการความร่วมมือในการกำหนดนโยบายในเวทีระหว่างประเทศ (Jungyeop, 2020) แนวโน้มใน ปัจจุบันของประเทศส่วนใหญ่เน้น พยายามที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งโดยการใช้กำลัง ซึ่งการใช้กำลัง ทางทหารมีบทบาทน้อยลงและรักษาความร่วมมือเพื่อให้สถานะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยังคง อยู่ แต่แต่ละประเทศมีการพึ่งพากันทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น อย่างไรก็ตามนอกเหนือจากอิทธิพลของความร่วมมือระหว่างรัฐผ่านองค์การระหว่างประเทศแล้ว การ พึ่งพาซึ่งกันและกันของกลุ่มเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันยังช่วยให้เกิดความร่วมมือและความ มั่นคงระหว่างรัฐอีกด้วย (Mija & Teosa, 2009) โดยสามารถเห็นได้จากความสัมพันธ์ของเกาหลี เหนือและจีนเป็นต้น

อย่างไรก็ดี การดำเนินมาตรการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ประเทศใดประเทศหนึ่งอาจไม่สามารถกดดันเกาหลีเหนือได้มากพอเพื่อให้เกาหลีเหนือยุติการทดสอบ ชิปนาวุธและการไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ ถ้าประเทศอื่นที่เป็นคู่ค้ารายใหญ่ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนของ เกาหลีเหนืออย่างจีนหรือรัสเซียไม่ดำเนินมาตรการคว่ำบาตรอย่างเข้มงวดด้วยเช่นเดียวกัน

1.7 ขอบเขตการวิจัย

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเกาหลีเหนือในกรณี การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือ ศึกษาวิเคราะห์ถึงแรงจูงใจและ

ท่าที่ของไทยในการที่ต้องดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ศึกษาถึงมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือทั้งในด้านการค้า การนำเข้า ส่งออก การห้ามจำหน่าย จ่าย โอน สินค้าให้กับเกาหลีเหนือตามข้อมติของ UNSC โดยเปรียบเทียบข้อมูลทางการค้าทั้งก่อนและหลังที่ไทยจะดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือ โดยศึกษาข้อมูลทางการค้า จากระบบพิกัดศุลกากร (Hs Code) ปี 2007-2019 และศึกษาภาพรวมการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรอื่นๆ ของไทยต่อเกาหลีเหนือ เช่น การปรับปรุงรายชื่อและองค์กรที่ถูกมาตรการอายัดทรัพย์สินและห้ามเดินทาง เป็นต้น รวมถึงศึกษาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องของไทยต่อข้อมติของ UNSC ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรของไทยต่อเกาหลีเหนือ เพื่อให้เป็นไปตามข้อมติ UNSC โดยกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ ประเทศเกาหลีเหนือ และไทย ซึ่งศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง

1.8 ระเบียบวิธีวิจัย

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาในเรื่อง การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือ (ค.ศ.2007-2019) เป็นการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือ รวมถึงท่าทีและแรงจูงใจของไทยในการดำเนินมาตรการตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ และการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจด้านการค้า สถิติทั้งการนำเข้าและส่งออกของไทยไปยังเกาหลีเหนือ เพื่อเปรียบเทียบทั้งก่อนและหลังที่ไทยดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจโดยการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ รวบรวมสาระสำคัญของการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมกิจกรรมและรายการสินค้า รวมไปถึงการต่ออายุมาตรการภายใต้ข้อมติฯ ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการศึกษาข้อมูลที่รวบรวมและวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยตรง โดยใช้วิธีศึกษาวิจัยจากเอกสาร ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องการจะศึกษา และวิจัยลักษณะพรรณนา ซึ่งใช้เอกสารปฐมภูมิ ได้แก่ รายงาน เอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ ทั้งหน่วยงานของกระทรวงการต่างประเทศ และของกระทรวงพาณิชย์ หนังสือวิชาการ งานวิจัยต่างๆ บทวิเคราะห์ บทความวารสารของ

สถาบันต่างๆ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ เอกสารต่างๆ ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย รวมทั้งการสืบค้นจากสื่ออินเทอร์เน็ต เก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานสถิติการค้าทั้งการนำเข้าและส่งออกระหว่างไทยและเกาหลีเหนือจากเว็บไซต์ของกรมศุลกากร กรมการค้าต่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ และจากฐานข้อมูลของ Global Trade Atlas และ International Trade Centre ซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรง โดยกำหนดช่วงระยะเวลาในปี 2007-2019 มาวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการวิจัย ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเอกสาร โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการที่ไทยดำเนินการตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือ โดยวิเคราะห์ท่าทีและแรงจูงใจของไทยในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตร ภาพรวมการค้า ข้อมูลสถิติในแง่ของมูลค่าการนำเข้าและการส่งออก ที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2007 – 2019 ก่อนและหลังที่ไทยจะดำเนินตามข้อมติ ในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรในการออกประกาศต่อรายการสินค้าที่กำหนดในบัญชีแนบท้ายประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับล่าสุดของ ปี 2018 จากพิกัดศุลกากรในระบบฮาร์โมนิซ

1.9 โครงสร้างในการนำเสนอ

บทที่ 1 บทนำ ซึ่งมีองค์ประกอบคือ ที่มาและความสำคัญของปัญหา คำถามของสารนิพนธ์ วัตถุประสงค์ สมมติฐาน การทบทวนวรรณกรรม กรอบการวิเคราะห์ ขอบเขตในการศึกษา ระเบียบวิธีวิจัย

บทที่ 2 ปัญหาการพัฒนาวิฤตนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือและปฏิกิริยาของนานาชาติ กล่าวถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวิฤตนิวเคลียร์ ความพยายามของนานาชาติในการยุติปัญหาวิฤตนิวเคลียร์เกาหลีเหนือ การกำหนดมาตรการคว่ำบาตรของสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือ มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ กฎบัตรสหประชาชาติ บทบาทหน้าที่ของ UNSC ข้อมติต่างๆของ UNSC ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ

บทที่ 3 การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือ

การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือ ข้อกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือตามข้อมติ UNSC สรุปสาระสำคัญ

ของกิจกรรมต้องห้ามและรายการสินค้าคว่ำบาตรภายใต้ประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับล่าสุดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือจนถึงปัจจุบัน (รายการสินค้าฯ ห้ามส่งออก นำเข้า และนำผ่านตามบัญชีแนบท้ายประกาศกระทรวงพาณิชย์ฯ 1) บัญชีรายการสินค้าต้องห้ามส่งออกและนำผ่านไปยังเกาหลีเหนือ 2) บัญชีรายการสินค้าต้องห้ามส่งออกไปยังเกาหลีเหนือ และ 3) บัญชีรายการสินค้าต้องห้ามนำเข้าและนำผ่านจากเกาหลีเหนือ)

บทที่ 4 การวิเคราะห์ภาพรวมทางการค้า ท่าทีและแรงจูงใจของไทยในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือ รวบรวมข้อมูลภาพรวมด้านสถิติการค้าระหว่างไทยและเกาหลีเหนือในช่วงก่อนและภายหลังจากการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ ท่าทีและแรงจูงใจของไทยในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือ (ปี 2007-2019)

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 2

ปัญหาการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือและปฏิกิริยาของนานาชาติ

ปัญหาการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือมีรากฐานอันยาวนานมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และเกี่ยวพันกับประเด็นปัญหาการแยกและรวมประเทศเกาหลี ซึ่งอาวุธนิวเคลียร์ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการทูตและการทหารที่เกาหลีมีไว้เพื่อสร้างอำนาจต่อรองกับฝ่ายต่างๆ ที่ถือว่าเป็นศัตรูของตน โดยบทนี้จะอธิบายถึง ปัญหาการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ ความพยายามของนานาชาติในการแก้ไขและยุติปัญหาการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ พัฒนาการในแง่บวกของเกาหลีเหนือ และบทบาทของสหประชาชาติต่อปัญหาดังกล่าว

2.1 ปัญหาการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์

หลังจากที่ญี่ปุ่นยุติการยึดครองเกาหลีเนื่องจากแพ้ในสงครามโลกครั้งที่สอง สหภาพโซเวียตและสหรัฐตกลงที่จะแบ่งเกาหลีออกเป็น 2 ส่วน และเมื่อญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้ใน ปี ค.ศ. 1945 เกาหลีที่ถูกแบ่งเป็นสองส่วนโดยเกาหลีส่วนเหนือสหภาพโซเวียตเป็นผู้รับผิดชอบ ได้ประกาศสถาปนาเกาหลีเหนือ ทั้งนี้เกาหลีส่วนใต้ สหรัฐเป็นผู้รับผิดชอบและได้สถาปนาเกาหลีใต้ในปี ค.ศ. 1948 การแข่งขันขยายอำนาจระหว่างสหรัฐกับสหภาพโซเวียต ความแตกต่างด้านอุดมการณ์ทางการเมือง สังคมและระบบเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เกิดความขัดแย้งระหว่างสองเกาหลีรุนแรงขึ้น ความขัดแย้งนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดเป็นสงครามเกาหลี ระหว่าง ค.ศ. 1950-1953 โดยคิมอิลซอองมีแผนที่จะรวมเกาหลีโดยใช้กำลังทหาร ซึ่งเกาหลีเหนือส่งกองทัพไปรุกรานเกาหลีใต้ ทำให้เกิดเป็นสงครามเกาหลีระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ ซึ่งไม่ใช่การสู้รบแค่เฉพาะเกาหลีเหนือกับเกาหลีใต้ แต่ยังมีมหาอำนาจและประเทศอื่น ๆ ที่สนับสนุนเกาหลีแต่ละฝ่ายส่งทหารเข้าร่วมรบด้วย อย่างไรก็ตาม สงครามยุติลงด้วยการลงนามในความตกลงสงบศึก (วิเชียร อินทะสี, 2562) โดยความตกลงสงบศึก (Armistice Agreement) มีวัตถุประสงค์เพื่อยุติความขัดแย้งและไม่เผชิญหน้าด้วยการใช้กำลังอาวุธ กลไกแรกคือกำหนดให้มีเขตปลอดทหาร กลไกที่สองกำหนดให้มีกรรมาธิการสงบศึกทางทหาร (MAC) ประกอบด้วยตัวแทนจากสหประชาชาติ ฝ่ายจีนและเกาหลีเหนืออย่างละ 5 คน กลไกที่สาม

กำหนดให้มีกรมการตรวจตราของชาติเป็นกลาง (NNSC) เพื่อทำหน้าที่สังเกตการณ์ สอบสวนและตรวจสอบ (วิเชียร อินทะสี, 2540) ทั้งนี้ การลงนามสนธิสัญญาความตกลงสงบสุข ยังไม่มีการทำสนธิสัญญาสันติภาพเพื่อยุติสงครามอย่างเป็นทางการ หมายถึงสงครามเกาหลียังไม่สิ้นสุดอย่างเป็นทางการ ทั้ง 2 ฝ่ายพยายามรักษาผลประโยชน์และอำนาจของตน ทำให้เป้าหมายการรวมเกาหลีกลายเป็นสิ่งรอง เพราะเหตุนี้ โครงสร้างความขัดแย้งบนคาบสมุทรเกาหลีจึงยังอยู่

การที่สหภาพโซเวียตมีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งเกาหลีเหนือ โดยสนับสนุนให้คิมอิลซ็องทำหน้าที่ผู้นำมาตั้งแต่แรก ระบอบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของเกาหลีเหนือ จึงถูกปฏิรูปไปในทิศทางเดียวกันกับแนวทางสังคมนิยมของสหภาพโซเวียต พรรคคอมมิวนิสต์เกาหลีกลายเป็นพรรคที่มีอำนาจการเมืองสูงสุด คิมอิลซ็องได้เสนออุดมการณ์จูเซ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการสร้างประเทศในลักษณะการพึ่งตนเอง อย่างไรก็ตาม การเกิดวิกฤตนิวเคลียร์เกาหลีเหนือครั้งที่สองใน ค.ศ. 2002 เป็นปัจจัยที่ทำให้ความพยายามแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจลดต่ำลง เนื่องจากประเทศที่มีความเกี่ยวข้องเปลี่ยนมาดำเนินมาตรการที่แข็งกร้าวต่อเกาหลีเหนือ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการให้เกาหลีเหนือละทิ้งการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งเกาหลีใต้ ญี่ปุ่นและสหรัฐ ได้หยุดให้ความช่วยเหลือด้านการเงินในการที่จะจัดหาน้ำมันดิบขดเซย์ให้แก่เกาหลีเหนือตามกรอบความตกลงด้านนิวเคลียร์ใน ค.ศ. 1994 ในช่วงวิกฤตนิวเคลียร์เกาหลีเหนือครั้งที่สอง นำไปสู่การทดลองนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือใน ค.ศ. 2006 ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช กดดันให้เกาหลีใต้พิจารณาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจกับเกาหลีเหนือในโครงการนิคมอุตสาหกรรมแคซอง (นิคมดังกล่าวนักธุรกิจเกาหลีใต้จะเข้าไปลงทุนและจ้างคนเกาหลีเหนือทำงาน) แต่ประธานาธิบดีโนมูเฮียนได้มีการปฏิเสธคำขอของผู้นำสหรัฐ โดยให้เหตุผลว่าโครงการความร่วมมือดังกล่าวเป็นผลจากความตกลงของผู้นำเกาหลีทั้งสองที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติเพื่อนำไปสู่การรวมเกาหลีในอนาคต ต่อมาเกิดกรณีการจมนเรือรบซอนของเกาหลีใต้ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2010 โดยเกาหลีใต้เชื่อว่าเกาหลีเหนือทำ เกาหลีใต้จึงออกประกาศมาตรการตอบโต้เกาหลีเหนือในเดือนพฤษภาคมถัดมา โดยไม่อนุญาตให้บริษัทหรือกิจการของเกาหลีใต้ดำเนินธุรกิจในนิคมอุตสาหกรรมแคซอง ซึ่งปัญหาความขัดแย้งบนคาบสมุทรเกาหลีเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินการของนิคมอุตสาหกรรมแคซองด้วย (วิเชียร อินทะสี, 2557)

เกาหลีเหนือได้ชื่อว่าเป็นประเทศมหาอำนาจทางนิวเคลียร์ เพราะมีการทดลองและได้รับความสำเร็จมาหลายครั้ง ถือเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของโลก สาเหตุที่เกาหลีเหนือต้องมีอาวุธนิวเคลียร์ อย่างแรกคือ ความหวาดกลัวต่อการโจมตีจากสหรัฐฯ ผู้นำเกาหลีเหนือเชื่อว่าจะมีความ

จำเป็นต้องมีอาวุธนิวเคลียร์ โดยเกาหลีเหนือเคยย้ำว่าจะไม่ยอมเผชิญชะตากรรมแบบเดียวกับซัดดัม ฮุสเซนของอิรัก หรือ มูอัมมาร์ กัดดาฟีของลิเบีย ซึ่งยอมยุติโครงการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ แต่สุดท้ายถูกโจมตีจากสหรัฐฯ การพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์จึงเป็นเครื่องมือในการป้องกัน เพื่อหลีกเลี่ยงการโจมตีจากสหรัฐฯ หรือการโค่นล้มระบอบคิมในเกาหลีเหนือ สองคือการสร้างขีดความสามารถทางนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ โดยสิ่งที่เกาหลีเหนือต้องการคือ การยอมรับ คิมจองอึนต้องการได้รับการยอมรับและความสัมพันธ์ทางการทูตกับจากสหรัฐฯ และหวังว่าการสร้างอาวุธนิวเคลียร์จะทำให้เกาหลีเหนือได้รับการเคารพจากประชาคมระหว่างประเทศในฐานะรัฐนิวเคลียร์ (จิตติภัทร พูนขำ, 2018)

2.2 ความพยายามของนานาชาติในการยุติปัญหาการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์เกาหลีเหนือ

หลังสงครามเย็นเป็นต้นมา ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 ความขัดแย้งบนคาบสมุทรเกาหลีมีจุดสำคัญอยู่ที่การพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ แม้จะมีการจัดเจรจาทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคีในช่วงที่ผ่านมา แต่กลับไม่บรรลุเป้าหมาย สาเหตุสำคัญของปัญหาอย่างหนึ่งคือความขัดแย้งระหว่างเกาหลีเหนือกับเกาหลีใต้ ซึ่งมีมาตั้งแต่การแบ่งเกาหลีออกเป็น 2 ส่วนตั้งแต่ ค.ศ. 1945 ความขัดแย้งนี้ต่อมาได้เกิดขึ้นเป็นสงครามเกาหลี ระหว่าง ค.ศ. 1950-1953 แต่สงครามยุติลงด้วยการลงนามในความตกลงสงบศึก ทั้งนี้ ในปี 1985 เกาหลีเหนือได้ลงนามในสนธิสัญญาไม่แพร่กระจายอาวุธนิวเคลียร์ (Nuclear Non-Proliferation Treaty : NPT) และในปี 1992 เกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ได้ทำข้อตกลงให้คาบสมุทรเกาหลีปลอดจากนิวเคลียร์ อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ต่อมาในปี 1994 เกาหลีเหนือและสหรัฐฯภายใต้การนำของประธานาธิบดี บิล คลินตัน ได้ลงนามกรอบความตกลงนิวเคลียร์ (Agreed Framework) เพื่อยุติวิกฤตนิวเคลียร์ในเกาหลีเหนือครั้งที่หนึ่ง โดยกรอบความตกลงนิวเคลียร์มีสาระสำคัญคือ ให้เปียงยางยอมยุติการดำเนินการสร้างเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์และยอมรับการตรวจสอบจากทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA) โดยแลกกับการที่สหรัฐฯจะสร้างเตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์แบบน้ำมวลเบาที่มีกำลังผลิตไฟฟ้า 2,000 เมกกะวัตต์ให้แก่เกาหลีเหนือภายใน ค.ศ. 2003 และสหรัฐฯจะส่งน้ำมันเชื้อเพลิงให้เกาหลีเหนือเป็นการชดเชยปีละ 500,000 ตัน จนกว่าโครงการสร้างเตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์แบบน้ำมวลเบาจะเสร็จสมบูรณ์ ทั้งนี้กรอบความตกลงระบุว่า สหรัฐต้องให้คำรับรองอย่างเป็นทางการที่จะไม่คุกคามหรือใช้อาวุธนิวเคลียร์ต่อเกาหลีเหนือ และกำหนดให้เกาหลีเหนือยังคงเป็นภาคีของสนธิสัญญาไม่แพร่กระจายอาวุธนิวเคลียร์ ทั้งนี้ องค์กรใด มี

การจัดตั้งสมาคมระหว่างประเทศ ที่เรียกว่า องค์กรพัฒนาพลังงานแห่งคาบสมุทรเกาหลี (Korean Energy Development Organization: KEDO) สหรัฐฯ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ตั้งองค์กร KEDO โดยมีสมาชิกรวม 12 รัฐ และสหภาพยุโรปซึ่งจะจัดหาอุปกรณ์ไฟฟ้าและพลังงานและให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อให้ KEDO ดำเนินการตามกรอบข้อตกลงในการสร้างเตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์แบบน้ำเบา (Kelsey Davenport, 2018b) แต่ โครงการ KEDO ไม่ประสบความสำเร็จเพราะรัฐสภาสหรัฐฯไม่อนุมัติเงินช่วยเหลือ

สหรัฐฯเริ่มสงสัยว่าเกาหลีเหนืออาจกำลังเดินหน้าโครงการยูเรเนียมเสริมสมรรถนะ (High-Enriched Uranium Program – HEU) ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ สหรัฐฯจึงส่งผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเดินทางไปยังเปียงยางในช่วงต้นตุลาคม ค.ศ. 2002 เพื่อดูท่าทีของเกาหลีเหนือ ปรากฏว่ารัฐมนตรีช่วยกระทรวงการต่างประเทศของเกาหลีเหนือยอมรับการมีของโครงการดังกล่าว การยอมรับครั้งนี้นำไปสู่วิกฤตการณ์นิวเคลียร์ครั้งที่ 2 โดยสหรัฐฯประกาศเมื่อ 16 ตุลาคม ค.ศ. 2002 ว่าเกาหลีเหนือละเมิดกรอบความตกลง และในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2002 องค์กร KEDO ก็ประกาศระงับการส่งน้ำมันแก่เกาหลีเหนือ ขณะที่เกาหลีเหนือตอบโต้โดยประกาศเดินเครื่องเตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์อีกครั้งในวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 2002 และในวันที่ 27 ธันวาคม 2002 เกาหลีเหนือได้ขับไล่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบขององค์การปรมาณูสากลออกนอกประเทศ ซึ่งต่อมาในวันที่ 10 มกราคม ค.ศ. 2003 เกาหลีเหนือได้ประกาศถอนตัวจากสนธิสัญญาไม่แพร่กระจายอาวุธนิวเคลียร์ (สิทธิพล เครือรัฐติกาล, 2557)

ทั้งนี้ ในช่วงสิงหาคม ปี ค.ศ. 2003 ได้มีการจัดการเจรจาหกฝ่ายขึ้น (Six Party Talks) ประกอบด้วยตัวแทนเกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ สหรัฐ จีน รัสเซีย และญี่ปุ่น แม้ที่ประชุมได้บรรลุข้อตกลง แต่ก็ยังไม่มีความคืบหน้า ไม่สามารถดำเนินการในทางปฏิบัติได้เพราะคู่กรณีสำคัญคือสหรัฐกับเกาหลีเหนือมีความคิดเห็นแตกต่างกัน (วิเชียร อินทะสี, 2559) โดยการเจรจาหกฝ่ายครั้งแรก รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศของจีนได้สรุปถึงความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหานิวเคลียร์ด้วยสันติวิธีและการเจรจาในการดำเนินการให้คาบสมุทรเกาหลีปลอดนิวเคลียร์ แต่ก็ยังไม่มีความคืบหน้าใดๆ ทั้งนี้ ในวันที่ 16 กรกฎาคม 2005 การประชุมหกฝ่ายครั้งที่สี่ได้เริ่มขึ้น สหรัฐฯยอมรับเกาหลีเหนือในฐานะรัฐอธิปไตยควบคู่ไปกับการที่สหรัฐฯประกาศว่าไม่มีเจตนาที่จะรุกรานเกาหลีเหนือ ทั้งนี้ ในวันที่ 19 กันยายน 2005 เกาหลีเหนือให้คำมั่นว่าจะละทิ้งอาวุธนิวเคลียร์และจะยกเลิกโครงการนิวเคลียร์ที่มีทั้งหมด และจะกลับเข้าสู่สนธิสัญญาไม่แพร่กระจายอาวุธนิวเคลียร์

(NPT) เพื่อตอบแทนการรับรองความปลอดภัยและความช่วยเหลือด้านพลังงาน และจะยอมรับการตรวจสอบขององค์การปรมาณูสากล (IAEA) ต่อมาการเจรจาหกฝ่ายรอบที่ห้าเริ่มขึ้นในวันที่ 9 พฤศจิกายน 2005 การเจรจาไม่ได้ประสบความสำเร็จนัก สถานการณ์เริ่มแยกลง การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรของสหรัฐฯ ต่อหน่วยงานการค้าของเกาหลีเหนือรวมทั้งการที่สหรัฐฯ आयัตทรัพย์สินของรัฐบาลเกาหลีเหนือในธนาคารที่มาเก๊า (Banco Delta Asia) ยิ่งกระตุ้นให้เกิดการประณามตอบโต้อย่างรุนแรงจากเปียงยาง เกาหลีเหนือได้ทำการทดสอบขีปนาวุธหลายครั้งในเดือนกรกฎาคม ซึ่งในวันที่ 9 ตุลาคม ปี 2006 เกาหลีเหนือประกาศว่าได้ทดลองระเบิดนิวเคลียร์ครั้งแรกสำเร็จ (Kelsey Davenport, 2018a)

การที่เกาหลีเหนือทดลองระเบิดนิวเคลียร์สำเร็จทำให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้รับร้องข้อมติที่ 1718 เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2006 เพื่อตอบโต้เกาหลีเหนือ โดยกำหนดให้เกาหลีเหนือระงับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการขีปนาวุธ รวมทั้งอาวุธอานุภาพที่ทำลายล้างสูง (WMD) ยกเลิกโครงการนิวเคลียร์และอาวุธนิวเคลียร์ทั้งหมด ปฏิบัติตามพันธกรณีของสมาชิก NPT และเงื่อนไขของ IAEA Safeguards และกำหนดให้ประเทศสมาชิกป้องกันไม่ให้มีการซื้อขาย ขนย้ายอาวุธและยุทธโศปกรณ์ สิ่งของและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับอาวุธนิวเคลียร์ ขีปนาวุธและ WMD และสินค้าฟุ่มเฟือย (กระทรวงการต่างประเทศ, 2550)

ทั้งนี้ ในการเจรจาหกฝ่ายครั้งที่ห้าเมื่อกุมภาพันธ์ 2007 สหรัฐตกลงที่จะเริ่มขั้นตอนการลบเกาหลีเหนือออกจากรายชื่อผู้สนับสนุนการก่อการร้ายของรัฐ โดยในการเจรจาหกฝ่ายครั้งที่หกในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2007 ที่ประชุมเห็นพ้องเกี่ยวกับการดำเนินการเบื้องต้นสำหรับการดำเนินการตามแถลงการณ์ร่วม ได้แก่ (1) เกาหลีเหนือจะยุติโรงงานนิวเคลียร์ Yongbyon และเชิญบุคลากรของ IAEA มาตรวจสอบตามที่ตกลงกัน (2) เกาหลีเหนือจะหารือกับฝ่ายอื่น ๆ เกี่ยวกับรายชื่อโครงการนิวเคลียร์ทั้งหมดของตนในแถลงการณ์ร่วมซึ่งรวมถึงพลูโตเนียมที่สกัดจากแท่งเชื้อเพลิงที่ใช้แล้วโดยจะถูกยุติ (3) เกาหลีเหนือและสหรัฐฯ จะเริ่มการเจรจาระดับทวิภาคีโดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและก้าวสู่ความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเต็มรูปแบบ (4) เกาหลีเหนือและญี่ปุ่นจะเริ่มการเจรจาทวิภาคีโดยมีเป้าหมายเพื่อดำเนินการเพื่อปรับความสัมพันธ์ให้เป็นปกติตามปฏิญญาเปียงยาง (5) ภาคีตกลงที่จะให้ความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจ พลังงาน และความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่เกาหลีเหนือ (6) จัดตั้งคณะทำงาน WG (U.S. Department of State, 2007) และตกลงที่จะผลักดันการเจรจาหกฝ่ายต่อไป อย่างไรก็ตาม ในเดือนกรกฎาคม 2007 ฐานการผลิตนิวเคลียร์ของเปียงยางของเกาหลีเหนือได้ปิดตัว

ลงและเจ้าหน้าที่ IAEA เดินทางเข้าไปตรวจสอบ ต่อมาในเดือนมิถุนายน 2008 สหรัฐฯ ประกาศยกเลิกการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือและจะลบชื่อออกจากการเป็นชาติก่อการร้าย อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2008 เกาหลีเหนือประกาศว่าจะกลับมาปรับปรุงและดำเนินฐานการผลิตนิวเคลียร์ของเปียงอันอีกครั้งเพราะสหรัฐฯ ไม่ได้ลบชื่อออกจากการก่อการร้าย (ดำรงค์ ฐานดี, 2556)

อย่างไรก็ตาม ในช่วงธันวาคม 2008 การประชุมหกฝายนั้นได้ล้มเหลว ซึ่งต่อมาในช่วงเมษายน 2009 เปียงยางได้ทำการทดสอบยิงจรวดชีปนาวูรพิสัยไกล Taepo Dong-2 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ประณามการทดสอบชีปนาวูรของเกาหลีเหนือซึ่งถือเป็นการละเมิดข้อมติที่ 1718 และขยายมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือหลังจากนั้น เกาหลีเหนือได้ตอบโต้โดยเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2009 ได้ประกาศว่าจะไม่กลับเข้าร่วมในการเจรจา 6 ฝายอีกต่อไป และแสดงท่าทีชัดเจนว่าต้องการเจรจาประเด็นอาวุธนิวเคลียร์ครั้งใหม่ในรูปแบบทวิภาคีกับสหรัฐฯ ซึ่งต่อมาสหรัฐฯตอบรับทำที่นั่นแต่สหรัฐฯประกาศว่าการเจรจาทวิภาคีจะเป็นไปเพื่อให้เกาหลีเหนือกลับเข้าร่วมการเจรจาหกฝายต่อไป อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ดีตประธานาธิบดีสหรัฐฯ ได้มีการเยือนเกาหลีเหนือไปในเดือนสิงหาคม 2009 สถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลีเปลี่ยนไปในแง่บวกมากขึ้น ซึ่งอาจเกิดจากการที่เกาหลีเหนือพยายามที่จะสร้างพันธมิตรกับสหรัฐฯและเกาหลีใต้ เพื่อการเจรจาทวิภาคีระหว่างสหรัฐฯและเกาหลีเหนือ ซึ่งจะได้นำไปสู่การให้ความช่วยเหลือในรูปแบบเงินตราต่างประเทศ หรือสิ่งของจากเกาหลีใต้ ในสภาวะการณ์ที่เกาหลีเหนือต้องเผชิญกับมาตรการคว่ำบาตรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2552)

ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกในการเจรจาหกฝาย เสนอการรื้อฟื้นการเจรจาหกฝายด้วยการหารือ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การหารือทวิภาคีเหนือ-ใต้ ซึ่งหลังการประท้วงระหว่างเกาหลีเหนือ-ใต้ที่เกาะยอนเปียง ในเดือนพฤศจิกายน 2553 เกาหลีเหนือ - ได้จัดการหารือทวิภาคีขึ้นเป็นครั้งแรกระหว่างประชุม ARF ที่อินโดนีเซีย เมื่อช่วงกรกฎาคม 2554 สองฝ่ายเห็นพ้องในการรื้อการเจรจาหกฝาย 2) การหารือเกาหลีเหนือกับสหรัฐฯ โดยจัดการประชุมทวิภาคีครั้งแรกที่นิวยอร์กเกี่ยวกับการรื้อฟื้นการเจรจาหกฝาย สหรัฐฯเสนอให้เกาหลีเหนือยกเลิกอาวุธนิวเคลียร์ก่อนเริ่มเจรจาหกฝายอีกครั้ง โดยสหรัฐฯจะประสานงานกับประเทศคู่เจรจาที่เหลือต่อไป โดยเกาหลีเหนือแถลงภายหลังการหารือว่า ประสงค์จะรื้อการเจรจาหกฝายโดยไม่มีเงื่อนไข ส่วนเกาหลีใต้แสดงความเห็นว่ายังไม่สามารถคาดหวังเกี่ยวกับการรื้อฟื้นการเจรจาหกฝายได้ 3) ความเคลื่อนไหวของประเทศสมาชิกในการเจรจาหกฝายอื่นๆ จากความคืบหน้าในการหารือทวิภาคี ส่งผลให้บรรยากาศในคาบสมุทรเกาหลี

ผ่อนคลายลง โดยท่าทีของจีน ต้องการรื้อฟื้นการเจรจาหกฝ่ายและมีการหารือกับเกาหลีเหนือเพื่อโน้มน้าวให้เกาหลีเหนือยอมกลับสู่การเจรจาหกฝ่าย ขณะที่ญี่ปุ่น ยืนยันท่าทีร่วมกับเกาหลีใต้และสหรัฐว่าก่อนจะรื้อฟื้นการเจรจาหกฝ่ายต้องหารือ/ดำเนินการกรณีเกาหลีเหนือเสริมสมรรถนะแร่ยูเรเนียม และเกาหลีเหนือต้องปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์กับเกาหลีใต้ให้ดีขึ้น ซึ่ง3ประเทศจะเป็นพันธมิตรร่วมกันเพื่อรับมือภัยคุกคามจากเกาหลีเหนือ อย่างไรก็ตาม รัสเซีย สนับสนุนการเจรจาหกฝ่ายเพื่อแก้ปัญหานิวเคลียร์ในคาบสมุทรเกาหลี และไม่สนับสนุนมาตรการคว่ำบาตรเพื่อแก้ปัญหา ได้เริ่มโครงการเศรษฐกิจความร่วมมือไตรภาคีระหว่างเกาหลีเหนือ-ใต้ รัสเซีย เช่น การเชื่อมเส้นทางรถไฟในคาบสมุทรเกาหลีกับเส้นทางสายทรานส์ไซบีเรียของรัสเซีย การสร้างท่อก๊าซเชื่อมโยงรัสเซียผ่านเกาหลีเหนือไปเกาหลีใต้ เป็นต้น โดยในปี 2554 เกาหลีใต้ได้เดินทางเยือนรัสเซียเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทวิภาคีและรื้อฟื้นในการเจรจาหกฝ่าย โดยสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี (กระทรวงกลาโหม, 2554) ซึ่งท่าทีของไทยต่อสถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี ไทยนั้นประสงค์ให้เกาหลีเหนือยึดมั่นในหลักการสนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์และมาตรการเฝ้าระวังความปลอดภัยทางนิวเคลียร์ของทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA) โดยไทยต้องการให้แก้ไขปัญหาในคาบสมุทรเกาหลีโดยสันติวิธี และใช้วิธีการทูตเจรจาให้มีการรื้อฟื้นการเจรจาหกฝ่ายเพื่อหารือการแก้ไขปัญหานิวเคลียร์บนคาบสมุทรเกาหลี (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2554)

2.3 พัฒนาการในแง่บวกของเกาหลีเหนือ

เมื่อช่วงกุมภาพันธ์ 2018 เกาหลีเหนือได้ส่งนักกีฬาและคณะผู้แทน เข้าร่วมโอลิมปิกฤดูหนาวที่เกาหลีใต้ และเหตุการณ์ต่อมาเมื่อช่วงเมษายน 2018 ได้มีการประชุม Inter-Korean Summit ครั้งที่ 3 ณ หมู่บ้านสงบศึกปันมุนจอม (ฝั่งเกาหลีใต้) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ครั้งแรกที่ผู้นำเกาหลีเหนือเดินทางเยือนเกาหลีใต้ ตั้งแต่สิ้นสุดสงครามเกาหลีเมื่อปี 2496 ทั้งนี้ ผู้นำ 2 ฝ่ายได้ร่วมลงนามใน Panmujom Declaration for Peace, Prosperity and Unification of the Korean Peninsula เป็นการตั้งเป้าหมายร่วมกันเพื่อทำให้คาบสมุทรเกาหลีปลอดอาวุธนิวเคลียร์รวมถึงจัดทำข้อตกลงสันติภาพระหว่างกัน นับเป็นการแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันเพื่อสร้างสันติภาพและเอกราชบนคาบสมุทรเกาหลีนั่นเอง โดยจะให้ยุติการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกันทุกอย่างในทุกเขตแดน รวมถึง

ทางพื้นดิน ทางอากาศ และทางทะเล (BBC NEWS, 2018) ซึ่งทำให้ภาพลักษณ์การปรองดองของทั้งสองเกาหลีเป็นไปในทางที่ดีขึ้น และต่อมาเมื่อช่วงพฤษภาคม 2018 เกาหลีเหนือได้ทำลายสถานที่ทดลองนิวเคลียร์ (Punggye-ri Nuclear Test Site) ซึ่งเป็นสถานที่ทดลองระเบิดนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือทั้ง 6 ครั้ง ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสังเกตการณ์ (กองสันติภาพ ความมั่นคงและการลดอาวุธ, 2561)

อย่างไรก็ดี เมื่อช่วงมิถุนายน 2018 มีการประชุมระหว่างผู้นำสหรัฐและผู้นำเกาหลีเหนือที่ประเทศสิงคโปร์ เป็นการประชุมเจรจาเพื่อสร้างสันติภาพในคาบสมุทรเกาหลี ก่อนลงนามแถลงการณ์ร่วมการประชุมสุดยอดสหรัฐ-เกาหลีเหนือ โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่ (1) ทั้งสองฝ่ายจะสร้างสันติภาพที่มีความยั่งยืนและมีเสถียรภาพในคาบสมุทรเกาหลี (2) ทั้งสองฝ่ายจะสร้างความสัมพันธ์ใหม่ตามเจตนาของประชาชนเพื่อความเจริญรุ่งเรืองและสันติภาพที่มั่นคง (3) ทั้งสองฝ่ายจะค้นหากระดุกเขยศึกของทหารผู้เสียชีวิตและสูญหายระหว่างปฏิบัติหน้าที่และส่งกลับทันทีที่ได้รับการยืนยันเอกลักษณ์บุคคลแล้วและตรวจสอบเสร็จสิ้น (4) ทั้ง 2 ฝ่ายเน้นย้ำปฏิญญาปันมุนจอม ซึ่งเกาหลีเหนือยึดมั่นที่จะดำเนินการให้คาบสมุทรเกาหลีปลอดจากอาวุธนิวเคลียร์ นอกจากนี้ ประธานาธิบดีสหรัฐฯ จะยืนยันให้ความมั่นคงแก่เกาหลีเหนือ ซึ่งผู้นำเกาหลีเหนือย้ำคำสัญญาเพื่อบรรลุการปลดอาวุธนิวเคลียร์บนคาบสมุทรเกาหลี แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการในความขัดแย้งบนคาบสมุทรเกาหลีเหนือมีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น (คม ชัด ลึก, 2561)

2.4 มาตรการของสหประชาชาติ

2.4.1 กฎบัตรของสหประชาชาติ

กฎบัตรสหประชาชาติ (United Nations Charter) เป็นเอกสารก่อตั้งขององค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) โดย UN สามารถดำเนินการในประเด็นต่างๆ เนื่องจากมีลักษณะสากลที่เป็นเอกลักษณ์และอำนาจที่อยู่ในกฎบัตรซึ่งถือเป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ดังนั้นกฎบัตรสหประชาชาติจึงเป็นเครื่องมือของกฎหมายระหว่างประเทศ และประเทศสมาชิก UN ต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันตามกฎบัตรดังกล่าว กฎบัตรสหประชาชาติกำหนดหลักการสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตั้งแต่ความเท่าเทียมกันของรัฐไปจนถึงการห้ามใช้กำลังในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเป็นหน่วยงานหลักที่สำคัญในการพิจารณาคดีของ

องค์การสหประชาชาติ ทำหน้าที่ตามธรรมนูญผนวกท้ายซึ่งยึดถือธรรมนูญของศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศเป็นมูลฐานและเป็นส่วนหนึ่งของกฎบัตรฉบับปัจจุบัน (United Nations, 2021b)

กฎบัตรสหประชาชาติ ประกอบไปด้วย 19 หมวดด้วยกัน ซึ่งหมวดสำคัญที่ระบุถึงบทบาทหน้าที่ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติและข้อปฏิบัติของประเทศสมาชิก UN ได้แก่

1) หมวดที่ 5 คณะมนตรีความมั่นคงและองค์ประกอบ มาตรา 24 กำหนดหน้าที่และอำนาจให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติมีความรับผิดชอบในการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ มาตรา 25 กำหนดให้สมาชิกของสหประชาชาติ ตกลงยอมรับและต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ตามกฎบัตรฉบับปัจจุบัน และมาตรา 26 เพื่อส่งเสริมการจัดตั้ง รักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ด้วยการนำทรัพยากรทางมนุษยชนและทางเศรษฐกิจของโลกมาใช้เป็นกำลังอาวุธให้น้อยที่สุด ให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติรับผิดชอบในแผนที่จะเสนอต่อสมาชิกสหประชาชาติ เพื่อที่จะจัดตั้งระบบข้อบังคับของอาวุธยุทโธปกรณ์ ด้วยความช่วยเหลือของคณะกรรมการสนาธิการทหาร ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 47 เป็นต้น

2) หมวดที่ 6 การระงับกรณีพิพาทโดยสันติวิธี มาตรา 33 ผู้ที่เป็นฝ่ายกรณีพิพาท ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ จะต้องหาการแก้ไขโดยการเจรจาโต้สวน การไกล่เกลี่ย การประนีประนอม อนุญาโตตุลาการ การระงับโดยศาล หรือสันติวิธีอื่นๆที่คู่กรณีจะเลือก เป็นต้น

3) หมวดที่ 7 การดำเนินการเกี่ยวกับการคุกคามต่อสันติภาพ การละเมิดสันติภาพ และการกระทำการรุกราน มาตรา 39 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติจะเป็นผู้กำหนดว่า มีการคุกคามต่อสันติภาพ การละเมิดสันติภาพหรือการกระทำการรุกรานหรือไม่ และจะให้ข้อเสนอแนะและวินิจฉัยว่าจะใช้มาตรการใดตามมาตรา 41 และ 42 เพื่อธำรงไว้หรือสถาปนากลับคืนมาซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ มาตรา 41 คณะมนตรีความมั่นคงจะวินิจฉัยว่าต้องใช้มาตรการใดที่ไม่มีการใช้กำลังอาวุธ เพื่อให้เกิดผลแก่คำวินิจฉัยของคณะมนตรีฯ และเรียกร้องให้สมาชิกสหประชาชาติใช้มาตรการเหล่านั้น ซึ่งมาตรการเหล่านั้นอาจรวมไปถึงการตัดความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การคมนาคมทางรถไฟ ทางทะเล ทางอากาศ ทางไปรษณีย์ ทางโทรเลข ทางวิทยุ และวิธีการสื่อสารอย่างอื่น และการตัดความสัมพันธ์ทางการทูต เป็นต้น (กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, 2537)

2.4.2 มาตรการคว่ำบาตรของสหประชาชาติ

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ได้กำหนดมาตรการคว่ำบาตร (Sanctions) ครั้งแรกเพื่อตอบโต้ต่อการยึดอำนาจอย่างผิดกฎหมายในโรดีเซียตอนใต้ในปี 1968 ซึ่งปัจจุบันคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ได้กำหนดมาตรการคว่ำบาตรซึ่งเกี่ยวข้องกับ โรดีเซียตอนใต้ แอฟริกาใต้ ยูโกสลาเวีย เฮติ แองโกลา ไลปีเรีย เอรีเทรีย / เอธิโอเปีย รวันดา เซียร์ราลีโอน โกตดิวัวร์ อิหร่าน โซมาเลีย/เอริเทรีย ISIL (Da'esh) และ Al-Qaida อิรัก DPRK ลีเบีย ตาลิบัน กินี - บิสเซา CAR เยเมน ซูดานใต้และมาลี อย่างไรก็ตาม มาตรการคว่ำบาตร เป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ รวมถึงการต่อต้านการก่อการร้าย ทั้งนี้ ตาม มาตรา 41 ของกฎบัตรสหประชาชาติกำหนดให้อำนาจแก่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าจะใช้มาตรการใดที่ไม่มีกำลังติดอาวุธ จากนั้นจะเรียกร้องให้สมาชิกใช้มาตรการดังกล่าว ซึ่งมาตรการเหล่านั้นอาจรวมไปถึงการตัดความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การห้ามเดินทางหรืออื่นๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มาตรการคว่ำบาตรที่กำหนดเป้าหมายจะใช้กับบุคคลและหน่วยงานที่เฉพาะเจาะจง และมาตรการที่คณะมนตรีความมั่นคงใช้บ่อยที่สุด ได้แก่ มาตรการปิดล้อมด้านอาวุธ มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ การอายัดทรัพย์สิน และการห้ามเดินทาง (United Nations Security Council, 2021c)

ทั้งนี้ ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แนวคิดของมาตรการคว่ำบาตร หมายถึง มาตรการบางประเภทแต่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์หลายประการ เช่น (1) เพื่อบีบบังคับหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือ (2) เพื่อจำกัดการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่าง เป็นต้น (Herik, 2017) มาตรการคว่ำบาตรไม่ได้มีการกำหนดด้วยเหตุผลของการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศเพียงอย่างเดียว ซึ่งในทางปฏิบัติอาจมีการบังคับใช้ในกรณีที่เกิดภัยคุกคามต่อสันติภาพ เพื่อป้องกันการรุกรานหรือการละเมิดต่อสันติภาพ (Ilieva et al., 2018) อย่างไรก็ตาม มาตรการคว่ำบาตร เป็นมาตรการที่ใช้บังคับเพื่อกดดันให้รัฐหรือผู้แสดงที่ไม่ใช่รัฐซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพ ปฏิบัติตามข้อกำหนดของ UN เพื่อให้หยุดการกระทำนั้น ซึ่งมาตรการคว่ำบาตรดังกล่าว อาจเป็นไปในลักษณะการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ เช่น การห้ามส่งออก หรือนำเข้าสินค้าบางอย่าง การอายัดทรัพย์สิน การห้ามเดินทาง หรือมาตรการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กำลังทางอาวุธ โดยรัฐหรือผู้แสดงที่

ไม่ใช่รัฐที่ถูกกำหนดจะต้องปฏิบัติตามมาตรการคว่ำบาตรนั้น ๆ ตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่กำหนดไว้ภายใต้หมวดที่ 7 และตามมาตรา 41 ของกฎบัตรสหประชาชาติ

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) มีโครงสร้างประกอบด้วยสมาชิก 15 ประเทศ ซึ่งแบ่งเป็นสมาชิกถาวร 5 ประเทศ และสมาชิกไม่ถาวร 10 ประเทศ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2012) ทั้งนี้ การลงคะแนนเสียงตาม มาตรา 27 ภายใต้หมวดที่ 5 ของกฎบัตรสหประชาชาติ สมาชิกแต่ละประเทศของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติมีคะแนนเสียงหนึ่งคะแนน คำวินิจฉัยของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในขั้นตอนการดำเนินการจะทำการลงคะแนนเสียงเห็นชอบของสมาชิก 9 ประเทศ และคำวินิจฉัยของคณะมนตรีความมั่นคงในเรื่องอื่นๆ ทั้งหมดจะทำการลงคะแนนเสียงเห็นชอบของสมาชิก 9 ประเทศ รวมทั้งคะแนนเสียงที่เห็นชอบของสมาชิกถาวรด้วย โดยมีเงื่อนไขว่า ในคำวินิจฉัยภายใต้หมวดที่ 6 และภายใต้วรรคที่ 3 ของมาตรา 52 ผู้ที่เป็นฝ่ายที่มีข้อพิพาทจะต้องออกเสียง (United Nations, 2021a) ซึ่งปัจจุบันหน้าที่และอำนาจของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้แก่ เพื่อรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศตามหลักการและวัตถุประสงค์ของสหประชาชาติ ตรวจสอบข้อพิพาทหรือสถานการณ์ใด ๆ ที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศ เสนอวิธีการปรับเปลี่ยนหรือเงื่อนไขการระงับข้อพิพาท กำหนดแผนการจัดตั้งระบบควบคุมอาวุธยุทธโศปกรณ์ ตรวจสอบการมีภัยคุกคามต่อสันติภาพหรือการรุกราน และแนะนำว่าควรดำเนินการอย่างไร เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกใช้การลงโทษทางเศรษฐกิจ และมาตรการอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังเพื่อป้องกันหรือหยุดการรุกราน เป็นต้น (United Nations Security Council, 2021a)

2.4.3 มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ (Economic Sanctions)

ชาติมหาอำนาจของโลกและองค์การสหประชาชาติ (UN) ใช้มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจมากขึ้นเพื่อบรรลุดังวัตถุประสงค์ทางการเมืองระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตามตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 1 การลงโทษทางเศรษฐกิจได้ถูกมองว่าเป็นทางเลือกที่เสรีในการทำสงครามจากวิกฤตการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสันนิบาตชาติก่อนสงครามโลกครั้งที่สองไปจนถึงข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับองค์การสหประชาชาติในปัจจุบัน ซึ่งนักวิชาการบางกลุ่มมองว่ามาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจมีมนุษยธรรมมากกว่าและมีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับการใช้กำลังทหาร โดยทั่วไปแล้วพวกเขาเชื่อว่าการลงโทษทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่สามารถบรรลุเป้าหมายนโยบายต่างประเทศ

ที่สำคัญได้ (Pape, 1997) มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจเป็นมาตรการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันการไหลเวียนของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ไปยังประเทศเป้าหมายหรือจากประเทศเป้าหมาย ครอบคลุมทั้งการส่งออกหรือการนำเข้าสินค้าหรือผลิตภัณฑ์จากรัฐเป้าหมาย รวมถึงมาตรการปิดล้อมด้านอาวุธ (arms embargoes) มาตรการเหล่านี้จะห้ามไม่ให้มีการส่งออกหรือนำเข้าอาวุธจากรัฐเป้าหมายเช่นกัน การลงโทษทางการเงินก็เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางเศรษฐกิจ แต่เน้นไปที่การห้ามไหลเข้าและออกของทรัพยากรทางการเงินและเศรษฐกิจแทนที่จะเป็นสินค้าไปยังประเทศเป้าหมายหรือจากประเทศเป้าหมาย (Farrall, 2007)

คำว่า การลงโทษทางเศรษฐกิจ หมายถึง ข้อจำกัดทางด้านการค้าและความช่วยเหลือทางการเงินระหว่างประเทศ (Carter, 1987) ปัจจุบันการลงโทษทางเศรษฐกิจมีความสำคัญในระดับต้นของการทูตระหว่างประเทศ เหตุผลอื่น ๆ ที่นิยมใช้มาตรการคว่ำบาตรในปัจจุบัน ได้แก่ (1) หลังสงครามโลกครั้งที่สอง มีการตระหนักถึงต้นทุนของมนุษย์ในการทำสงคราม (2) การพึ่งพาซึ่งกันและกันที่เพิ่มขึ้นในเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งทำให้ประเทศต่างๆ เสี่ยงต่อการหยุดชะงักทางการค้ามากขึ้น และ (3) การสิ้นสุดของสงครามเย็นซึ่งทำให้ประเทศต่างๆ เสี่ยงต่อแรงกดดันทางเศรษฐกิจจากตะวันตกมากขึ้น (Rowe, 2000)

อย่างไรก็ดี การลงโทษทางเศรษฐกิจเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะกำหนดการควบคุมซึ่งสามารถแบ่งเป็น 4 ข้อ ได้แก่ (1) ข้อจำกัดในการไหลเวียนของสินค้า (2) ข้อจำกัดในการไหลเวียนของบริการ (3) ข้อจำกัดในการไหลเวียนของเงิน และ (4) การควบคุมตลาดด้วยตนเอง เพื่อลดหรือลบโอกาสของเป้าหมายในการเข้าถึงตลาดเหล่านั้น (Miyagawa, 1992) ทั้งนี้ คำว่า “ผู้ส่ง” คือประเทศที่เป็นผู้ริเริ่มหลักในการโทษ และ “เป้าหมาย” คือ กำหนดประเทศที่เป็นเป้าหมายของการลงโทษ อย่างไรก็ตาม บทเรียนของมาตรการคว่ำบาตรยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะขัดขวางผู้นำของประเทศต่าง ๆ ที่อาจพิจารณานโยบายที่ไม่เหมาะสม เช่น การมีส่วนร่วมในการก่อการร้าย การดำเนินโครงการอาวุธนิวเคลียร์หรืออาวุธชีวภาพ เป็นต้น (Hufbauer et al., 2007)

2.4.4 การกำหนดมาตรการคว่ำบาตรของสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือ

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ได้มีการรับรองข้อมติ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) ข้อมติ 2094 (2013) ข้อมติ 2270 (2016) ข้อมติ 2321 (2016) 2356 (2017) ข้อมติ 2371 (2017) ข้อมติ 2375 (2017) และข้อมติ 2397 (2017) เพื่อตอบสนองใน

การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อการทดสอบนิวเคลียร์และขีปนาวุธที่ดำเนินการโดยเกาหลีเหนือ อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2006 เป็นต้นมา เกาหลีเหนือได้ทำการทดสอบระเบิดนิวเคลียร์เป็นจำนวน 6 ครั้ง โดยตั้งแต่ปี 2016 มีการเพิ่มกิจกรรมการทดสอบขีปนาวุธเพิ่มขึ้น และเมื่อช่วงกันยายน 2017 เกาหลีเหนือแถลงว่าได้มีการทดสอบระเบิดไฮโดรเจนสำเร็จ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติจึงได้มีการรับรองข้อมติ 2270 (2016) ข้อมติ 2321 (2016) ข้อมติ 2371 (2017) ข้อมติ 2375 (2017) และข้อมติที่ 2397 (2017) เพื่อเสริมสร้างมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ และยืนยันว่าเกาหลีเหนือจะต้องระงับกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับโครงการขีปนาวุธและนิวเคลียร์ของตน (United Nations Security Council, 2021c)

ในขณะที่ความสัมพันธ์ของเกาหลีเหนือกับอิหร่าน ซีเรีย และคิวบาได้รับความสนใจจากสาธารณชนในวงกว้าง แต่เพียงอย่างเดียวได้พัฒนาตลาดในหลากหลายประเทศ โดยเฉพาะในอนุภูมิภาคแอฟริกาใต้สะฮารา ซึ่งเกาหลีเหนือนั้นให้ความสำคัญกับการฝึกทหาร รวมถึงในประเทศต่างๆ เช่น แองโกลา สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก นามิเบีย ซูดาน และยูกันดา ซึ่งเกาหลีเหนือนั้นมีบทบาทสำคัญในการค้าอาวุธ ทั้งนี้ การดำเนินมาตรการคว่ำบาตร (sanctions) อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่องและยาวนานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาคมระหว่างประเทศซึ่งยังคงต่อสู้เพื่อพยายามสร้างระบอบการลงโทษที่มีประสิทธิภาพต่อเกาหลีเหนือ (Shingu, 2019)

2.4.5 ข้อมติต่างๆของ UNSC ที่เกี่ยวกับการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ

นับตั้งแต่เกาหลีเหนือทำการทดสอบนิวเคลียร์ครั้งแรกเมื่อช่วงตุลาคม 2006 การแพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ อาวุธเคมีและอาวุธชีวภาพ ถือเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ประชาคมระหว่างประเทศได้ใช้มาตรการคว่ำบาตรที่เข้มข้นขึ้นต่อเกาหลีเหนือโดยเริ่มจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ได้รับรองข้อมติดังนี้

(1) ข้อมติที่ 1718 ในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ ภายใต้หมวดที่ 7 และมาตรา 41 ของกฎบัตรสหประชาชาติ โดยดำเนินมาตรการต่างๆได้แก่ 1) กำหนดให้ประเทศสมาชิกทั้งหมดป้องกันไม่ให้จัดหา ซื้อมา หรือถ่ายโอนอาวุธและยุทโธปกรณ์ สิ่งของและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับอาวุธนิวเคลียร์ ขีปนาวุธ รถถังต่อสู้ ยานรบหุ้มเกราะ ระบบปืนใหญ่ขนาดใหญ่ เครื่องบินรบ เฮลิคอปเตอร์โจมตี เรือรบ อาวุธโจมตีและอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง รวมถึงสินค้าฟุ่มเฟือยไปยังเกาหลีเหนือ ยกเว้นอาวุธเล็กและอาวุธเบา และห้ามนำเข้าอาวุธและยุทโธปกรณ์จากเกาหลี

เหนือ ตามที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกำหนด 2) กำหนดให้ประเทศสมาชิกกระงับกิจกรรมทางการเงินและอัยทรัพย์สินทางการเงินอื่นๆ ที่อยู่ในเขตของตน ซึ่งควบคุมโดยบุคคลหรือคณะบุคคลที่ UNSC ระบุว่ามีความเกี่ยวข้องหรือสนับสนุนโครงการนิวเคลียร์ ชิปนาวูธ อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงของเกาหลีเหนือ โครงการที่เกี่ยวข้องกับชิปนาวูธ หรือป้องกันไม่ให้เงินทุนสินทรัพย์ทางการเงิน กิจกรรมทางการเงิน ทรัพยากรทางเศรษฐกิจดังกล่าวเกิดขึ้นโดยคนสัญชาติตนหรืออยู่ในดินแดนของตน เป็นต้น ทั้งนี้ มีการเรียกร้องให้เกาหลีเหนือไม่ทำการทดสอบนิวเคลียร์เพิ่มเติมหรือยิงชิปนาวูธ รวมถึงเรียกร้องให้เกาหลีเหนือยกเลิกการประกาศถอนตัวจากสนธิสัญญาว่าด้วยการไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ (Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons) โดยทันที และต้องการให้เกาหลีเหนือกลับเข้าร่วมสนธิสัญญาว่าด้วยการไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ และทบวงการปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA) และเน้นย้ำถึงความจำเป็นที่รัฐภาคีทั้งหมดในสนธิสัญญาว่าด้วยการไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ให้ปฏิบัติตามพันธกรณีในสนธิสัญญาของตนต่อไป รวมถึงกำหนดว่าเกาหลีเหนือจะต้องยกเลิกอาวุธทำลายล้างสูงและชิปนาวูธอื่น ๆ ที่มีอยู่ทั้งหมดในลักษณะที่สมบูรณ์ ตรวจสอบได้ ทั้งนี้ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติยินดีและสนับสนุนต่อความพยายามของทุกรัฐที่เกี่ยวข้องในการกระชับความสัมพันธ์ทางการทูตเพื่อละเว้นจากการกระทำใด ๆ ที่อาจทำให้ความตึงเครียดและรุนแรงขึ้น โดยเรียกร้องให้เกาหลีเหนือกลับเข้าสู่การเจรจาหกฝ่าย โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกิดความร่วมมือกันและอำนวยความสะดวกในการเจรจาหกฝ่าย และเพื่อรักษาสันติภาพและความมั่นคงบนคาบสมุทรเกาหลีและในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ (United Nations Security Council, 2006)

(2) ข้อมติ 1874 (2009) ในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือเพิ่มเติมเพื่อตอบโต้ต่อการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือเมื่อ พฤษภาคม 2009 เนื่องจากเกาหลีเหนือได้ละเมิดข้อมติที่ 1718 (2006) โดยสาระสำคัญของข้อมติดังกล่าว ได้แก่ การขยายมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกและนำเข้าอาวุธ ทั้งนี้ ห้ามทำการซื้อ จำหน่าย หรือถ่ายโอนอาวุธทุกประเภทให้เกาหลีเหนือที่จะไปใช้สนับสนุนโครงการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ ชิปนาวูธ อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง ตามที่ UNSC กำหนด และวัสดุที่เกี่ยวข้องทั้งหมด (ยกเว้นการนำเข้าอาวุธเล็กและอาวุธเบา และวัสดุที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องแจ้งคณะกรรมการคว่ำบาตรล่วงหน้า) รวมถึงเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกป้องกันการให้บริการทางการเงินหรือการโอนทรัพยากรทางการเงินที่อาจนำไปสู่กิจกรรม

ต้องห้าม และรัฐจะต้องรายงานให้คณะกรรมการทราบเกี่ยวกับการตรวจสอบ การยึด และการทำลาย ตลอดจนการจำหน่าย จัดหา หรือโอนอาวุธขนาดเล็ก อาวุธเบาและอื่น ๆ รวมทั้งให้มีการจัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วยสมาชิกเจ็ดคนเพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการในการปฏิบัติอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในข้อมติที่ 1718 (United Nations Security Council, 2009)

(3) ข้อมติที่ 2087 (2013) ในการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือเพิ่มเติม เพื่อตอบโต้การยิงขีปนาวุธพิสัยไกลขึ้นสู่อวกาศของเกาหลีเหนือ เมื่อเดือนธันวาคม 2012 และกำหนดการเพิ่มรายชื่อบุคคลที่ถูกห้ามเดินทางและอายัดทรัพย์สิน จำนวน 4 คน และเพิ่มรายชื่อคณะบุคคลที่ถูกอายัดทรัพย์สิน จำนวน 6 คณะ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2556a) รวมถึงขยายมาตรการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประเทศสมาชิกในการยึดและทำลายวัตถุที่สงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหรือวิจัยอาวุธของเกาหลีเหนือ และขยายมาตรการที่บังคับใช้กับบุคคลที่ต้องสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนิวเคลียร์ของ DPRK ทั้งนี้ สารระสำคัญอื่นๆ ของมาตรการนั้นได้มีการสั่งให้คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามข้อมติ 1718 (2009) ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เรือลำหนึ่งปฏิเสธที่จะอนุญาตให้ตรวจสอบแม้ว่าจะได้รับอนุญาตจากรัฐเจ้าของเรือหรือหากเรือเกาหลีเหนือลำใดปฏิเสธที่จะให้ตรวจสอบตามวรรค 12 ของมติที่ 1874 (2009) และได้สนับสนุนให้หน่วยงานระหว่างประเทศดำเนินการตามขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่ากิจกรรมทั้งหมดของพวกเขาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกาหลีเหนือนั้นสอดคล้องกับบทบัญญัติของข้อมติที่ 1718 (2006) และข้อมติ 1874 (2552) อีกทั้งได้ดำเนินการละเมิดมาตรการคว่ำบาตรที่กำหนดไว้ในข้อมติที่ 1718 (2006) และข้อมติ 1874 (2009) รวมถึงการใช้เงินสดจำนวนมากเพื่อหลีกเลี่ยงมาตรการคว่ำบาตร และเน้นย้ำถึงความกังวลเกี่ยวกับการจัดหา การขาย หรือการถ่ายโอนไปยังหรือมาจากเกาหลีเหนือ ที่อาจมีส่วนนำไปสู่กิจกรรมต้องห้ามที่ระบุในข้อมติที่ 1718 และข้อมติ 1874 รวมถึงเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกทั้งหมดปฏิบัติตามพันธกรณีของตนอย่างเต็มที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อมติ 1718 (2006) และ 1874 (2009) (United Nations Security Council, 2013a)

(4) ข้อมติที่ 2094 (2013) ในการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือเพิ่มเติม เพื่อตอบโต้ที่เกาหลีเหนือได้มีการทดสอบนิวเคลียร์ เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2013 โดยละเมิดข้อมติที่ 1718 (2006) ข้อมติที่ 1874 (2009) และข้อมติที่ 2087 (2013) ซึ่งมีความกังวลว่า เกาหลีเหนือกำลังใช้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูตในทางที่ผิดตามอนุสัญญาเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์

ทางการทูต อีกทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนิวเคลียร์และซีปนาวุธอย่างต่อเนื่องของเกาหลีเหนือ ได้สร้างความตึงเครียดที่เพิ่มขึ้นในภูมิภาคและภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งได้มีการพิจารณาว่ายังคงมีภัยคุกคามที่ชัดเจนต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยมาตรการคว่ำบาตรดังกล่าว ได้เพิ่มรายชื่อบุคคลที่ห้ามการเดินทางและอายัดทรัพย์สิน จำนวน 3 คน และเพิ่มรายชื่อคณะกรรมาธิการบุคคลที่ถูกอายัดทรัพย์สิน จำนวน 2 คณะ รวมถึงเพิ่มรายการสิ่งของ วัสดุ อุปกรณ์ สินค้า เทคโนโลยี รายการของสินค้าฟุ่มเฟือย และสิ่งของต้องห้ามที่เกี่ยวข้องกับนิวเคลียร์ ซีปนาวุธ รายการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ WMD อีกทั้งกำหนดเป้าหมายในการลงโทษทางการเงิน (กระทรวงการต่างประเทศ, 2556b)

นอกจากนี้ สาระสำคัญของข้อมติที่ 2094 (2013) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญ ได้แก่

- 1) เพิ่มเติมมาตรการลงโทษทางการเงิน เช่น เรียกร้องให้รัฐต่างๆ ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อห้ามไม่ให้สถาบันการเงินเปิดสาขาหรือสำนักงานตัวแทนของธนาคารในเกาหลีเหนือ และห้ามธนาคารเกาหลีเหนือเปิดสาขาในเขตของรัฐสมาชิก หากมีข้อมูลที่พบว่า บริการทางการเงินดังกล่าวอาจนำไปสู่การมีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการซีปนาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ต้องห้าม ตามข้อมติ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) และมตินี้ 2) ตัดสินใจให้รัฐสมาชิกทั้งหมดตรวจค้นสินค้าบรรทุก หากมีข้อมูลที่เชื่อว่ามีรายการสินค้าต้องห้ามตามข้อมติที่ 1718 (2006) ข้อมติที่ 1874 (2009) ข้อมติที่ 2087 (2013) หรือข้อมติ 2094 รวมอยู่ด้วย เพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินการตามบทบัญญัติเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด 3) หากเรือลำใดปฏิเสธที่จะอนุญาตให้มีการตรวจค้น แม้การตรวจค้นจะได้รับอำนาจจากรัฐเจ้าของธง หรือเรือสัญชาติเกาหลีเหนือปฏิเสธการตรวจค้นตามวรรค 12 ของข้อมติ 1874 ให้รัฐสมาชิกทั้งหมดปฏิเสธไม่ให้เรือดังกล่าวเข้าเทียบท่าได้ เว้นแต่จะเข้ามาเพื่อวัตถุประสงค์ในกรณีฉุกเฉินหรือในกรณีที่ต้องกลับไปยังท่าเรือต้นทาง โดยจะต้องรายงานให้คณะกรรมการทราบ 4) เรียกร้องให้รัฐต่างๆ ปฏิเสธการอนุญาตให้เครื่องบินใด ๆ ขึ้น ลงจอด หรือบินผ่านอาณาเขตของตน หากมีข้อมูลที่เชื่อถือได้ว่าเครื่องบินบรรทุกสิ่งของต้องห้าม ตามข้อมติ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) ยกเว้นในกรณีการลงจอดฉุกเฉิน 5) ห้ามจำหน่ายจ่ายโอนอาวุธทุกชนิดทั้งทางตรงและทางอ้อมไปยังเกาหลีเหนือ รวมถึงรายการสินค้าฟุ่มเฟือยตามที่กำหนด และ 6) เรียกร้องให้รัฐสมาชิกรายงานผลการปฏิบัติตามข้อมตินี้ภายใน 90 วัน เป็นต้น (United Nations Security Council, 2013b)

(5) ข้อมติที่ 2141 (2014) ให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติให้ความร่วมมือกับ คณะกรรมการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ และคณะผู้เชี่ยวชาญภายใต้คณะกรรมการคว่ำบาตรฯ ในการให้ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการอนุวัติมาตรการภายใต้ข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงฯ ที่ 1718 (2006) ข้อมติ ที่ 1874 (2009) ข้อมติที่ 2087 (2013) และข้อมติที่ 2094 (2013) และตัดสินใจที่จะขยายอำนาจ ของคณะผู้เชี่ยวชาญไปจนถึงวันที่ 5 เมษายน 2015 (United Nations Security Council, 2014)

(6) ข้อมติที่ 2270 (2016) ในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือเพิ่มเติม เพื่อ ตอบโต้ที่เกาหลีเหนือทดลองระเบิดนิวเคลียร์ เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2016 นอกจากนี้ ได้เพิ่มรายชื่อ บุคคลที่ถูกห้ามเดินทางและอายัดทรัพย์สินจำนวน 16 คน รายชื่อองค์กรที่ถูกอายัดทรัพย์สิน 12 แห่ง รายชื่อเรือของบริษัท Ocean Maritime Management Company, Limited (OMM) รวมถึงเพิ่ม รายการสินค้าฟุ่มเฟือยที่ห้ามถ่ายโอนไปยังเกาหลีเหนือ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2559)

ทั้งนี้ สาระสำคัญของข้อมติ อาทิ 1) การลงโทษทางอาวุธ เพิ่มเติมมาตรการให้มีผลใช้ บังคับกับอาวุธยุทธภัณฑ์ทุกประเภท รวมถึงการห้ามดำเนินธุรกิจทางการเงิน การฝึกอบรม การให้ ความช่วยเหลือและบริการเกี่ยวกับการจัดหา การผลิต การซ่อม การขนส่งชิ้นส่วนและอุปกรณ์ สำหรับอาวุธ รวมทั้งวัสดุต่างๆ ที่รัฐสมาชิกเห็นว่าอาจมีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนการพัฒนา ความสามารถของกองทัพเรือ และห้ามรัฐสมาชิกสหประชาชาติดำเนินกิจกรรมในความร่วมมือทหาร และตำรวจด้วย 2) การป้องกันการแพร่ขยายอาวุธ ให้รัฐสมาชิกสหประชาชาติ ขัปนักราททูต ผู้แทน รัฐบาลเกาหลีเหนือ ชาวเกาหลีเหนือ และชาวต่างชาติที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการละเมิดข้อมติคณะ มंत्रीความมั่นคงแห่งสหประชาชาติออกจากประเทศ รวมทั้งห้ามฝึกสอนและจัดอบรมแก่ชาวเกาหลี เหนือในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ 3) บังคับให้รัฐสมาชิกสหประชาชาติ ตรวจสอบสินค้าที่มาจากหรือขนส่งไปยังเกาหลีเหนือ หรือบรรทุกโดยเรือและเครื่องบินของเกาหลี เหนือซึ่งผ่านเข้ามาทางเรือ อากาศและในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อป้องกันการขนส่งสินค้าที่ละเมิดข้อ มติที่ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) ข้อมติ 2094 (2013) หรือข้อมตินี้ ตลอดจนห้ามปล่อยเช่าเรือและอากาศยานแก่เกาหลีเหนือ รวมถึงไม่อนุญาตให้เครื่องบินหรือเรือที่ สงสัยว่าบรรทุกสิ่งของที่ข้อมติฯ ห้ามไว้หรือต้องสงสัยว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต้องห้ามที่กำหนดไว้ ตามข้อมติฯ แวะบินหรือจอด 4) ห้ามรัฐสมาชิกถ่ายโอนสิ่งของใดๆ ที่สามารถนำมาใช้ได้สองทาง 5) เกาหลีเหนือจะต้องไม่จัดหา ขาย หรือถ่ายโอน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในส่วนแร่ธาตุบาง

ชนิด เช่น ถ่านหิน แร่เหล็ก ทองคำ แร่ไททาเนียม แร่วาเนเดียม เป็นต้น ทุกรัฐจะต้องห้ามไม่ให้มีการจัดหาวัสดุดังกล่าวจากเกาหลีเหนือ รวมถึงการส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอากาศยานไปเกาหลีเหนือ 6. ให้อัยตทรัพย์สินและจำกัดการดำเนินธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวกับเกาหลีเหนือ เป็นต้น (United Nations Security Council, 2016a)

(7) ข้อมติที่ 2321 (2016) ในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือเพิ่มเติม เพื่อตอบโต้การทดลองระเบิดนิวเคลียร์ครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2016 โดยมาตรการดังกล่าวจะมีความเข้มงวดมากขึ้น เพื่อป้องกันช่องโหว่ต่างๆ และปิดกั้นช่องทางที่สร้างรายได้และการเข้าถึงระบบการเงินระหว่างประเทศของเกาหลีเหนือ โดยข้อมติดังกล่าวรับรองมาตรการที่ต่อยอดจากข้อมติก่อนๆ ได้แก่ ข้อมติที่ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) ข้อมติ 2094 (2013) และข้อมติที่ 2270 (2016) (กระทรวงการต่างประเทศ, 2560c) ซึ่งมาตรการที่กำหนดโดยข้อมตินี้ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลกระทบในแง่ลบทางด้านมนุษยธรรมต่อประชากรพลเรือนของเกาหลีเหนือ

ทั้งนี้ สาระสำคัญของข้อมติ มีดังนี้ 1) มาตรการป้องกันการแพร่ขยายอาวุธ ตามวรรค 4 และ 7 ซึ่งมีการเพิ่มรายการ วัสดุ อุปกรณ์ สินค้าและเทคโนโลยีที่อาจนำไปใช้สนับสนุนการพัฒนาขีปนาวุธ อาวุธนิวเคลียร์ อาวุธเคมีและอาวุธชีวภาพจำนวน 18 รายการ โดยมาตรการที่กำหนดไว้ในวรรค 8 (a) 8 (b) และ 8 (c) ของข้อมติที่ 1718 (2006) จะใช้กับรายการสินค้าตามที่ระบุไว้ในภาคผนวก III ของข้อมตินี้ด้วย 2) มาตรการห้ามเดินทางและอายัดทรัพย์สิน โดยเพิ่มรายชื่อบุคคลที่ถูกห้ามเดินทางและอายัดทรัพย์สินจำนวน 11 คน รายชื่อองค์กรที่ถูกอายัดทรัพย์สิน 10 แห่ง 3) มาตรการด้านนำเข้าและการส่งออก ตามวรรค 26-30 และเพิ่มรายการสินค้าฟุ่มเฟือย 4) เสริมสร้างมาตรการที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการแพร่กระจายโดยกำหนดให้ประเทศสมาชิกลดจำนวนเจ้าหน้าที่ในภารกิจทางการทูตเกาหลีเหนือ และสถานทำการกงสุลของเกาหลีเหนือ และให้ทุกรัฐสมาชิกจำกัดจำนวนบัญชีธนาคารให้เหลือหนึ่งบัญชีต่อคณะทูตและสถานทำการทางกงสุลของเกาหลีเหนือ และอีกหนึ่งบัญชีต่อนักการทูตและเจ้าหน้าที่กงสุลของ DPRK 5) รัฐสมาชิกทั้งหมดจะระงับความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการโดยเป็นตัวแทนของ DPRK ยกเว้นการแลกเปลี่ยนทางการแพทย์เว้นแต่ : ในกรณีที่รัฐมีส่วนร่วมในความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์หรือทางเทคนิค กำหนดว่ากิจกรรมดังกล่าวจะไม่สนับสนุนกิจกรรมนิวเคลียร์หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับขีปนาวุธของเกาหลีเหนือและต้องแจ้งให้

คณะกรรมการทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับการกำหนดดังกล่าว เป็นต้น 6) เสริมบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการขนส่งทางทะเลโดยห้ามกิจกรรมต่อไปนี้: การเช่าเหมาลำหรือการให้บริการลูกเรือแก่เกาหลีเหนือ การลงทะเบียนเรือในเกาหลีเหนือ การได้รับอนุญาตโดยใช้เรือที่ซักรงของตน การเป็นเจ้าของ เช่าซื้อ การดำเนินการจัดหา การจำแนกประเภทเรือการรับรองหรือบริการที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น 7.ห้ามไม่ให้มีการจัดหา จำหน่าย หรือถ่ายโอนเฮลิคอปเตอร์และเรือดำน้ำใหม่ไปยัง DPRK (ยกเว้นจะได้รับการอนุมัติล่วงหน้าจากคณะกรรมการเป็นกรณี ๆ ไป) เป็นต้น (United Nations Security Council, 2016b)

(8) ข้อมติที่ 2356 (2017) โดย UNSC แสดงความกังวลว่ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนิวเคลียร์และซีปนาวุธอย่างต่อเนื่องของเกาหลีเหนือสร้างความตึงเครียดเพิ่มขึ้นในภูมิภาคและภูมิภาคอื่น ๆ และพิจารณาว่ายังคงมีภัยคุกคามที่ชัดเจนต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยได้เพิ่มรายชื่อบุคคลในบัญชีรายชื่อที่ถูกห้ามเดินทางและอายัดทรัพย์สินจำนวน 14 คน และเพิ่มเติมรายชื่อองค์กรที่ถูกอายัดทรัพย์สิน 4 แห่ง เพื่อตอบโต้การทดลองระเบิดนิวเคลียร์และซีปนาวุธของเกาหลีเหนือหลายครั้งต่อเนื่องตั้งแต่เดือน กันยายน 2016 ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนและละเมิดข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ และยืนยันว่า เกาหลีเหนือจะต้องปลดอาวุธนิวเคลียร์และโครงการนิวเคลียร์ที่มีอยู่ทั้งหมดในลักษณะที่สมบูรณ์ตรวจสอบได้ และไม่สามารถย้อนกลับได้ รวมถึงระงับและยุติกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับโครงการซีปนาวุธ (United Nations Security Council, 2017a)

ทั้งนี้ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ให้ความสำคัญกับการป้องปรามและการสกัดกั้นบุคคลและองค์กรที่เป็นเครือข่ายของรัฐบาลเกาหลีเหนือ หรือเกี่ยวข้องกับการพัฒนา การผลิต และการสนับสนุนทางการเงินแก่โครงการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์และซีปนาวุธของรัฐบาลเกาหลีเหนือ จึงได้รับรองข้อมติดังกล่าว เพื่อพยายามปิดกั้นการเข้าถึงเงินทุน และเทคโนโลยีที่อาจเอื้อต่อการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์และซีปนาวุธ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2560b) โดยการออกข้อมติเพื่อปรับปรุงบัญชีรายชื่อล่าสุดก็ถือเป็นการส่งสัญญาณทางการเมืองที่สำคัญว่า ประชาคมโลกกำลังเฝ้าระวังความเคลื่อนไหวของบุคคลและองค์กรเครือข่ายของรัฐบาลเกาหลีเหนือ

(9) ข้อมติที่ 2371(2017) เพื่อเพิ่มเติมและยกระดับมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ ซึ่งที่ผ่านมา UNSC ได้แสดงความกังวลอย่างยิ่งต่อการทดสอบซีปนาวุธของเกาหลีเหนือเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม และ 28 กรกฎาคม 2017 โดยเกาหลีเหนือระบุว่าเป็นการทดสอบซีปนาวุธข้ามทวีป ซึ่งถือ

ว่าเป็นการละเมิดข้อมติที่ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) ข้อมติ 2094 (2013) ข้อมติ 2270 (2016) ข้อมติ 2321 (2016) และข้อมติ 2356 (2017) ซึ่งกิจกรรมชิปนาอูรทั้งหมดมีส่วนช่วยในการพัฒนาระบบอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ รวมทั้งเพิ่มความตึงเครียดในภูมิภาค (กระทรวงการต่างประเทศ, 2560a)

โดยสาระสำคัญของข้อมติที่ 2371 ได้แก่ 1) เพิ่มรายชื่อบุคคลในบัญชีรายชื่อที่ถูกห้ามเดินทางและอายัดทรัพย์สินจำนวน 9 คน และเพิ่มเติมรายชื่อองค์กรที่ถูกอายัดทรัพย์สิน 4 แห่ง 2) เพิ่มรายการสิ่งของ สินค้า วัสดุ เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่ห้ามนำเข้า ส่งออก นำผ่าน (เช่น อาวุธยุทโธปกรณ์ อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง วัสดุที่ใช้ได้สองทางที่เกี่ยวข้องกับอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง สินค้าฟุ่มเฟือย เป็นต้น) ที่เกี่ยวข้องกับเกาหลีเหนือ ตามข้อมติ 1718 (2006) 3) กำหนดให้รัฐสมาชิกปฏิเสธไม่ให้เรือที่กำหนดเข้าเทียบท่า เว้นกรณีฉุกเฉิน กรณีเรือกลับสู่ท่าเรือต้นทาง หรือในกรณีที่คณะกรรมการตัดสินล่วงหน้าว่า การเทียบท่านั้นจำเป็นสำหรับวัตถุประสงค์ทางมนุษยธรรม หรือวัตถุประสงค์อื่นใดที่สอดคล้องกับข้อมติ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) ข้อมติ 2094 (2013) ข้อมติ 2270 (2016) ข้อมติ 2321 (2016) ข้อมติ 2356 (2017) และข้อมตินี้ 4) กำหนดว่าห้ามเกาหลีเหนือจัดหา จำหน่าย ถ่ายโอน สินค้าถ่านหิน เหล็ก แร่เหล็ก และกำหนดให้รัฐสมาชิกห้ามซื้อสินค้าเหล่านี้จากเกาหลีเหนือ และหากมีการทำสัญญาซื้อขายเป็นลายลักษณ์อักษรเสร็จสิ้นก่อนการรับรองข้อมตินี้ รัฐสมาชิกอาจอนุญาตให้นำเข้าสินค้าดังกล่าวภายใน 30 วันหลังจากรับรองข้อมตินี้ และต้องแจ้งให้สหประชาชาติทราบภายใน 45 วันหลังจากการรับรองข้อมติ ยกเว้นถ่านหินซึ่งรัฐที่ส่งออกยืนยันข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่ามีแหล่งกำเนิดอยู่นอกเกาหลีเหนือและขนส่งผ่านเกาหลีเหนือเพื่อการส่งออกจากท่าเรือ Rajin เท่านั้น โดยรัฐที่ส่งออกนั้นๆต้องแจ้งคณะกรรมการล่วงหน้า และธุรกรรมนั้นต้องไม่เกี่ยวข้องกับการสร้างรายได้สำหรับโครงการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์หรือชิปนาอูร หรือกิจกรรมต้องห้ามอื่นๆ ตามข้อมติ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) ข้อมติ 2094 (2013) ข้อมติ 2270 (2016) ข้อมติ 2321 (2016) ข้อมติ 2356 (2017) หรือข้อมตินี้ 5) กำหนดว่าห้ามเกาหลีเหนือจัดหา จำหน่าย หรือถ่ายโอน สินค้าอาหารทะเล (รวมถึงปลา กุ้ง หอย และสัตว์น้ำไม่มีกระดูกสันหลังอื่น ๆ ในทุกรูปแบบ) สินค้าตะกั่ว และแร่ตะกั่ว และกำหนดให้รัฐสมาชิกห้ามซื้อสินค้าเหล่านี้จากเกาหลีเหนือ หากมีการทำสัญญาซื้อขายที่เป็นลายลักษณ์อักษรเสร็จสิ้นก่อนที่จะมีการใช้ข้อมตินี้ ทุกรัฐสมาชิกอาจอนุญาตให้นำเข้าสินค้าดังกล่าวเข้ามาในดินแดนของตนได้ภายใน 30 วัน หลังจากรับรองข้อมตินี้ และแจ้งให้คณะกรรมการทราบไม่เกิน 45 วัน

หลังจากข้อมตินี้มีผลการบังคับใช้ 6) มาตรการทางการเงิน กำหนดให้รัฐสมาชิกห้ามคนชาติตนหรือในดินแดนของตน เปิดกิจการร่วมค้าหรือสหกรณ์กับองค์กรหรือบุคคลเกาหลีเหนือ หรือการขยายกิจการร่วมค้าที่มีอยู่ผ่านการลงทุนเพิ่มเติม เว้นแต่กิจการร่วมค้าหรือหน่วยงานความร่วมมือดังกล่าว จะได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการฯ เป็นรายกรณีล่วงหน้า ทั้งนี้ ข้อห้ามที่มีอยู่ในวรรคที่ 11 ของข้อมติที่ 2094 ใช้กับการบังคับชำระหนี้ผ่านดินแดนของประเทศสมาชิกทั้งหมดด้วย และกำหนดให้บริษัทที่ให้บริการทางการเงินที่เทียบเท่ากับที่ธนาคาร ให้ถือเป็นสถาบันการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินการตามวรรค 11 ของข้อมติที่ 2094 (2013) วรรค 33 และ 34 ของข้อมติที่ 2270 (2016) และวรรค 33 ของข้อมติที่ 2321 (2016) อย่างไรก็ตาม มาตรการที่กำหนดโดยข้อมติ 1718 (2006) 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) ข้อมติ 2094 (2013) ข้อมติ 2270 (2016) ข้อมติ 2321 (2016) ข้อมติ 2356 (2017) และข้อมตินี้ หรือจำกัดกิจกรรมเหล่านั้นรวมถึงความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ความช่วยเหลือด้านอาหาร และความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดผลกระทบด้านลบในทางมนุษยธรรมต่อประชากรพลเรือนของเกาหลีเหนือ และคณะกรรมการอาจยกเว้นมาตรการที่กำหนดไว้ตามข้อมติเหล่านี้ที่เกี่ยวข้องกับเกาหลีเหนือเป็นรายกรณีไป หากคณะกรรมการพิจารณาว่าการยกเว้นดังกล่าวมีความจำเป็นสำหรับอำนวยความสะดวกในการทำงานขององค์กรระหว่างประเทศที่ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเพื่อประโยชน์ของประชากรพลเรือนเกาหลีเหนือหรือเพื่อให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม (United Nations Security Council, 2017b)

(10) ข้อมติที่ 2375 (2017) เพื่อออกมาตรการคว่ำบาตรภายหลังที่เกาหลีเหนือทดลองระเบิดนิวเคลียร์ ครั้งที่ 6 ซึ่งเกาหลีเหนือประกาศว่าประสบความสำเร็จในการทดลองระเบิดไฮโดรเจน ซึ่งถือว่าเป็นการละเมิดข้อมติที่ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) ข้อมติ 2094 (2013) ข้อมติ 2270 (2016) ข้อมติ 2321 (2016) ข้อมติ 2356 (2017) และข้อมติ 2371 (2017) (กระทรวงการต่างประเทศ, 2560d)

โดยสาระสำคัญของข้อมติที่ 2375 (2017) มีดังนี้ 1) เพิ่มรายชื่อบุคคลในบัญชีรายชื่อที่ถูกห้ามเดินทางและอายัดทรัพย์สินจำนวน 1 คน และเพิ่มเติมรายชื่อองค์กรที่ถูกอายัดทรัพย์สิน 3 แห่ง 2) เพิ่มรายการสินค้า วัสดุ เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงและสินค้าที่ใช้ได้สองทางที่ห้ามนำเข้า ส่งออก นำผ่าน (เช่น อาวุธยุทโธปกรณ์ อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง สินค้าฟุ่มเฟือย เป็นต้น) ตามวรรค 8 ของข้อมติ 1718 (2006) 3) ให้รัฐสมาชิกตรวจสอบเรือต้องสงสัยในทะเลหลวง โดยได้รับ

ความเห็นชอบจากรัฐเจ้าของธง หากมีข้อมูลที่เชื่อได้ว่าเรือดังกล่าวบรรทุกสินค้าต้องห้ามตามข้อมติ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) ข้อมติ 2094 (2013) ข้อมติ 2270 (2016) ข้อมติ 2321 (2016) ข้อมติ 2356 (2017) ข้อมติ 2371 (2017) หรือข้อมติที่ 4) หากเรือต้องสงสัยปฏิบัติการตรวจค้น หรือรัฐเจ้าของไม่ให้ความเห็นชอบในการตรวจค้น หรือไม่สั่งให้เรือต้องสงสัยเข้าเทียบท่าที่เหมาะสมเพื่อให้ตรวจค้น สหประชาชาติจะกำหนดให้เรือดังกล่าวเป็นเรือที่ถูกลงโทษตามวรรค 8 (d) ของข้อมติที่ 1718 (2006) และวรรค 12 ของข้อมติที่ 2321 (2016) โดยรัฐเจ้าของธงต้องยกเลิกการจดทะเบียนเรือลำนั้นทันที 5) การดำเนินการตามวรรค 7 8 และ 9 ของข้อมติที่ 2375 จะใช้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในเกาหลีเหนือเท่านั้น และจะไม่กระทบต่อ สิทธิ หน้าที่ พันธกรณี หรือความรับผิดชอบของประเทศสมาชิกภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงสิทธิหรือหน้าที่ใด ๆ ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 โดยการแก้ปัญหาตามข้อมตินี้ไม่ถือว่าเป็นการสร้างกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศใหม่ 6) กำหนดให้รัฐสมาชิกห้ามจัดหา จำหน่าย หรือถ่ายโอนก๊าซธรรมชาติให้กับเกาหลีเหนือ รวมถึงผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม และเกาหลีเหนือต้องไม่ซื้อวัสดุข้างต้น (โดยจะไม่มีผลกับการซื้อที่ไม่เกินปริมาณห้าแสนบาร์เรลในช่วงเริ่มต้นเป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2017-31 ธันวาคม 2017 และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมกลับ ไม่เกินปริมาณสองล้านบาร์เรลต่อปี ในเวลา 12 เดือน ตั้งแต่ 1 มกราคม 2018 และรอบปีต่อไป โดยรัฐสมาชิกแจ้งกรรมการทุก 30 วันให้ทราบถึงปริมาณและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการจำหน่ายปิโตรเลียมกลับไปยังเกาหลีเหนือและต้องไม่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการอาวุธนิวเคลียร์หรือขีปนาวุธหรือกิจกรรมต้องห้ามต่างๆของเกาหลีเหนือ) 7) กำหนดให้รัฐสมาชิกทั้งหมดห้ามจัดหา จำหน่าย หรือถ่ายโอน น้ำมันดิบไปยังเกาหลีเหนือ ในช่วงเวลาสิบสองเดือนหลังจากวันที่รับรองข้อมตินี้ ในปริมาณที่เกินกว่าจำนวนที่รัฐสมาชิกได้จัดหา จำหน่าย หรือถ่ายโอนให้กับเกาหลีเหนือในช่วง 12 เดือนก่อนหน้าการรับรองข้อมตินี้ เว้นแต่คณะกรรมการจะอนุมัติล่วงหน้าเป็นรายกรณีไปว่าเพื่อวัตถุประสงค์ความเป็นอยู่ของคนชาติเกาหลีเหนือและไม่เกี่ยวข้องกับโครงการอาวุธนิวเคลียร์หรือขีปนาวุธ 8) กำหนดว่าห้ามเกาหลีเหนือจัดหา จำหน่าย หรือถ่ายโอน ซึ่งสินค้าสิ่งทอ และกำหนดให้ทุกรัฐสมาชิกห้ามซื้อสินค้าเหล่านี้จากเกาหลีเหนือ เว้นแต่คณะกรรมการอนุมัติเป็นรายกรณีล่วงหน้า เป็นต้น (United Nations Security Council, 2017c)

(11) ข้อมติที่ 2397 (2017) เพื่อยกระดับและเพิ่มมาตรการคว่ำบาตรภายหลังจากที่เกาหลีเหนือทดลองขีปนาวุธข้ามทวีป (Intercontinental Ballistic Missile) อีกครั้ง ซึ่งถือว่าเป็นการละเมิดข้อมติที่ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) ข้อมติ 2094 (2013) ข้อมติ 2270 (2016)

ข้อมติ 2321 (2016) ข้อมติ 2356 (2017) ข้อมติ 2371 (2017) และข้อมติ 2375 (2017) ซึ่งสาระสำคัญของข้อมติดังกล่าว ได้แก่ 1) เพิ่มรายชื่อบุคคลในบัญชีรายชื่อที่ถูกห้ามเดินทางและอายัดทรัพย์สินจำนวน 16 คน และเพิ่มเติมรายชื่อองค์กรที่ถูกอายัดทรัพย์สิน 1 แห่ง 2) รัฐสมาชิกทั้งหมดห้ามจัดหาขาย หรือถ่ายโอนน้ำมันดิบไปยังเกาหลีเหนือ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ผ่านดินแดนของตนหรือโดยคนชาติของตน หรือใช้เรือที่ซักรง เครื่องบิน ทางรถไฟหรือยานพาหนะของตน และไม่ว่าจะมีต้นกำเนิดจากประเทศของตนหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่คณะกรรมการจะพิจารณาอนุมัติล่วงหน้าเป็นรายกรณีไปสำหรับการขนส่งน้ำมันดิบซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการดำรงชีวิตของชาวเกาหลีเหนือและไม่เกี่ยวข้องกับโครงการขีปนาวุธนิวเคลียร์หรือขีปนาวุธของเกาหลีเหนือ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นข้อห้ามโดยข้อมติที่ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) ข้อมติ 2094 (2013) ข้อมติ 2270 (2016) ข้อมติ 2321 (2016) ข้อมติ 2356 (2017) ข้อมติ 2371 (2017) ข้อมติ 2375 (2017) ข้อมติ 2397 (2017) โดยมาตรการที่กำหนดสำหรับข้อห้ามข้างต้นนี้จะไม่ใช้กับน้ำมันดิบสำหรับช่วงระยะเวลาสิบสองเดือนหลังจากวันที่รับรองข้อมตินี้ และสำหรับช่วงระยะเวลาสิบสองเดือนหลังจากนั้นปริมาณรวมจะต้องไม่เกิน 4 ล้านบาร์เรลหรือ 525,000 ตันต่อสิบสองเดือน และทุกรัฐสมาชิกที่ส่งออกน้ำมันดิบให้ทางเกาหลีเหนือจะต้องจัดทำรายงานต่อคณะกรรมการทุก 90 วัน 3) ห้ามเกาหลีเหนือจัดหา จำหน่าย หรือถ่ายโอนสินค้าอาหารและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (HS codes 12 HS codes 08 HS codes 07) เครื่องจักร (HS codes 84) อุปกรณ์ไฟฟ้า (HS codes 85) ดินและหินรวมรวมถึงแมกนีไซต์หรือแมกนีเซียม (HS codes 25) ไม้ (HS codes 44) และเรือ (HS codes 89) และทุกรัฐสมาชิกห้าม ซื้อ จัดหา สินค้าและผลิตภัณฑ์ดังกล่าวข้างต้นจากเกาหลีเหนือ และกำหนดว่าสำหรับการขายและการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและผลิตภัณฑ์ทั้งหมดจากเกาหลีเหนือหากมีการทำสัญญาที่เป็นลายลักษณ์อักษรเสร็จก่อนการรับรองข้อมตินี้ รัฐทั้งหมดสามารถอนุญาตให้นำเข้าสินค้าดังกล่าวภายใน 30 วันนับจากวันที่มีการนำข้อมตินี้มาใช้ โดยต้องมีการแจ้งให้คณะกรรมการทราบไม่ช้ากว่า 45 วันหลังจากวันที่ใช้ข้อมตินี้ 4) ทุกรัฐสมาชิกห้ามซื้ออาหารทะเลจากเกาหลีเหนือตามวรรค 9 ของข้อมติ ที่ 2371 (2017) รวมถึงห้ามเกาหลีเหนือขาย ถ่ายโอน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมเกี่ยวกับสิทธิในการทำประมงด้วย 5) กำหนดว่ารัฐสมาชิกทั้งหมดห้ามจัดหา จำหน่าย หรือถ่ายโอนไปยังเกาหลีเหนือ สินค้าเครื่องจักรอุตสาหกรรมทั้งหมด (HS codes 84 และ 85) ยานพาหนะสำหรับการขนส่ง (HS codes HS 86 - 89) เหล็กและโลหะอื่น ๆ (HS codes HS 72 ถึง 83) โดยข้อกำหนดนี้จะไม่บังคับใช้กับการจัดหาชิ้นส่วนอะไหล่ที่จำเป็นเพื่อรักษาการทำงานที่ปลอดภัยของการใช้อากาศยานในเชิงพาณิชย์ของพลเรือนเกาหลีเหนือ (ปัจจุบัน

ประกอบด้วยประเภทเครื่องบินดังต่อไปนี้: An-24R / RV, An-148-100B, Il-18D, Il-62M, Tu-134B-3, Tu-154B, Tu-204-100B และ Tu-204-300) 6) กำหนดให้มาตรการตามข้อมตินี้ ไม่บังคับใช้กับการขนส่งถ่านหินที่มีต้นทางจากรัสเซียไปยังประเทศอื่น ๆ ผ่านทางโครงการท่าเรือและรางรถไฟ Rajin-Khasan ที่ได้รับอนุญาตของข้อมติที่ 2371 (2017) และข้อมติที่ 2375 (2017) และ 7) มาตรการที่กำหนดไว้ในข้อมติที่ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 (2013) ข้อมติ 2094 (2013) ข้อมติ 2270 (2016) ข้อมติ 2321 (2016) ข้อมติ 2356 (2017) ข้อมติ 2371 (2017) ข้อมติ 2375 (2017) และข้อมติ 2397 (2017) จะไม่เป็นอุปสรรคต่อกิจกรรมของคณะทูตหรือทางกงสุลในเกาหลีเหนือ ตามอนุสัญญาเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูตและกงสุล เป็นต้น (United Nations Security Council, 2017d)

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับในระดับสากลว่ามาตรการคว่ำทางเศรษฐกิจนั้นไม่ได้มีเจตนาต่อประชากรพลเรือนของรัฐเป้าหมาย นอกจากนี้รัฐควรมีสิทธิที่จะกำหนดมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ที่รัฐเป้าหมายเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ การใช้มาตรการลงโทษที่เพิ่มขึ้นแทนมาตรการทางทหารทำให้มั่นใจได้ว่าจะมีการใช้ความพยายามอย่างสันติมากขึ้นในการแก้ไขข้อพิพาทระหว่างประเทศ (Bassett & Marossi, 2015) ทั้งนี้ ไทยนั้นมีการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรตามข้อมติของสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนืออย่างไร

บทที่ 3

การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทย ตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือ

มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและการเงิน หรือการอายัดทรัพย์สินและการห้ามเดินทางที่กำหนดโดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ เป็นมาตรการคว่ำบาตรที่พยายามจะกำหนดกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายนั้นๆ รับผิดชอบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นมาตรการที่ได้รับความนิยมจากประเทศผู้ดำเนินมาตรการที่ต้องการหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดผลกระทบในแง่ลบต่อประชาชนพลเรือนทั่วไป ในบทนี้จะกล่าวถึงภาพรวมของการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือ ข้อกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ การดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน

มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจที่กำหนดโดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติไม่ว่าจะเป็น การจำกัดการส่งออก การจำกัดการนำเข้า การขัดขวางการไหลเวียนของเงินทุนนั้น เพื่อตอบโต้การทดลองอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ การแพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ อาวุธเคมีและอาวุธชีวภาพ ถือเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ UNSC ได้รับรองข้อมติดังกล่าวที่ได้เคยกล่าวไปข้างต้น อาทิ ข้อมติที่ 1718 เพื่อตอบสนองต่อการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ ซึ่งข้อมตินี้กำหนดให้ประเทศสมาชิกของสหประชาชาติต้องปฏิบัติตามในการระงับกิจกรรมทางการเงินและทรัพย์สินทางการเงินทั้งหมดซึ่งเป็นของบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงหรือสนับสนุนกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่น โครงการอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ เป็นต้น นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ด้านมนุษยธรรม นอกจากนี้ UNSC ยังกำหนดมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจในกลุ่มสินค้าฟุ่มเฟือย และสั่งให้ประเทศสมาชิกตรวจสอบสินค้าที่นำส่งระหว่างขนส่งที่มาจากหรือไปยังเกาหลีเหนือ ข้อมติข้างต้นนี้ชี้ให้เห็นถึงข้อเท็จจริง ตามที่นักวิชาการบางท่าน ได้แก่ Noland และ Dingli เสนอว่ามาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนืออาจไม่ได้มีผลเพียงพอ โดย Noland ระบุว่า วิธีเดียวที่

จะทำให้การลงโทษประสบความสำเร็จคือการให้โลกมีส่วนร่วมในการคว่ำบาตรระหว่างประเทศ ซึ่งจะต้องตัดขาดเกาหลีเหนือออกจากการค้าใด ๆ ทั้งหมดโดยสิ้นเชิง (Noland, 2004) โดยจนถึงขณะนี้ยังไม่มี การลงโทษที่รุนแรงเพียงพอ หรือยังไม่ได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอที่จะส่งผลกระทบต่ออย่างใหญ่หลวงต่อเกาหลีเหนือเช่นกัน (Shen, 2008)

หลายปีที่ผ่านมาเกาหลีเหนือมีการนำเข้ามากกว่าที่ส่งออก แม้ว่าจะขาดดุลการค้าอย่างต่อเนื่อง แต่เกาหลีเหนือก็ได้มีการส่งออกที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ฟื้นตัวจากภาวะความอดอยากและขาดแคลนในช่วงทศวรรษ 1990 ทั้งนี้ ได้มีการติดตามพัฒนาการที่นำไปสู่การเติบโตดังกล่าวและพบว่า จีนเป็นตลาดส่งออกชั้นนำของเกาหลีเหนือโดยเฉพาะสินค้าในด้านแร่ธาตุ ผลิตภัณฑ์โลหะ และอุปกรณ์ทางการทหาร (Yoon & Lee, 2013) ตัวอย่างเช่น พบว่ามีบริษัทของจีน 250 แห่งที่ทำธุรกิจในเกาหลีเหนือและสรุปว่าส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการส่งออกวัตถุดิบและแร่ธาตุของเกาหลีเหนือโดยตรง นอกจากนี้เกาหลีเหนือยังใช้บริษัทตัวกลางของจีนในการจัดหาปัจจัยการผลิตจากประเทศที่ดำเนินมาตรการคว่ำบาตร (Noland & Haggard, 2012) ถึงแม้วัฒนธรรมของเกาหลีเหนือจะเชื่อในเรื่องที่ว่า "การพึ่งพาตนเอง" และ "การทหารต้องมาก่อน" ก็ตาม (Anguelov, 2015) แต่ก็ยังจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าในด้านเศรษฐกิจกับประเทศอื่นๆเช่นกัน

3.1 การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือ

ในฐานะที่ไทยเป็นรัฐสมาชิกของสหประชาชาติ จึงมีพันธกรณีที่จะต้องดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งเป็นไปตามข้อ 25 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ จึงต้องปฏิบัติตามข้อมติดังกล่าว ให้สอดคล้องกับกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งขอยกกรณีทีคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ได้รับรองข้อมติ 2397 ล่าสุด โดยเพิ่มมาตรการคว่ำบาตร เช่น กำหนดรายการสิ่งของที่ห้ามนำเข้าส่งออกเพิ่มเติม รวมถึงทรัพยากรพลังงาน กำหนดมาตรการตรวจค้นและมาตรการทางเรือเพิ่มเติม กำหนดมาตรการด้านแรงงานเพิ่มเติม เพิ่มรายชื่อบุคคลและองค์กรที่ถูกมาตรการคว่ำบาตรเพิ่มเติมในด้านการอายัดทรัพย์สินและการห้ามเดินทาง เป็นต้น มาอธิบายโดยสังเขป

หลังจากที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ได้รับรองข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ที่ 2397 (2017) เพื่อดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ ในฐานะรัฐสมาชิกสหประชาชาติ ไทยมีพันธกรณีต้องดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงฯ ซึ่งมีผลผูกพัน ไทยจึงต้องเสนอเรื่องการดำเนินการตามข้อมติฯ เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา 4(7) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติดำเนินการต่อไป โดยเป็นไปตามขอบเขตขอบเขตกฎหมายของไทยและพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามข้อมติ UNSC กรณีเกาหลีเหนือ มีหลายหน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น (กระทรวงการต่างประเทศ, 2561)

3.2 ข้อกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ สามารถสรุปได้ดังนี้

1) พระราชบัญญัติการส่งออกปอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 มาตรา 5 ในกรณีที่จำเป็นเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สาธารณประโยชน์ สาธารณสุข ความมั่นคงของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมที่ดีของประชาชน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ดังต่อไปนี้ (1) กำหนดสินค้าใดให้เป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการส่งออกหรือในการนำเข้า (3) กำหนดประเภท ชนิด คุณภาพ มาตรฐาน จำนวน ขนาด น้ำหนัก ราคา ชื่อที่ใช้ในทางการค้า เครื่องหมายการค้า ถิ่นกำเนิด สำหรับสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้า ตลอดจนกำหนดประเทศที่ส่งไปหรือประเทศที่ส่งมาซึ่งสินค้านี้ (6) กำหนดมาตรการอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการจัดระเบียบในการส่งออกหรือการนำเข้าตามพระราชบัญญัตินี้ (กระทรวงพาณิชย์, 2522)

2) พระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2558 มาตรา 4 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 5/1 แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 ดังนี้ “มาตรา 5/1 ในกรณีที่จำเป็นหรือสมควร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดสินค้าใดที่นำผ่านให้เป็นสินค้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 5 ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ ซึ่งรวมถึงการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า” (กระทรวงพาณิชย์, 2558)

ทั้งนี้ ภายใต้การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรของไทย อาศัยอำนาจตามความใน (1) (3) และ (6) ของมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่ง พรบ. การส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 ข้างต้น และมาตรา 5/1 แห่ง พรบ. ส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558

3) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

อาทิ มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ ยุทธภัณฑ์ หมายถึง อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารรังสี สารเคมี หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือในสงครามได้ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 7 โดยมาตรา 7 ให้รัฐมนตรี ตามความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่า อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือสงครามชนิดใดเป็นยุทธภัณฑ์ เป็นต้น (กระทรวงกลาโหม, 2530) ทั้งนี้ การให้รัฐสมาชิกดำเนินมาตรการลงโทษในสินค้ากลุ่มยุทธภัณฑ์ จะต้องมีการอ้างอิงรายการสินค้าอาวุธยุทธภัณฑ์ซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงกลาโหม

4) พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2495

อาทิ มาตรา 4 ในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา 3 ให้ระบุชนิดและประเภทของอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม ที่ควบคุม เพื่อประโยชน์ในการควบคุมระบุข้อกำหนดต่อไปนี้เป็น (1) ประเทศที่ห้ามไม่ให้ส่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในสงคราม

ออกไป (2) วิธีป้องกันการส่งยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในสงครามที่ควบคุมผ่านไปยังประเทศหรือที่ที่ห้ามตาม (1) และ (3) เงื่อนไขในการควบคุมตามความจำเป็น เป็นต้น (กระทรวงกลาโหม, 2495)

5) พระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2535

อาทิ มาตรา 5 การส่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามตามมาตรา 4 ออกไปหรือผ่านไปนอกราชอาณาจักรจะทำได้ เว้นแต่ (1)อาวุธยุทธภัณฑ์ของสิ่งที่ใช้ในสงครามของทางราชการได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (2) เป็นการทำให้เปิดเผยในธุรกิจเพื่อการค้าตามปกติซึ่งได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีกลาโหม เป็นต้น การส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในสงครามตามวรรคหนึ่งต้องมีหนังสือของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมายกำกับไปด้วยทุกครั้ง (กระทรวงกลาโหม, 2535)

6) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

อาทิ มาตรา 4 อาวุธปืน ในพระราชบัญญัตินี้ หมายถึง อาวุธทุกชนิดซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุนปืนโดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของแก๊ส หรืออัดลมหรือเครื่องกลอย่างใด ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงานและส่วนใดของอาวุธนั้นๆ ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าสำคัญและระบุไว้ในกฎกระทรวง มาตรา 7 ห้ามมิให้ผู้ใด ทำ ซื่อ มีใช้ สั่ง หรือนำเข้าซึ่งอาวุธหรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่ได้รับอนุญาต เป็นต้น (กระทรวงมหาดไทย, 2490) ทั้งนี้ การให้รัฐสมาชิกดำเนินมาตรการคว่ำบาตรในสินค้ากลุ่มและอาวุธเล็กและอาวุธเบา อยู่การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติข้างต้น

7) พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 มาตรา 18-23

อาทิ มาตรา 21 เรือกลที่เป็นเรือเดินทะเลและเป็นเรือไทยขนาดตั้งแต่หกสิบตันกรอสส์ขึ้นไป เมื่อออกจากเขตท่าเรือใดๆในน่านน้ำไทย นายเรือต้องแจ้งกำหนดออกจากเรือต่อเจ้าท่าก่อนออกเรือไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง เพื่อให้เจ้าท่า ตรวจสอบว่าปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้วจึงอนุญาตให้ออกเรือได้ มาตรา 23 เรือกลที่เป็นเรือเดินทะเลและเป็นเรือไทย และเรือกำปั่นต่างประเทศที่ต้องมีใบสำคัญตามที่กำหนดในข้อบังคับ สำหรับการตรวจเรือตามมาตรา 163 เมื่อออกจากเขตท่าเรือใดในน่านน้ำไทยไปยังเมืองท่าต่างประเทศ นายเรือต้องได้รับใบอนุญาตเรือออกจากท่าจากเจ้าท่าก่อน ทั้งนี้ เรือเดินทะเล

หรือเรือทะเล ตามพระราชบัญญัตินี้ หมายถึง “เรือที่มีลักษณะสำหรับใช้ในทะเลตามกฎข้อบังคับสำหรับการตรวจเรือ” (กระทรวงคมนาคม, 2456)

ทั้งนี้ ในส่วนของหน่วยงานไทย กรมเจ้าท่าได้มีการออกประกาศในการดำเนินการกรณีคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ โดยมีสาระสำคัญเช่น ให้บุคคลระวางและหลีกเลี่ยงการรับเป็นตัวแทนเรือหรือสัญชาติเกาหลีเหนือที่ถูกมาตรการคว่ำบาตรตามชื่อและหมายเลขขององค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (IMO) รวมถึงให้ระวางและหลีกเลี่ยงการหา การจำหน่าย หรือโอนเรือใหม่ให้แก่คนเกาหลีเหนือ เป็นต้น (กรมเจ้าท่า, 2560)

8) พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 อาทิจ มาตรา 22 ห้ามไม่ให้อากาศยานบินเข้าหรือบินผ่านเขตห้ามซึ่งรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา (กระทรวงคมนาคม, 2497)

9) พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. 2559 (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2559) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ มีการควบคุมการนำเข้า – ส่งออกวัสดุนิวเคลียร์ตามพระราชบัญญัติ และยังเฝ้าระวังการส่งออก นำเข้าที่เกี่ยวข้องกับเกาหลีเหนือ (กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2559)

10) พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. ๒๕๕๙ อาทิจ มาตรา ๔ อาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง หมายถึง “อาวุธนิวเคลียร์ อาวุธชีวภาพ อาวุธเคมี หรืออาวุธอื่นใดซึ่งมีอานุภาพที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตมนุษย์ สัตว์ พืช จำนวนมากหรือต่อสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรงทำนองเดียวกับอาวุธดังกล่าว รวมทั้งระบบการส่งอาวุธ ส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของอาวุธนั้นด้วย” หมวด 1 การสนับสนุนการเงินแก่การก่อการร้าย มาตรา ๖ “ในกรณีที่มีมติหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ กำหนดรายชื่อบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรใดเป็นผู้ที่มีการกระทำเป็นการก่อการร้าย และสำนักงานเห็นว่ามติหรือประกาศดังกล่าวไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมายไทย ให้สำนักงานดำเนินการประกาศรายชื่อ นั้นเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมติหรือประกาศดังกล่าว” มาตรา ๘ เมื่อสำนักงานประกาศรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามมาตรา ๖ หรือ ๗ ให้ผู้ที่มีหน้าที่รายงานหรือคนที่ครอบครองทรัพย์สินของคนที่ถูกกำหนด ดำเนินการดังนี้ (๑) ระงับการดำเนินการกับทรัพย์สิน

ของคนที่ถูกกำหนด หรือของผู้กระทำการแทนหรือตามคำสั่งของผู้นั้น หรือของกิจการภายใต้ การครอบครองหรือควบคุมของผู้นั้น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม (๒) แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สิน ที่ถูกระงับการดำเนินการกับทรัพย์สินให้สำนักงานทราบ (๓) แจ้งให้สำนักงานทราบเกี่ยวกับผู้ที่ เป็นหรือเคยเป็นลูกค้าซึ่งอยู่ในรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนด หรือผู้ที่มีหรือเคยมีการทำธุรกรรมกับผู้ นั้น หมวด 2 การสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง มาตรา ๑๕ กรณีที่มีมติหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกำหนดรายชื่อ บุคคล นิติบุคคล คณะบุคคล หรือองค์กรใดเป็นผู้ทำการเกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มี อานุภาพทำลายล้างสูง และสำนักงานเห็นว่ามติหรือประกาศดังกล่าวไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและ กฎหมายไทย ให้สำนักงานประกาศรายชื่อนั้นเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดเพื่อดำเนินการให้เป็นไป ตามมติหรือประกาศดังกล่าว เป็นต้น (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 2559)

ทั้งนี้ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้มีการดำเนินมาตรการโดย การออกประกาศ เช่น ประกาศสำนักงาน ป.ง. กำหนดให้ผู้ที่ทำการเกี่ยวกับการแพร่ขยายอาวุธ ที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงตามมติหรือประกาศภายใต้ UNSC 1718 เป็นบุคคลที่ถูกกำหนดตาม มาตรา 15 แห่ง พรบ. ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและ การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559 โดยแบ่งเป็นบุคคลธรรมดา 80 ราย นิติบุคคล 75 ราย ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกกำหนด เป็นต้น (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอก เงิน, 2561)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11) พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 12) พระราชบัญญัติตรวจคน เข้าเมือง พ.ศ. 2522 13) พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 14) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 15) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 16) พระราชบัญญัติการ ทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 และ 17) พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469

3.3 การดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบัน

จนถึงปัจจุบัน กรมการค้าต่างประเทศภายใต้กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือ ทั้งสิ้น 3 ฉบับ นับตั้งแต่ปี 2550 โดยประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับปัจจุบันที่มีผลบังคับใช้ล่าสุด ได้แก่ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดสินค้าต้องห้ามส่งออกหรือนำผ่านไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีและสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้าหรือนำผ่านในราชอาณาจักรที่ส่งมาจากหรือมีแหล่งกำเนิดจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 28 กันยายน 2561 โดยได้ปรับปรุงประกาศกระทรวงพาณิชย์ให้สอดคล้องกับข้อมติ UNSC ทั้งหมด 9 ข้อมติ ได้แก่ ข้อมติที่ 1718 (2006) เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2549 ข้อมติที่ 1874 (2009) เมื่อเดือนมิถุนายน 2009 ข้อมติที่ 2087 เมื่อเดือนมกราคม 2013 ข้อมติที่ 2094 (2013) เมื่อเดือนมีนาคม 2013 ข้อมติที่ 2270 (2016) เมื่อเดือนมีนาคม 2016 ข้อมติที่ 2321 (2016) เมื่อเดือน พฤศจิกายน 2016 ข้อมติที่ 2371 (2017) เมื่อเดือนสิงหาคม 2017 ข้อมติที่ 2375 (2017) เมื่อเดือน กันยายน 2017 และ ข้อมติที่ 2397 (2017) เมื่อช่วงธันวาคม 2017 ทั้งนี้ไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ตามข้อ 25 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งอาศัยตามอำนาจของพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 โดยให้อำนาจในการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับสินค้าในการห้าม ส่งออก นำเข้าและนำผ่าน โดยสาระสำคัญของประกาศดังกล่าว (กระทรวงพาณิชย์, 2561b) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. อาวุธและยุทธโปกรณ์ หมายถึง (1) ยุทธภัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ (2) อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิดตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน
2. ให้อาวุธและยุทธโปกรณ์และสินค้าตามบัญชี 1 ได้แก่ สินค้าฟุ่มเฟือย ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมกลั่น น้ำมันดิบ คอนเดนเซตทั้งหมดและก๊าซธรรมชาติเหลว เครื่องจักร

และเครื่องใช้ไฟฟ้า ยานพาหนะ เหล็ก และโลหะสามัญและของทำด้วยโลหะสามัญ เป็นสินค้าต้องห้ามส่งออกและนำผ่านไปยังเกาหลีเหนือ

3. ให้อาวุธและยุทธโศปกรณ์และสินค้าตามบัญชี 2 ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอากาศยาน เป็นสินค้าห้ามส่งออกไปเกาหลีเหนือ

4. ให้อาวุธและยุทธโศปกรณ์และสินค้าตามบัญชี 3 แนบท้ายประกาศนี้ ได้แก่ ถ่านหิน ทองคำ สินแร่และหัวแร่วานาเดียม สินแร่และหัวแร่ไทเทเนียม แร่ธาตุหายาก (อาทิ แร่โมนาไซต์ แร่ซีโนไทม์ สินอร์และหัวแร่ไนโอเบียม แทนทาลัม หรือเซอร์โคเนียม ธาตุกัมมันตรังสีและไอโซโทปกัมมันตรังสี เป็นต้น) เหล็ก สินแร่และหัวแร่ทองแดง สินแร่และหัวแร่เหล็ก สินแร่และหัวแร่ निकเกิล เงิน (เงินและของทำด้วยเงิน สินแร่และหัวแร่เงิน) สินแร่และหัวแร่ตะกั่ว สินแร่และหัวแร่สังกะสี รูปปั้น อาหารทะเล สิ่งทอและของทำด้วยสิ่งทอ อาหารและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (เฉพาะบางรายการ) เครื่องจักรและเครื่องใช้ไฟฟ้า ดินและหิน ไม้และของทำด้วยไม้ ถ่านไม้ และยานพาหนะ (เรือและสิ่งก่อสร้างลอยน้ำ) ที่ส่งมาจากหรือมีแหล่งกำเนิดจากเกาหลีเหนือ เป็นสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้าและห้ามนำผ่านมาในราชอาณาจักร

5. ให้สินค้าที่กำหนดไว้ตามข้อ 2. - 4 เป็นสินค้าที่ต้องห้ามส่งออก ห้ามนำเข้า และห้ามนำผ่านราชอาณาจักรไปยังกองกำลังติดอาวุธ เพื่อใช้สนับสนุนกองกำลังติดอาวุธของเกาหลีเหนือ

6. ข้อความในข้อ 2-4 ไม่ให้ใช้บังคับในกรณีต่อไปนี้ (1) การนำเข้า การส่งออก หรือนำผ่านสินค้าใดที่เข้าเงื่อนไขข้อยกเว้นตามข้อมติ หรือได้รับความเห็นชอบจากสหประชาชาติเป็นรายกรณี (2) การส่งออกหรือการนำผ่านสินค้าฟุ่มเฟือยไปยังเกาหลีเหนือเพื่อใช้ในกิจกรรมของคณะผู้แทนทางการทูตและทางกงสุลซึ่งเป็นไปตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต ค.ศ. 1961 (Vienna Convention on Diplomatic Relations 1961) และอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ค.ศ. 1963 (Vienna Convention on Consular Relations 1963) และ (3) ในข้อ 5 ไม่ให้ใช้บังคับกับการส่งออก การนำเข้า หรือการนำผ่านที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการดำรงชีพหรือด้านมนุษยธรรมโดยไม่เกี่ยวข้องกับการสร้างรายได้ของคนซึ่งมีสัญชาติเกาหลีเหนือ และไม่เกี่ยวข้องกับการกิจกรรมต้องห้ามตามข้อมติ หรือกรณีอื่น ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อมติ (กระทรวงพาณิชย์, 2561b)

อย่างไรก็ดี ผู้ศึกษาได้สรุปรายการสินค้าและกิจกรรมที่กำหนดในประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับการลงโทษเกาหลีเหนือ พอสังเขป ดังนี้

1) ข้อมติ ที่ 1718 (ค.ศ. 2006) เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2006 กรมการค้าต่างประเทศได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การห้ามส่งออกอาวุธและยุทโธปกรณ์ไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี และการห้ามนำเข้าอาวุธและยุทโธปกรณ์ที่ส่งมาจากหรือมีแหล่งกำเนิดจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี พ.ศ. 2550 ประกาศ ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2550 โดยมีสาระสำคัญดังนี้ (1) อาวุธและยุทโธปกรณ์ หมายถึง รถถัง ยานหุ้มเกราะ เรือรบ ขีปนาวุธและระบบขีปนาวุธ รวมทั้งวัสดุที่เกี่ยวข้อง อะไหล่และอุปกรณ์อื่นๆ ตลอดจนสิ่งของ วัตถุดิบ อุปกรณ์ สินค้าและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับอาวุธนิวเคลียร์ ขีปนาวุธพิสัยไกล อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงอื่นๆ และอาวุธเคมีและอาวุธชีวภาพ (2) ให้อาวุธและยุทโธปกรณ์เป็นสินค้าห้ามส่งออกไปยังเกาหลีเหนือ (3) ให้อาวุธและยุทโธปกรณ์ ที่ส่งมาจากหรือมีแหล่งกำเนิดจากเกาหลีเหนือ เป็นสินค้าที่ห้ามนำเข้าและห้ามนำผ่านมาในราชอาณาจักร (กระทรวงพาณิชย์, 2550)

2) ข้อมติ ที่ 1874 (ค.ศ. 2009) เมื่อช่วงมิถุนายน 2009 ไม่มีการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์เพิ่มเติม เนื่องจากสาระสำคัญของข้อมติฯ เป็นอำนาจหน้าที่ในการออกกฎหมายของหน่วยงานอื่น

3) ข้อมติ ที่ 2087 (ค.ศ. 2013) เมื่อช่วง มกราคม 2013 ไม่มีการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์เพิ่มเติม เนื่องจากสาระสำคัญของมาตรการไม่ได้เป็นอำนาจภายใต้พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558

4) ข้อมติ ที่ 2094 (ค.ศ. 2013) เมื่อช่วงมีนาคม 2013 กรมการค้าต่างประเทศ ได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้อาวุธและยุทโธปกรณ์ และสินค้าฟุ่มเฟือย เป็นสินค้าที่ต้องห้ามส่งออกไป สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี และกำหนดให้อาวุธและยุทโธปกรณ์ที่ส่งมาจากหรือมีแหล่งกำเนิดจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีเป็นสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๗ ประกาศ ณ 10 ตุลาคม 2557 โดยมีสาระสำคัญดังนี้ (1) อาวุธและยุทโธปกรณ์ หมายถึง ยุทธภัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ (2) รายการสินค้าฟุ่มเฟือย (Luxury Goods) หมายถึง สินค้าตามบัญชีท้ายประกาศ

กระทรวงพาณิชย์ ประกอบด้วย เครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณ (Jewelry) (อาทิ ของทำด้วยไข่มุกธรรมชาติและไข่มุกเลี้ยง ไม่มีโลหะมีค่า หรือไม่มีโลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่า เพชร ตกแต่งแล้ว รัตนชาติ และกึ่งรัตนชาติที่ตกแต่งแล้ว เพชรไม่ได้ตัด เพชรยังไม่ได้ตกแต่ง เป็นต้น) และยานพาหนะ (Transportation Items) (อาทิ เรือยอชต์ รถยนต์และยานยนต์ รถแข่ง เป็นต้น) โดยบัญชีรายการสินค้าฟุ่มเฟือย (Luxury goods) จะสอดคล้อง ตาม Annex IV ของข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ที่ 2094 (ค.ศ. 2013) (3) ให้อาวุธและยุทธโปกรณ์ และสินค้าฟุ่มเฟือย เป็นสินค้าห้ามส่งออกไปยังเกาหลีเหนือ (4) ให้อาวุธและยุทธโปกรณ์ ที่ส่งมาจากหรือมีแหล่งกำเนิดจากเกาหลีเหนือ เป็นสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร (กระทรวงพาณิชย์, 2557)

5) ข้อมติ ที่ 2270 (2016) เมื่อช่วงมีนาคม 2016 ข้อมติ ที่ 2321 (2017) เมื่อช่วงพฤศจิกายน 2016 ซึ่งกรรมการต่างประเทศได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดสินค้าต้องห้ามส่งออก นำเข้า และนำผ่านตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ กรณีเกาหลีเหนือ พ.ศ. 2561 ประกาศช่วงเดือนมีนาคม 2561 พร้อมบัญชีท้ายประกาศกระทรวงพาณิชย์ฯ (กระทรวงพาณิชย์, 2561a) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) อาวุธและยุทธโปกรณ์ หมายถึง 1) ยุทธภัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ 2) อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิดตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน

(2) สินค้าฟุ่มเฟือย หมายถึง สินค้าฟุ่มเฟือยตามบัญชีท้ายประกาศนี้ ประกอบด้วย 2.1) เครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณ เพชร รัตนชาติหรือ กึ่งรัตนชาติ 2.2) ยานพาหนะ (Transport Items) เช่น รถแข่ง 2.3) นาฬิกาข้อมือ นาฬิกาพกนาฬิกาขีตวอดซ์ อื่น ๆ รวมถึงนาฬิกาจับเวลาที่มีตัวเรือนทำด้วยโลหะมีค่า หรือโลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่า 2.4) เครื่องแก้วชนิดที่ใช้บนโต๊ะอาหาร ในครัว ในห้องน้ำ ในสำนักงานที่ใช้ตกแต่งภายในหรือเพื่อวัตถุประสงค์ที่คล้ายกัน 2.5) สินค้าพรมและสิ่งทอ (Rugs and Tapestries) ของอื่น ๆ ทำด้วยหนังเฟอร์และเฟอร์เทียม 2.6) เครื่องใช้บนโต๊ะอาหารและเครื่องครัว ชนิดพอร์ซเลน หรือชนิดเนื้อละเอียด (ไชน่า)

(3) น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอากาศยาน เฮลิคอปเตอร์ เรือ สินค้าแร่ (ทองคำ ถ่านหิน เหล็ก สินแร่เหล็ก แร่ธาตุหายาก ทองแดง นิกเกิล เงิน สังกะสี) รูปปั้น หมายความว่าตามท้ายประกาศนี้

(4) ให้อาวุธและยุทธโปกรณ์ สินค้าฟุ่มเฟือย น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอากาศยาน เฮลิคอปเตอร์ และเรือ เป็นสินค้าต้องห้ามส่งออกและห้ามนำผ่านไปยังเกาหลีเหนือ

(5) ให้อาวุธและยุทธโศปกรณ์ สินแร่ และรูปปั้น ที่ส่งมาจากหรือมีแหล่งกำเนิดจากเกาหลีเหนือ เป็นสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร

(6) ให้สินค้าที่กำหนดตามข้อ 4 และ 5 เป็นสินค้าที่ต้องห้ามส่งออก ห้ามนำเข้า ห้ามนำผ่านราชอาณาจักรไปยังกองกำลังติดอาวุธที่อยู่ในประเทศใดก็ตามเพื่อใช้สนับสนุนกองกำลังติดอาวุธของเกาหลีเหนือ

(7) ความในข้อ 4 และ 5 ไม่ใช่บังคับในกรณี ส่งออกหรือการนำผ่านอาวุธและยุทธโศปกรณ์ไปเกาหลีเหนือเพื่อวัตถุประสงค์ทางด้านมนุษยธรรมสำหรับพลเมืองเกาหลีเหนือ

(8) การส่งออกหรือนำผ่านสินค้าฟุ่มเฟือยไปเกาหลีเหนือเพื่อใช้ในกิจกรรมของคณะผู้แทนทางการทูตซึ่งเป็นไปตามอนุสัญญาเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต ค.ศ. 1961 หรือวัตถุประสงค์ด้านมนุษยธรรมสำหรับพลเมืองเกาหลีเหนือ

(9) การส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอากาศยานไปเกาหลีเหนือเพื่อวัตถุประสงค์ด้านมนุษยธรรมสำหรับประชากรพลเรือนเกาหลีเหนือ เป็นต้น

6) ข้อมติ ที่ 2371 (ค.ศ. 2017) เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2560 ข้อมติ ที่ 2375 (ค.ศ. 2017) เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2560 และข้อมติ ที่ 2397 (ค.ศ. 2017) เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2560 กรมการค้าต่างประเทศได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดสินค้าต้องห้ามส่งออกหรือนำผ่านไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีและสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้าหรือนำผ่านในราชอาณาจักรที่ส่งมาจากหรือมีแหล่งกำเนิดจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 27 กันยายน 2561 พร้อมบัญชีแนบท้ายประกาศกระทรวงพาณิชย์ฯ สาระสำคัญของข้อมติดังที่ได้อธิบายไปโดยข้างต้น

ทั้งนี้ ไทยในฐานะประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ได้มีการปฏิบัติตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติมาโดยตลอด ซึ่งเป็นไปตามข้อ 25 และ 41 ของกฎบัตรสหประชาชาติ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการในมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจทั้งมาตรการด้านการเงิน การอายัดทรัพย์สิน การห้ามเดินทาง ทั้งการออกประกาศของกรมเจ้าท่า ภายใต้กระทรวงคมนาคมในการดำเนินการกรณีมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ การออกประกาศของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในสังกัดของนายกรัฐมนตรี หรือในส่วนของกระทรวงพาณิชย์ที่มีการดำเนินมาตรการการค้าในการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ในการกำหนดสินค้าต้องห้ามการส่งออก การนำเข้า การนำผ่าน เป็นต้น ดังนั้น หลังจากที่ไทยมีการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทาง

เศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือจะส่งผลกระทบต่อทางการค้าระหว่างไทยและเกาหลีเหนือเช่นไร และอะไรคือแรงจูงใจของไทยในการปฏิบัติตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ภาพรวมทางการค้า ท่าทีและแรงจูงใจของไทยในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือ

จากการที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีการรับรองข้อมติต่างๆ ในการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือเพื่อตอบโต้การทดลองอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งไทยในฐานะรัฐสมาชิกสหประชาชาติ มีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามข้อมติอย่างเคร่งครัด การให้ความร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศ และการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศเป็นสิ่งสำคัญมาโดยตลอด โดยบทนี้จะชี้ให้เห็นถึงเศรษฐกิจของเกาหลีเหนือเมื่อมีการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ภาพรวมทางการค้าระหว่างไทยและเกาหลีเหนือในช่วงระหว่างปี 2007-2019 และการวิเคราะห์ถึงแรงจูงใจและท่าทีของไทยในการดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ

4.1 เศรษฐกิจของเกาหลีเหนือเมื่อมีการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ

การทดสอบนิวเคลียร์และซิปนาร์ของเกาหลีเหนือทำให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติดำเนินมาตรการคว่ำบาตร (sanctions) หลายครั้งตั้งแต่ทศวรรษ 2000 ส่งผลให้มีการรับรองข้อมติ 1718 (2006) ข้อมติ 1874 (2009) ข้อมติ 2087 และ 2094 (2013) ข้อมติ 2270 และ 2321 (2016) ข้อมติ 2371 2375 และ 2397 (2017) ทั้งนี้ มาตรการคว่ำบาตรของสหประชาชาติ รวมถึง ข้อจำกัดทางการค้าเกี่ยวกับอาวุธทำลายล้างสูงและวัสดุที่เกี่ยวข้องรวมถึงเทคโนโลยี เช่น ท่ออลูมิเนียม โดยมีจุดประสงค์เพื่อลดโครงการอาวุธนิวเคลียร์โดยตรง การอายัดทรัพย์สินของบุคคลและกลุ่มบุคคลเกี่ยวข้อง กิจกรรมต้องห้าม การห้ามนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น บรันดีฝรั่งเศส ตามข้อสันนิษฐานว่าผู้นำเกาหลีเหนือต้องการมอบของขวัญราคาแพงให้กับผู้ติดตามของเขา เพื่อให้พวกเขาจงรักภักดี การห้ามเดินทาง การห้ามส่งออกผลิตภัณฑ์หลักของเศรษฐกิจภายในประเทศ เช่น ถ่านหิน แอนทราไซต์ อาหารทะเล สิ่งทอ รวมทั้งแรงงาน เพื่อลดการไหลเข้าของเงินตราในเกาหลีเหนือ เป็น

ต้น ซึ่งการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเกาหลีเหนือ (Frank, 2018)

อย่างไรก็ดี เกาหลีเหนือมีคู่ค้าเพียงไม่กี่ราย จีนซึ่งมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองที่แน่นแฟ้นที่สุดกับเกาหลีเหนือซึ่งจีนเป็นประเทศหลักในการส่งออก ดังนั้น GDP จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับคู่ค้าทั่วโลก การคว่ำบาตรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่บังคับใช้กับเกาหลีเหนือนั้น อาจกล่าวได้ว่า ขาดความร่วมมือในระดับพหุภาคีในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรและแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของรัฐผู้ดำเนินมาตรการในระดับที่แตกต่างกัน เกาหลีเหนือนั้นตัดความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ ซึ่งเต็มใจที่จะบังคับใช้มาตรการคว่ำบาตรอย่างแข็งขัน เพราะฉะนั้น มาตรการคว่ำบาตรจึงไม่มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจของเกาหลีเหนือ ในทางตรงกันข้ามจีนสามารถทำลายเศรษฐกิจของเกาหลีเหนือได้ แต่จีนเองไม่เต็มใจที่จะหยุดให้ความช่วยเหลือเนื่องจากผลประโยชน์ทางการค้า เพื่อรักษาสถิติผลประโยชน์แห่งชาติของตนที่เกี่ยวข้องกับการดำรงอยู่ของเกาหลีเหนือ ดังนั้น จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการขาดความร่วมมือของจีนส่งผลกระทบต่อระบอบการคว่ำบาตร ทั้งนี้ Banco Delta Asia (BDA) ถูกกำหนดให้เป็นสถาบันฟอกเงินในปี 2005 มีผลปิดกั้นการทำธุรกรรมทั้งหมดกับเกาหลีเหนือ บัญชีของเกาหลีเหนือใน BDA ถูกระงับ การดำเนินงานระหว่างประเทศของธนาคารเกิดปัญหาอย่างมาก ในขณะเดียวกันสหรัฐฯก็ได้ยกเลิกการใช้มาตรการคว่ำบาตรทางการเงินต่อเกาหลีเหนือในเวลาต่อมา (Kwon, 2016) จากข้อมูลของศูนย์พาณิชย์กรรมระหว่างประเทศ (International Trade Centre : ITC) ระบุว่าในปี 2013 การส่งออกของเกาหลีเหนือไปยังจีนคิดเป็น 80.54 เปอร์เซ็นต์ของการส่งออกทั้งหมดของเกาหลีเหนือ ซึ่งจีนถือเป็นประเทศคู่ค้าหลักของเกาหลีเหนืออันดับหนึ่ง ขณะที่การส่งออกของเกาหลีเหนือมายังไทย คิดเป็น 0.4 เปอร์เซ็นต์ของการส่งออกทั้งหมดของเกาหลีเหนือ ซึ่งเป็นลำดับที่สิบ (International Trade Centre, 2019)

ทั้งนี้ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของเกาหลีเหนือ นั้น จะเห็นว่าอัตราการเติบโตของ GDP อยู่ที่ประมาณ -1.0% ในปี 2006 และ -1.2% ในปี 2007 ซึ่งเป็นช่วงที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้รับรองข้อมติที่ 1718 เพื่อดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ และอัตราการเติบโตของ GDP ในปี 2009-2010 อยู่ที่ -0.9% และ -0.5% ตามลำดับ เมื่อมีการรับรองข้อมติที่ 1874 (The Bank of Korea, 2015) และในปี 2017-2018 อยู่ที่ -3.5% และ -4.1% ตามลำดับ (The Bank Of Korea, 2020) หลังจากทีคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติมีการลงโทษครั้งใหญ่ในการรับรองข้อมติที่ 2371 ข้อมติที่ 2375 และข้อมติที่ 2397 รวม 3 ฉบับ เพื่อยกระดับ

มาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือในปี 2017 จากการที่เกาหลีเหนือทดลองระเบิดนิวเคลียร์ ครั้งที่ 6 ซึ่งทดลองระเบิดไฮโดรเจนสำเร็จ และทดลองขีปนาวุธข้ามทวีปสามครั้งในปี 2017 แต่ผลกระทบยังไม่รุนแรงเมื่อเทียบกับอิหร่านที่อัตราการเติบโต GDP ลดลงถึง -8.55% ในปี 2012 (The World Bank, 2021) หลังจาก UNSC ได้มีการรับรองข้อมติเพื่อดำเนินมาตรการคว่ำบาตร

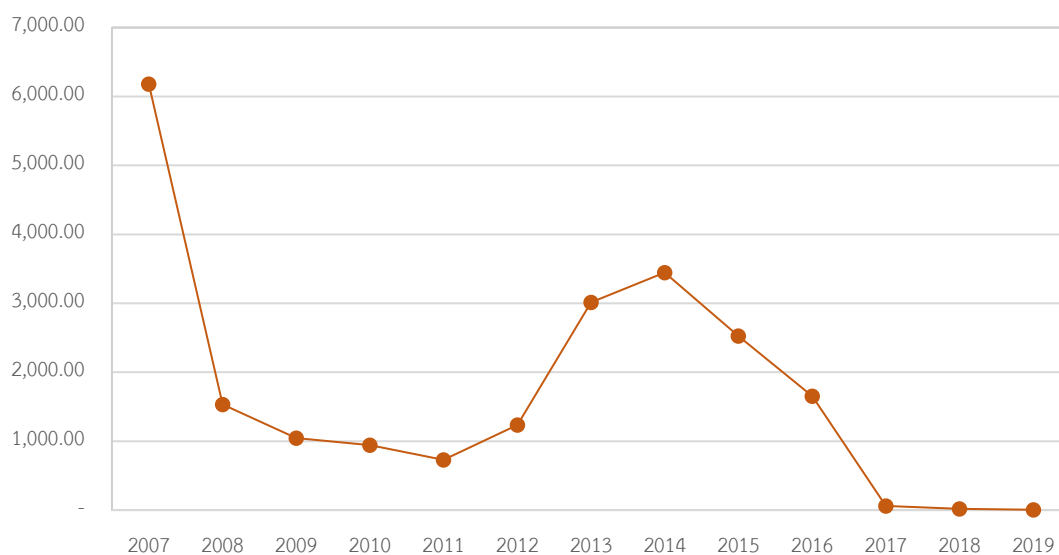
การปลดอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือยังคงเป็นหัวใจหลักของนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ซึ่งถือว่าปัญหานิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือเป็นเรื่องความมั่นคงระดับโลกที่คุกคามความปลอดภัยของสหรัฐฯ และพันธมิตร การจัดการกับเกาหลีเหนือยังมีความสำคัญต่อการรักษาสันติภาพในภูมิภาคและสถานะของสหรัฐฯ ในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ ในทางกลับกันจีนเผชิญกับภาวะที่กินไม่เข้าคายไม่ออก เนื่องจากจีนเป็นคู่ค้าที่โดดเด่นของเกาหลีเหนือแต่เพียงผู้เดียวและเป็นพันธมิตรที่สำคัญ จึงไม่เป็นประโยชน์ที่จีนจะละทิ้งความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับเกาหลีเหนือ อย่างไรก็ตาม การที่เศรษฐกิจจะสามารถเติบโตต่อไปได้นั้นจะต้องมีสภาพแวดล้อมที่มั่นคงและความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรกับประเทศอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม ในช่วงระหว่างปี 2006 ถึง 2017 จีนไม่เต็มใจที่จะสนับสนุนมาตรการคว่ำบาตรของ UNSCR ที่เข้มงวดต่อเกาหลีเหนือเกี่ยวกับปัญหานิวเคลียร์ ซึ่งข้อมูลของกระทรวงการคลังสหรัฐฯ พบว่า มีบริษัทที่ตั้งอยู่ในจีน 14 แห่ง บริษัทเดินเรือ 5 แห่งในฮ่องกงและชาวจีนอีก 3 คนที่ละเมิดข้อตกลงของมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือ และในขณะที่การกำจัดนิวเคลียร์เป็นเป้าหมายแรกและสำคัญของรัฐบาลสหรัฐฯ แต่รัสเซียไม่ถือว่าปัญหานิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคง ทั้งนี้ รัสเซียพยายามที่จะรักษาความสัมพันธ์กับเกาหลีเหนือเพื่อรักษาอิทธิพลทางการเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ ความกังวลหลักของรัฐบาลรัสเซียคือสถานะที่ไม่แน่นอนและไม่มั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และเนื่องจากมุมมองที่ไม่สอดคล้องกันเกี่ยวกับเกาหลีเหนือ สหรัฐและรัสเซียจึงมีการดำเนินตามแนวทางที่แตกต่างกันเกี่ยวกับมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือ (Jungyeop, 2020) ตัวอย่างเช่น สหรัฐฯ กล่าวว่าเกาหลีเหนือละเมิดมาตรการคว่ำบาตรของสหประชาชาติโดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางทะเล บริษัทในรัสเซียและจีนถูกกล่าวหาว่ามีส่วนร่วมในการค้าปิโตรเลียมที่ผิดกฎหมายกับเกาหลีเหนือ เมื่อรัฐบาลสหรัฐฯ เรียกร้องให้รัสเซียระงับการขายและการโอนผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมสำเร็จรูปไปยังเกาหลีเหนือ รัฐบาลรัสเซียตอบโต้อย่างรวดเร็วโดยเรียกร้องข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับข้อสงสัยของสหรัฐฯ (Charlton, 2018)

4.2 ภาพรวมการค้าระหว่างไทยและเกาหลีเหนือในช่วงระหว่างปี 2007-2019

ผู้ศึกษาพบว่า ภาพรวมตั้งแต่ปี 2007 – 2019 ไทยมีการส่งออกสินค้าไปเกาหลีเหนือจำนวน 86 รายการ มูลค่ารวม 22,380.98 ล้านบาท และเกาหลีเหนือเป็นคู่ค้าลำดับที่ 105 จากทั้งหมด 258 ลำดับ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.0252 ทั้งนี้ในปี 2007 ที่มีการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับแรก สาระสำคัญของระเบียบคือห้ามส่งออกอาวุธและยุทธโศปกรณ์ไปเกาหลีเหนือ ซึ่งยังไม่มีผลกระทบต่อรายการสินค้าเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ ไทยจึงมีมูลค่าส่งออกไปเกาหลีเหนืออยู่ที่ 6,181.14 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.118 จากมูลค่าที่ไทยส่งออกทั้งหมด 5.236 ล้านล้านบาทของปีนั้น (Global Trade Atlas, 2021b) ดังกราฟที่ 1 ทั้งนี้ เนื่องจากการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับแรกในปี 2007 ยังไม่ได้มีการระบุถึงสินค้าเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ ในบัญชีรายการสินค้าต้องห้าม จึงทำให้ไทยยังมีการค้ากับเกาหลีเหนือเป็นต้นมาตั้งแต่ 2008-2014 ซึ่งในปี 2013 -2014 ที่ไทยมีมูลค่าส่งออกไปเกาหลีเหนือเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเป็นเพราะมีการส่งออกสินค้าประเภท ยางและสิ่งของที่ทำได้ด้วยยาง รวมทั้งดีบุก ของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลา หรือสัตว์น้ำ ธัญพืช เป็นจำนวนมาก

แผนภูมิที่ 1 แสดงมูลค่าการส่งออกของไทยไปเกาหลีเหนือ ในปี 2007-2019 (มูลค่า : ล้านบาท)

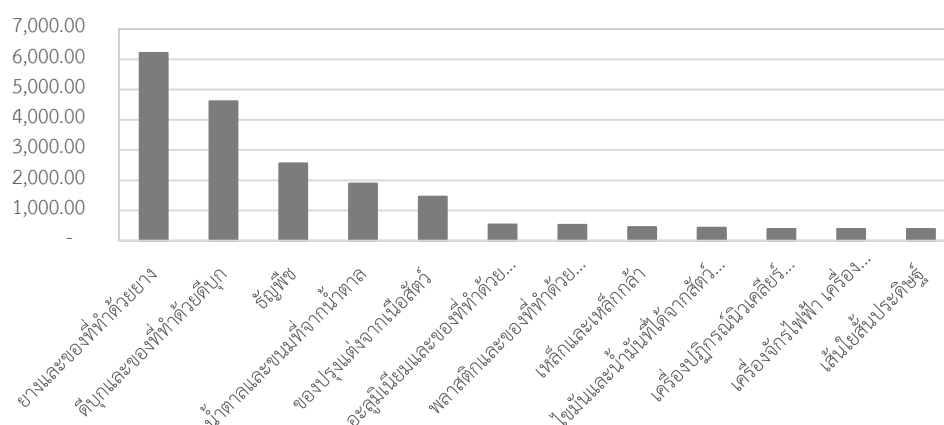
ที่มา : ปรับปรุงจาก Global Trade Atlas (Global Trade Atlas, 2021b)

อย่างไรก็ดี ในปี 2014 ที่มีการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ สาระสำคัญในประกาศดังกล่าวนี้มีการกำหนดมาตรการห้ามส่งออกอาวุธและยุทธโปกรณ์ และเริ่มมีการกำหนดถึงรายการสินค้าฟุ่มเฟือยบางประเภทได้แก่ เพชรพลอยและรูปพรรณ ของทำด้วยไข่มุกธรรมชาติและไข่มุกเลี้ยง เพชร ยานพาหนะ (เรือยอร์ช รถยนต์ รถแข่ง) เป็นต้น ซึ่งรายการสินค้าฟุ่มเฟือย สอดคล้องตามข้อมติที่ 2094 (2013) ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (กระทรวงพาณิชย์, 2557) ทั้งนี้ จะเห็นว่าในปีต่อมาคือปี 2015 และปี 2016 ไทยมีมูลค่าการส่งออกไปเกาหลีเหนือลดลงอยู่ที่ 2,523.85 ล้านบาท และ 1,651.97 ล้านบาท ตามลำดับ

โดยในปี 2017 ไทยมีมูลค่าการส่งออกไปเกาหลีเหนือ 57.70 ล้านบาท และต่อมาในปี 2018 มีการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับล่าสุดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ ซึ่งประกาศดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมติที่ 1718 ข้อมติ 1874 ข้อมติ 2087 ข้อมติ 2094 ข้อมติ 2270 ข้อมติ 2321 ข้อมติ 2371 ข้อมติ 2375 และ ข้อมติ 2397 ซึ่งเป็นการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจในการห้ามส่งออกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสินค้าเศรษฐกิจ ได้แก่ สินค้าฟุ่มเฟือย คอนเดนเซตทั้งหมดและก๊าซธรรมชาติเหลว ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมกลั่น น้ำมันดิบ เครื่องจักรและเครื่องใช้ไฟฟ้า ยานพาหนะ เหล็ก น้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับอากาศยาน เป็นต้น ซึ่งเป็นกลุ่มสินค้าเศรษฐกิจที่นอกเหนือจากอาวุธและยุทธโปกรณ์ (กระทรวงพาณิชย์, 2561b) ซึ่งในปี 2018 มูลค่าการส่งออกไปเกาหลีเหนืออยู่ที่ 15.97 ล้านบาท และต่อมาล่าสุดในปี 2019 ไทยมีมูลค่าส่งออกไปเกาหลีเหนือลดอยู่ที่ 4.89 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.0000642 จากมูลค่าส่งออกทั้งหมด 7.6188 ล้านล้านบาทของปีนั้น

ทั้งนี้ ในช่วงระยะเวลาปี 2007-2019 ภาพรวมสินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปเกาหลีเหนือ ได้แก่ กลุ่มสินค้ายางและของที่ทำด้วยยาง มูลค่า 6,207.43 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27.74 ของสินค้าทั้งหมด กลุ่มสินค้าดีบุกและของที่ทำด้วยดีบุก มูลค่า 4,615.93 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.62 กลุ่มธัญพืช มูลค่า 2,556.82 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.42 ล้านบาท กลุ่มสินค้าน้ำตาลและขนมที่ทำจากน้ำตาล มูลค่า 1,894.85 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.46 กลุ่มสินค้าของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ มูลค่า 1,451.55 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.48 เป็นต้น (Global Trade Atlas, 2021d) ดังแผนภูมิที่ 2

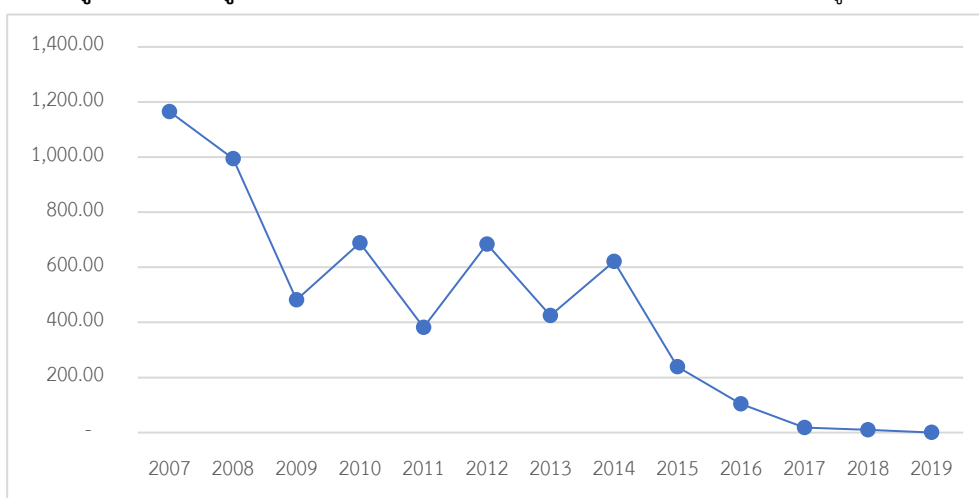
แผนภูมิที่ 2 แสดงสินค้าสำคัญที่มีการส่งออกไปเกาหลีเหนือ ในปี 2007-2019 (มูลค่า:ล้านบาท)

ที่มา : ปรับปรุงจาก Global Trade Atlas (Global Trade Atlas, 2021d)

ในส่วนของการนำเข้า ตั้งแต่ปี 2007 – 2019 ไทยมีการนำเข้าสินค้าจากเกาหลีเหนือ จำนวน 79 รายการ มูลค่ารวม 5,767.22 ล้านบาท เกาหลีเหนือเป็นประเทศที่ไทยมีการนำเข้าอยู่ในลำดับที่ 115 จากทั้งหมด 259 ลำดับ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.0065. ทั้งนี้ ในปี 2007 ไทยมีมูลค่านำเข้าจากเกาหลีเหนือ 1,165.29 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.0239 % จากมูลค่านำเข้าของไทยทั้งหมด 4.87 ล้านล้านบาทในปีนั้น และในปี 2019 ไทยมีมูลค่านำเข้าจากเกาหลีเหนือ 0.29 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.00000393 จากมูลค่านำเข้าทั้งหมด 7.425 ล้านล้านบาท ซึ่งในปี 2017 ปี 2018 และปี 2019 ไทยมีมูลค่าการนำเข้าจากเกาหลีเหนือ 18.73 10.58 และ 0.29 ล้านบาท ลดลงตามลำดับ (Global Trade Atlas, 2021e) ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 แสดงมูลค่าการนำเข้าของไทยจากเกาหลีเหนือ ในปี 2007-2019 (มูลค่า:ล้านบาท)

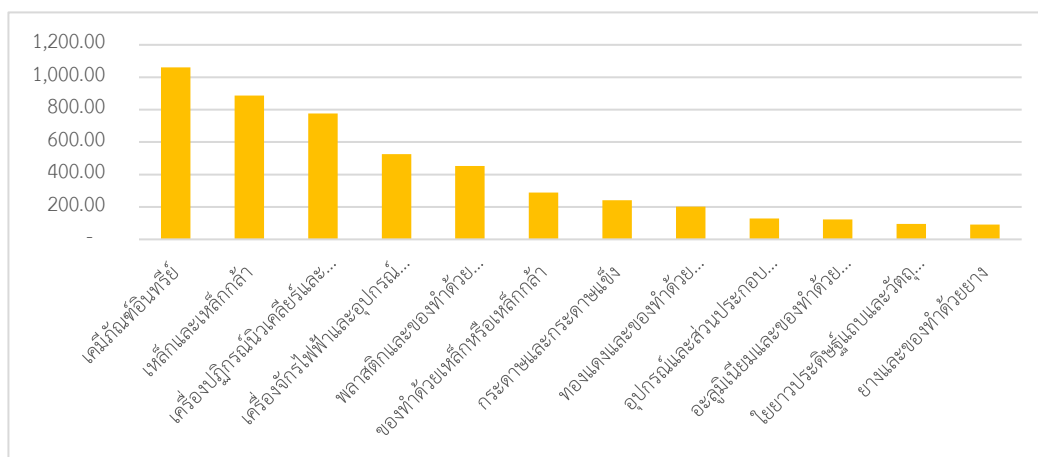

ที่มา : ปรับปรุงจาก Global Trade Atlas (Global Trade Atlas, 2021e)

อย่างไรก็ดี หลังจากปี 2014 ที่มีการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ จะเห็นว่าในปีต่อมาคือปี 2015 และปี 2016 ไทยมีมูลค่าการนำเข้าจากเกาหลีเหนือลดลงอยู่ที่ 238.72 ล้านบาท และ 104.72 ล้านบาท ตามลำดับ ต่อมาในปี 2017 ไทยมีมูลค่าการนำเข้าจากเกาหลีเหนือ 57.36 ล้านบาท และในปี 2018 มีการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ ซึ่งเป็นการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจในการห้ามนำเข้ากลุ่มสินค้า ได้แก่ สินค้าถ่านหิน ทองคำ สินแร่และหัวแร่ ไทเทเนียม แร่ธาตุหายาก เงิน รูบิ้น เหล็ก อาหารทะเล สิ่งทอ อาหารและผลิตภัณฑ์การเกษตรเฉพาะ บางรายการ เครื่องจักรและเครื่องใช้ไฟฟ้า ถ่านไม้ ยานพาหนะ เป็นต้น (กระทรวงพาณิชย์, 2561a) ซึ่งในปี 2018 มูลค่าการนำเข้าจากเกาหลีเหนือลดลงอยู่ที่ 10.58 ล้านบาท และในปี 2019 ลดลงอยู่ที่ 0.29 ล้านบาทตามลำดับ

ทั้งนี้ ในช่วงระยะเวลาปี 2007-2019 ภาพรวมสินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากเกาหลีเหนือ ได้แก่ เคมีภัณฑ์อินทรีย์มูลค่า 1,060.47 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.38 ของสินค้าทั้งหมด สินค้าเหล็กและเหล็กกล้า มูลค่า 886.84 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.37 เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ บอยเลอร์ เครื่องจักรเครื่องใช้กล และส่วนประกอบของเครื่องดังกล่าว มูลค่า 776.15 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.45 เครื่องจักรไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้ามูลค่า 525.10 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.10 พลาสติกและของทำด้วยพลาสติก มูลค่า 453.32 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.86 เป็นต้น (Global Trade Atlas, 2021f) ดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 แสดงสินค้าสำคัญที่มีการนำเข้าจากเกาหลีเหนือ ในปี 2007-2019 (มูลค่า:ล้านบาท)

ที่มา : ปรับปรุงจาก Global Trade Atlas (Global Trade Atlas, 2021f)

4.3 การวิเคราะห์แรงจูงใจและท่าทีของไทยในการดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือ

มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือนโยบายต่างประเทศที่มีการใช้มากขึ้น เพื่อให้รัฐเป้าหมายเปลี่ยนพฤติกรรมหรือนโยบาย โดยรัฐเป้าหมายอาจละเมิดข้อตกลงก่อนหน้านี้หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ เป็นต้น ในการที่แต่ละรัฐผู้ส่งปฏิบัติตามมาตรการคว่ำบาตร หากรัฐเป้าหมายยอมรับข้อเรียกร้องของรัฐผู้ส่ง ไม่ว่าจะเป็นการลงโทษหรือการเจรจาข้อตกลง จะเป็นความสำเร็จในดำเนินมาตรการคว่ำบาตร ไม่ใช่แค่จำนวนของรัฐผู้ส่งที่เกี่ยวข้องเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสัมพันธ์ของรัฐผู้ส่งกับรัฐที่ถูกคว่ำบาตรด้วย การคว่ำบาตรจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อสถาบันในประเทศของรัฐเป้าหมายเป็นระบบประชาธิปไตย การมุ่งเน้นที่สภาพภายในของรัฐแสดงให้เห็นว่าผลของการดำเนินคว่ำบาตรขึ้นอยู่กับเสถียรภาพและสถาบันในประเทศ ทั้งนี้ การปฏิบัติตามมาตรการคว่ำบาตรโดยพิจารณาถึงคุณลักษณะของรัฐเป้าหมาย รวมถึงความสัมพันธ์ของรัฐผู้ส่งและรัฐเป้าหมาย ผลกระทบของ GDP หรือระดับเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกันระหว่างรัฐผู้ส่งและรัฐเป้าหมาย อาจเป็นแรงจูงใจในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตร การหยุดชะงักทางเศรษฐกิจเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไปของการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ การคว่ำบาตรที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดอาจมาจากรัฐผู้ส่งที่มีจำนวนมาก มีประวัติที่เป็นมิตรต่อกันและมีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงบวก (Dorff & Minhas, 2017) ทั้งนี้ ระบบการคว่ำบาตรมีประสิทธิภาพ ควรเป็นไปตามสิ่งสำคัญ 3 ข้อ ได้แก่ ความเป็นกลาง ความโปร่งใส และความได้สัดส่วน (Allen & Koshima, 2018)

Louis Henkin เคยกล่าวว่า "เกือบทุกประเทศจะปฏิบัติตามหลักการเกือบทั้งหมดของกฎหมายระหว่างประเทศและพันธกรณีเกือบทั้งหมดเกือบตลอดเวลา" (Henkin, 1979) ทั้งนี้ กฎหมายระหว่างประเทศเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ (Timothy, 2014) อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดขององค์การระหว่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายระหว่างประเทศ เนื่องจากข้อจำกัดเป็นการปฏิบัติทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการตกลงกันระหว่างรัฐสมาชิกและถูกต้องตามข้อบทของกรรมสารก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศ (ปณิธิ์ศร์ ปทุมวัฒน์, 2557) ซึ่งการปฏิบัติตามนั้นเป็นเพียงกรณีทีนโยบายของประเทศนั้นๆ สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งพฤติกรรมของรัฐนั้น สันนิษฐานว่ารัฐต่างๆ มีเหตุผลและดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของตน และรัฐตระหนักดีถึงผลกระทบของกฎหมายระหว่างประเทศที่มีต่อพฤติกรรมของตน พฤติกรรม

ของรัฐก็ได้รับอิทธิพลจากกฎหมาย ซึ่งรัฐให้คุณค่ากับชื่อเสียงในการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ นอกเหนือจากความเป็นไปได้ของการคว่ำบาตรโดยตรงแล้ว ชื่อเสียงยังเป็นสิ่งจูงใจให้รัฐปฏิบัติตามพันธกรณีด้วย ประเทศหนึ่งๆมีภาระผูกพันทางกฎหมายและชื่อเสียงของประเทศนั้นอาจเสียหายจากการไม่ปฏิบัติตามภาระผูกพันนั้น (Guzman, 2002) นำไปสู่การปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งอาจสามารถนำมาอธิบายถึงการที่ไทยในฐานะรัฐสมาชิกสหประชาชาติมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามข้อมติของ UNSC ซึ่งเป็นไปตามข้อ 25 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ ในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ โดยเป็นไปตามขอบเขตกฎหมายของไทยและพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง การที่ไทยปฏิบัติตามข้อมติและให้ความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ จะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของไทยในสายตาองค์กรระหว่างประเทศด้วย ทั้งนี้ ประเทศที่เป็นสมาชิกสหประชาชาติจะต้องปฏิบัติตามกฎบัตรสหประชาชาติอย่างเคร่งครัด และเพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทไทยด้านความมั่นคงในเวทีสหประชาชาติ ทั้งนี้ อิทธิพลของสถาบันระหว่างประเทศอย่างสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศอาจเป็นแรงจูงใจหนึ่งในการที่ไทยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือซึ่งเป็นไปตามกฎบัตรสหประชาชาติในฐานะรัฐสมาชิกขององค์กรระหว่างประเทศ ผลประโยชน์ที่ไทยจะได้จากการดำเนินการตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ คือเพื่อตอบสนองนโยบายต่างประเทศของไทยในการสนับสนุนบทบาทของสหประชาชาติในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ เพื่อสร้างความร่วมมือและส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทยกับนานาชาติ ซึ่งในอนาคตอาจเอื้อประโยชน์ต่อความร่วมมือในด้านต่างๆ และขยายความสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น ความร่วมมือในโอกาสด้านการค้า การลงทุน และด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น (กระทรวงการต่างประเทศ, 2555)

ทั้งนี้ ช่วงระยะเวลา 400 ปีในการดำรงอยู่ของกฎหมายระหว่างประเทศ ในกรณีส่วนใหญ่ได้รับการปฏิบัติตาม (Morgenthau, 1997) มีการแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมระหว่างประเทศส่วนใหญ่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ แสดงการเชื่อมโยงระหว่างข้อผูกพันทางกฎหมายและพฤติกรรมของรัฐ การเจรจาเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของกระบวนการปฏิบัติตาม ทั้งนี้ การปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศแสดงถึงความสัมพันธ์ของกฎหมายและสถาบันระหว่างประเทศในฐานะที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการเมืองระหว่างประเทศด้วย (Simmons, 1998)

ที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2007 ไทยมีการดำเนินการตามข้อมติในการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ มาโดยตลอด โดยไทยในฐานะรัฐสมาชิกสหประชาชาติจะต้องปฏิบัติตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งที่ผ่านมา มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงกลาโหม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงคมนาคม เป็นต้น ปฏิบัติตามข้อมติดังกล่าวและปรับปรุงข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามประกาศของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ทั้งนี้ จากการประชุมที่ผ่านมา ไทยเองสนับสนุนให้ทุกฝ่ายหารือกัน เพื่อนำไปสู่สันติภาพและเสถียรภาพ อาทิ การประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก ที่มอลโกเมื่อปี 2550 ไทยเสนอให้ใช้เวทีการประชุม (ASEAN Regional Forum : ARF) แลกเปลี่ยนและเจรจาหารือ เพื่อแก้ปัญหาคาบสมุทรเกาหลี และสร้างสันติภาพและความร่วมมือ เป็นต้น อีกทั้งไทยได้สนับสนุนการเจรจา 6 ฝ่าย ทั้งนี้ ไทยได้ปฏิบัติตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ เพราะเป็นพันธกรณีที่ไทยในฐานะรัฐสมาชิกต้องปฏิบัติตามซึ่งเป็นไปตามข้อ 25 ของกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งไทยเห็นว่าเกาหลีเหนือควรปฏิบัติตามข้อมติเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี ซึ่งสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหาคาบสมุทรเกาหลี คือการสร้างเชื่อมั่นและความไว้วางใจ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2550) ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาคมระหว่างประเทศในการร่วมกันแก้ไขปัญหาในเรื่องนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือเพื่อให้เกิดเสถียรภาพ สันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศจะเป็นประโยชน์ต่อคาบสมุทรทั้งหมด (สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ, 2553)

ปัญหาของเกาหลีเหนือมาจากหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยทางการเมือง ความล้มเหลวในระบบเศรษฐกิจ ปัญหาอาวุธนิวเคลียร์ การแข่งขันของมหาอำนาจ สถานะของเกาหลีในประชาคมโลก เป็นต้น ไทยอาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลีโดยตรง แต่มีบางเหตุการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับเกาหลีเหนือ เช่น คนเกาหลีเหนือหลบหนีเข้าดินแดนไทยเพื่อขอลี้ภัย (ในปี 2549 มีจำนวน 729 คน เป็นสถิติจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้ผู้ลี้ภัยเข้าไทยของชาวเกาหลีเหนือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คือ ภาพลักษณ์ด้านมนุษยธรรมของไทย สภาพพรมแดนที่ง่ายต่อการลักลอบ) การสูญหายของคนไทยที่เชื่อว่าถูกนำตัวไปในเกาหลีเหนือ หรือประเด็นเรื่องหนี้ข้าวไทย ปัญหาการคุ้มครองการลงทุนของเอกชนไทย เป็นต้น กระแสกดดันจากประชาคมโลกในการที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีการรับรองข้อมติในการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือตั้งแต่ปี 2006 โดยเรียกร้องให้รัฐสมาชิกสหประชาชาติดำเนินมาตรการต่างๆและให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ ซึ่งการปลดอาวุธนิวเคลียร์ในคาบสมุทรเกาหลีถือเป็นผลประโยชน์ส่วนรวม

ของประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคกับไทยเช่นกัน ไทยจึงมีความกังวลต่อพัฒนาการในคาบสมุทรเกาหลี ทั้งในแง่ความสัมพันธ์ทางทวิภาคีและสมาชิกของอาเซียน โดยไทยพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการ ปฏิบัติตามมาตรการต่างๆตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ และให้การ สนับสนุนทั้งในเวทีระหว่างประเทศอื่นๆ และกรอบอาเซียนด้วย (กระทรวงการต่างประเทศ, 2551)

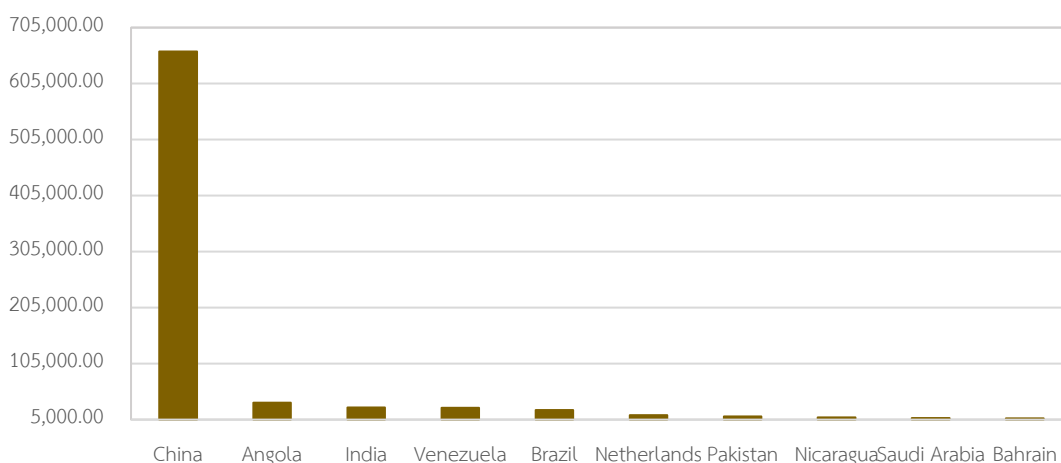
จะเห็นว่าเมื่อช่วงเดือนกันยายน 2018 กระทรวงพาณิชย์ได้มีการออกประกาศฉบับ ล่าสุดในการกำหนดสินค้าต้องห้ามส่งออก นำเข้า หรือนำผ่านไปยังเกาหลีเหนือ ซึ่งมีผลบังคับใช้ใน เดือนพฤศจิกายน 2018 เป็นต้นมา เพื่อกำหนดมาตรการห้ามส่งออก นำเข้า และนำผ่านต่อรายการ สินค้าเศรษฐกิจ นอกเหนือจากอาวุธยุทโธปกรณ์ โดยแบ่งเป็น 1) บัญชีรายการสินค้าต้องห้ามส่งออก และนำผ่านไปยังเกาหลีเหนือ 2) บัญชีรายการสินค้าต้องห้ามส่งออกไปยังเกาหลีเหนือ และ 3) บัญชี รายการสินค้าต้องห้ามนำเข้าและนำผ่านจากเกาหลีเหนือ (กระทรวงพาณิชย์, 2561b) โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อสกัดกั้นในด้านการค้า การให้ความช่วยเหลือต่อการสร้างรายได้ของบุคคล กลุ่มบุคคล ที่มีสัญชาติเกาหลีเหนือที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต้องห้ามตามข้อมติของ UNSC

อย่างไรก็ดี ถึงแม้การออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตร ทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติจะส่งผลกระทบต่อ ด้านการค้าเพียงส่วนน้อย ซึ่งเกาหลีเหนือไม่ได้เป็นประเทศคู่ค้าหลักของไทยในการนำเข้ารายการ สินค้าต้องห้ามดังกล่าวตามบัญชีรายชื่อ เช่น สินค้ากลุ่มเครื่องจักรและเครื่องใช้ไฟฟ้า ไทยมีการนำเข้า จากเกาหลีเหนือในช่วง 2007-2019 มูลค่า 1,301.22 ล้านบาท จากมูลค่าการนำเข้าสินค้านี้ดังกล่าว จากทั่วโลก 24.55 ล้านล้านบาท คิดเป็นเพียงร้อยละ 0.00485 และเป็นคู่ค้าอยู่ในลำดับที่ 61 โดย กลุ่มประเทศหลักที่ไทยนำเข้า ได้แก่ จีน มูลค่า 7.72 ล้านล้านบาท ญี่ปุ่น 5.99 ล้านล้านบาท มาเลเซีย 2.17 ล้านล้านบาท สหรัฐ 1.74 ล้านล้านบาท เป็นต้น หรือในกรณีสินค้าเหล็ก ในช่วง 2007-2019 ไทยมีการนำเข้าจากญี่ปุ่นมากที่สุด รองลงมาคือ จีน เกาหลีใต้ ไต้หวัน รัสเซีย ตามลำดับ โดยเกาหลี เหนืออยู่ในลำดับที่ 64 จาก 252 ลำดับ คิดเป็นเพียงร้อยละ 0.0160 ของมูลค่าที่ไทยนำเข้าจากโลก เพราะฉะนั้น จึงแทบไม่ส่งผลกระทบต่อการค้านำเข้าสินค้าของไทย เนื่องจากที่ผ่านมาไทยไม่ได้นำเข้า จากเกาหลีเหนือเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่สินค้าที่เกาหลีเหนือมีความสามารถในการผลิตและส่งออกจะไป ยังประเทศจีนเป็นหลัก โดยสินค้ากลุ่มเครื่องจักรและเครื่องใช้ไฟฟ้านั้น เกาหลีเหนือส่งออกไปยังจีน มูลค่า 11,370.37 ล้านบาท ซึ่งเกาหลีเหนือเป็นคู่ค้าลำดับที่ 56 ของจีน จาก 245 ลำดับในสินค้ากลุ่ม เครื่องจักรและเครื่องใช้ไฟฟ้า (Global Trade Atlas, 2021a)

ทั้งนี้ พบว่า ในปี 2007-2019 สินค้าหลักที่เกาหลีเหนือมีการส่งออกได้แก่ (1) สินค้าเครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าฯ พิกัด 85 (2) พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก พิกัด 39 (3) ไข่มุกธรรมชาติหรือไข่มุกเลี้ยง รัตนชาติหรือกึ่งรัตนชาติฯ พิกัด 71 (4) เคมีภัณฑ์เบ็ดเตล็ด พิกัด 38 (5) เชื้อเพลิงที่ได้จากแร่ น้ำมันแร่ฯ พิกัด 27 (6) เหล็กและเหล็กกล้า พิกัด 72 เป็นต้น ซึ่งกลุ่มประเทศคู่ค้าหลักที่เกาหลีเหนือมีการส่งออกมากที่สุดตั้งแต่ปี 2007 ถึง 2019 ได้แก่ จีน 0.6 ล้านล้านบาท แองโกลา 0.065 ล้านล้านบาท อินเดีย 0.026 ล้านล้านบาท เวเนซุเอลา 0.025 ล้านล้านบาท บราซิล 0.022 ล้านล้านบาท เป็นต้น ดังกราฟที่ 5 (International Trade Centre, 2021a)

แผนภูมิที่ 5 แสดงมูลค่าการค้าที่เกาหลีเหนือส่งออกมากที่สุด 10 ลำดับแรก ในปี 2007-2019 (มูลค่า: ล้านบาท)

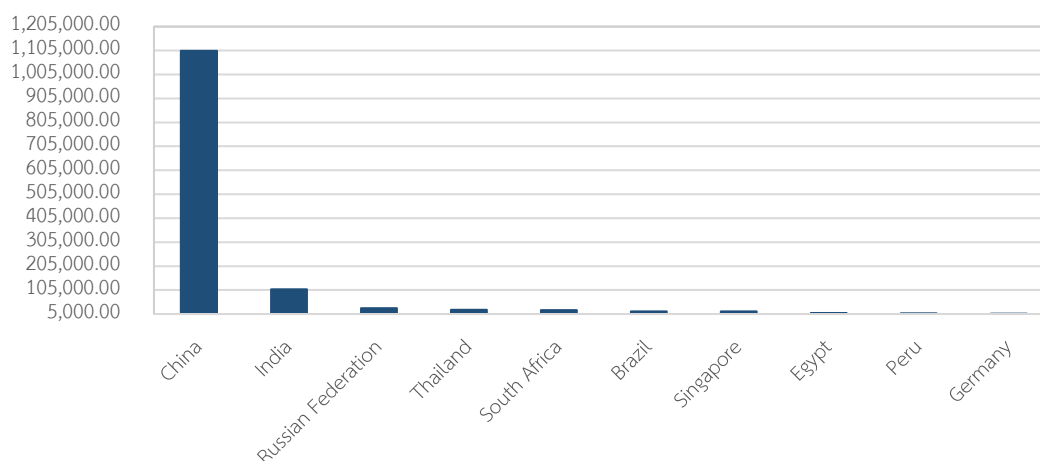
ที่มา: ปรับปรุงจากศูนย์พาณิชย์ระหว่างประเทศ (International Trade Centre: ITC) ณ เจนีวา เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นร่วมกันระหว่าง UNCTAD และ WTO (International Trade Centre, 2021a)

อย่างไรก็ตาม เกาหลีเหนือไม่ได้เป็นประเทศคู่ค้าหลักที่ไทยส่งออกตามบัญชีรายการสินค้าต้องห้ามดังกล่าว เช่น สินค้ากลุ่มโลหะสามัญและของทำด้วยโลหะสามัญ (พิกัด 74-83) ไทยมีการส่งออกไปเกาหลีเหนือในช่วง 2007-2019 มูลค่า 5,276.07 ล้านบาท จากมูลค่าการส่งออกทั้งหมดไปทั่วโลกในสินค้านี้ 1.851 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.928 และเป็นคู่ค้าอยู่ในลำดับที่ 35 จาก 239 ลำดับ โดยกลุ่มประเทศหลักที่ไทยนำเข้า ได้แก่ ญี่ปุ่น มูลค่า 0.49 ล้านล้านบาท สหรัฐ 0.19 ล้านล้านบาท อินเดีย 0.11 ล้านล้านบาท จีน 0.10 ล้านล้านบาท เป็นต้น กรณีสินค้ากลุ่มเครื่องจักรและเครื่องใช้ไฟฟ้า ในช่วง 2007-2019 ไทยมีการส่งออกไปเกาหลีเหนือ 780.40 ล้านบาท

คิดเป็นร้อยละ 0.028 ของมูลค่าที่ไทยส่งออกสินค้ากลุ่มนี้ไปทั่วโลก โดยมีการส่งออกไปสหรัฐมากที่สุด รองลงมาคือ ญี่ปุ่น จีน มาเลเซีย ตามลำดับ โดยเกาหลีเหนืออยู่ในลำดับที่ 133 จาก 254 ลำดับ หรือกรณีสินค้าเครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณ เพชร รัตชาติ ไทยมีการส่งออกไปเกาหลีเหนือในช่วง 2007-2019 มูลค่า 1.91 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.00019 ของมูลค่าที่ไทยส่งออกสินค้ากลุ่มนี้ไปทั่วโลก โดยมีการส่งออกไปสหรัฐมากที่สุด รองลงมา ฮังกย เยอรมัน ออสเตรเลีย อินเดีย ตามลำดับ (Global Trade Atlas, 2021c) เพราะฉะนั้น จึงส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าของไทยค่อนข้างน้อย เนื่องจากไทยไม่ได้ส่งออกไปเกาหลีเหนือเป็นหลัก

ทั้งนี้ พบว่า ในปี 2007-2019 สินค้าหลักที่เกาหลีเหนือมีการนำเข้าได้แก่ (1) เชื้อเพลิงที่ได้จากแร่ น้ำมันแร่ฯ พิกัด 27 (2) สินค้าเครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าฯ พิกัด 85 (3) เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ บอยเลอร์ เครื่องจักร เครื่องใช้กลฯ พิกัด 84 (4) ยานบกนอกจากรถที่เดินบนรางรถไฟหรือรางรถรางฯ พิกัด 87 (5) พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก พิกัด 39 เป็นต้น ซึ่งกลุ่มประเทศคู่ค้าหลักที่เกาหลีเหนือมีการนำเข้ามากที่สุดตั้งแต่ปี 2007 ถึง 2019 ได้แก่ จีน มูลค่า 1.1 ล้านล้านบาท อินเดีย มูลค่า 0.1 ล้านล้านบาท รัสเซีย 0.028 ล้านล้านบาท ไทย 0.022 ล้านล้านบาท แอฟริกาใต้ 0.021 ล้านล้านบาท เป็นต้น (International Trade Centre, 2021b) ดังแผนภูมิที่ 6

แผนภูมิที่ 6 แสดงมูลค่าการค้าที่เกาหลีเหนือนำเข้ามากที่สุด 10 ลำดับแรก ในปี 2007-2019 (มูลค่า:ล้านบาท)

ที่มา: ปรับปรุงจากศูนย์พาณิชย์ระหว่างประเทศ (International Trade Centre: ITC) (International Trade Centre, 2021b)

อย่างไรก็ดี จะเห็นว่าทั้งไทยและเกาหลีเหนือไม่ได้มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากขนาดนั้น ดังนั้น จึงส่งผลกระทบต่อการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรของไทยไม่ได้ส่งผลกระทบในแง่ร้ายกับไทยในด้านการค้า เพราะไทยและเกาหลีเหนือมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันค่อนข้างน้อย ซึ่งความเชื่อมโยงระหว่างไทยและเกาหลีเหนืออาจมีน้อยในแง่การค้า เนื่องจากที่ผ่านมาเกาหลีเหนือไม่ใช่ประเทศคู่ค้าหลักในด้านการค้าของไทย ไทยก็ได้เสียผลประโยชน์อะไรมาบ้าง โดยจากข้อมูลของศูนย์พาณิชย์กกรรมระหว่างประเทศจะเห็นได้ว่า ประเทศคู่ค้าที่ไทยพึ่งพาเป็นหลัก คือ จีน สหรัฐ ญี่ปุ่น เป็นต้น ส่วนประเทศที่เกาหลีเหนือมีการพึ่งพาทางการค้าเป็นหลักคือ จีน อินเดีย รัสเซีย ดังนั้น การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรไม่ได้กระทบต่อไทยและเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติในการดำเนินมาตรการตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีเหนือและไทยในการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ทั้งนี้ การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะกดดันให้เกาหลีเหนือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการยุติการทดสอบขีปนาวุธและนิวเคลียร์ เนื่องจากไทยไม่ใช่คู่ค้ารายใหญ่ เช่น จีน ที่มีอิทธิพลต่อเกาหลีเหนือเป็นหลัก トラบไต้ที่ประเทศรายใหญ่ที่เป็นแหล่งเงินทุนในการนำเข้าของเกาหลีเหนือยังไม่มีมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจอย่างเข้มงวด การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่างๆที่กำหนดโดย UNSC ต่อเกาหลีเหนือคงจะยังไม่ประสบผลสำเร็จ โครงการนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือก็ยังคงเติบโตต่อไปได้ ทั้งนี้ ไทยอาจต้องพึ่งพากับชาติใหญ่ๆ ที่เห็นด้วยกับการที่จะต่อต้านมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือ ซึ่งถ้าไทยไม่ปฏิบัติตามข้อมติของสหประชาชาติ ไทยอาจถูกกดดัน และเสี่ยงต่อการละเมิดข้อมติ ในฐานะที่ไทยเป็นรัฐสมาชิกของสหประชาชาติซึ่งมีผลผูกพันที่ไทยต้องปฏิบัติตามซึ่งเป็นไปตามข้อ 25 ของกฎบัตรสหประชาชาติ โดยปัจจุบัน ประชาคมระหว่างประเทศจับตามองเกาหลีเหนือมาตลอด ซึ่งพันธมิตรของไทย ได้แก่ สหรัฐ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป มักจะขอความร่วมมือให้ไทยปฏิบัติตามมาตรการต่างๆตามข้อมติอย่างเคร่งครัด (กระทรวงการต่างประเทศ, 2560c)

การค้าระหว่างจีนและเกาหลีเหนือที่เพิ่มขึ้นมีปัจจัยขับเคลื่อนหลัก ได้แก่ การที่ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีน (CPC) สร้างข้อตกลงทางการเมืองและเศรษฐกิจกับคู่สัญญาพรรคแรงงานเกาหลี (WPK) ในปลายปี 2009 โดย CPC สนับสนุนให้บริษัทเอกชนของจีนมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นในการค้าระหว่างสองประเทศ โดยมาตรการคว่ำบาตร (sanctions) ก่อให้เกิดแรงจูงใจที่ดึงดูดบริษัทเอกชนของจีนซึ่งให้บริการทางการค้าในฐานะพ่อค้าคนกลาง ในการดำเนินธุรกรรมต่างๆ ทาง

การค้าตั้งแต่การจัดซื้ออุปกรณ์อุตสาหกรรมจากผู้ผลิตต่างประเทศที่มีฐานผลิตอยู่ในจีน รวมถึงเอกสารเกี่ยวกับการขายทั้งหมด ไปจนถึงด้านโลจิสติกส์ในการขนส่งทางเรือแก่บริษัทการค้าของเกาหลีเหนือ โดยพ่อค้าคนกลางชาวจีนมีการเรียกร้อยค่าคอมมิชชั่นที่มากขึ้น ซึ่งอ้างถึงความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจากการทำธุรกรรมทางการค้ากับหน่วยงานในเกาหลีเหนือ (Park, 2014) ทั้งนี้ การที่คณะกรรมการความมั่นคงแห่งสหประชาชาติรับรองข้อมติในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรเพื่อตอบสนองต่อการทดสอบนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ ในข้อมติมีข้อกำหนดในบางข้อที่ไม่ได้บังคับใช้ในกรณีการค้าของรัฐสมาชิกที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการดำรงชีพด้านมนุษยธรรมกับเกาหลีเหนือ ข้อกำหนดเหล่านี้อาจเป็นช่องโหว่ที่บริษัทของจีนใช้ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางการค้ากับเกาหลีเหนือเช่นกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและเกาหลีเหนือที่มีความใกล้ชิดกัน เปรียบเสมือนวลีที่ว่า “as close as lips and teeth” ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพและมีความแข็งแกร่งค่อนข้างสูง เกาหลีเหนือเองมีการพึ่งพาจีนทั้งในด้านพลังงาน อาหาร และสินค้าต่างๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งระหว่างสองประเทศดูเหมือนจะรักษาไว้เพื่อเป้าหมายทางการเมืองและการทหาร ซึ่งจีนถือเป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ (Jinhwan & Jiyong, 2011) และจะเห็นว่าระบบเผด็จการอย่างเกาหลีเหนือนั้นมีการตอบสนองต่อการคว่ำบาตรค่อนข้างน้อย (Woo & Verdier, 2020)

อย่างไรก็ดี องค์กรระหว่างประเทศ มีบทบาทในการเมืองโลกมากขึ้น และการใช้กำลังไม่ใช่ทางเดียวที่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งในเรื่องเศรษฐกิจหรือการเมืองระหว่างประเทศ องค์กรระหว่างประเทศเองก็สามารถมีอิทธิพลที่จะส่งผลกระทบต่อนโยบายต่างประเทศหรือพฤติกรรมของรัฐต่างๆ ได้ และความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นก็แสดงถึงสถานะที่รัฐต่างๆ มีความเกี่ยวข้องกัน (นรุตม์ เจริญศรี, 2563) การมีส่วนร่วมของประชาคมระหว่างประเทศซึ่งสหประชาชาติในฐานะองค์กรระหว่างประเทศมีส่วนสำคัญในการพยายามที่จะแก้ไขปัญหานิวเคลียร์และขีปนาวุธของเกาหลีเหนือตลอดมา โดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีการรับรองข้อมติต่างๆ ในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทั้งการค้า การทำธุรกรรมทางการเงิน การอายัดทรัพย์สิน เป็นต้น เพื่อไม่ให้เกาหลีเหนือทดสอบอาวุธนิวเคลียร์หรือขีปนาวุธรวมถึงการแพร่ขยายอาวุธและโครงการนิวเคลียร์ต่างๆ เนื่องจากเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพ และเสถียรภาพของประชาคมโลก เพื่อให้สถานการณ์บนคาบสมุทรเกาหลีเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกทุกฝ่ายควรให้ความร่วมมือเช่นเดียวกัน ไทยในฐานะรัฐสมาชิกสหประชาชาติมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตามข้อมติของคณะมนตรี

ความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งมีผลผูกพันตามกฎหมายประชาชาติ โดยต้องปฏิบัติตามมาตรการ
ต่างๆตามที่ข้อมติกำหนด โดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในและพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการที่ไทยมีการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจในการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์เพื่อกำหนดสินค้าต้องห้ามส่งออกหรือนำเข้าจากเกาหลีเหนือ ซึ่งไทยในฐานะประเทศสมาชิกมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติตามข้อ 25 ของกฎบัตรสหประชาชาติ อิทธิพลของสถาบันระหว่างประเทศอย่างสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศอาจเป็นแรงจูงหนึ่งในการที่ไทยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบซึ่งเป็นไปตามกฎบัตรสหประชาชาติในฐานะรัฐสมาชิกขององค์กรระหว่างประเทศ โดยจากการศึกษาพบว่าทั้งไทยและเกาหลีเหนือมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันค่อนข้างน้อย ดังนั้น จึงส่งผลกระทบต่อการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ ไทยก็ไม่ได้เสียผลประโยชน์อะไรมากนัก เพราะไทยและเกาหลีเหนือไม่ได้มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันขนาดนั้น ซึ่งความเชื่อมโยงระหว่างไทยและเกาหลีเหนืออาจมีน้อยในแง่การค้า เนื่องจากที่ผ่านมาเกาหลีเหนือไม่ใช่ประเทศคู่ค้าหลักที่เป็นเป้าหมายในด้านการค้าของไทยทั้งในด้านส่งออกและการนำเข้า โดยมูลค่าการค้าระหว่างไทยและเกาหลีเหนือมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย และไทยนั้นไม่ใช่คู่ค้าหลักที่สำคัญต่อเศรษฐกิจเกาหลีเหนือเมื่อเทียบกับคู่ค้ารายใหญ่เช่นจีน อินเดียหรือรัสเซีย ถึงแม้เกาหลีเหนือจะมีการทดลองขีปนาวุธและอาวุธนิวเคลียร์ แต่จีนก็ยังเป็นประเทศหลักที่ยังให้ความช่วยเหลือและสามารถเป็นที่พึ่งแก่เศรษฐกิจของเกาหลีเหนือตลอดมา แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างจีนและเกาหลีเหนือที่มั่นคงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อเกาหลีเหนือยังไม่ประสบผลสำเร็จเพราะจีนนั้นยังให้ความช่วยเหลือแก่เกาหลีเหนืออยู่เสมอ โดยเกาหลีเหนือมีการพึ่งพาการค้ากับมหาอำนาจอย่างจีนเป็นหลัก รองลงมาคืออินเดียและรัสเซีย ทั้งนี้ การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะกดดันให้เกาหลีเหนือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการชะลอหรือยุติการทดสอบขีปนาวุธและนิวเคลียร์ เนื่องจากไทยไม่ใช่คู่ค้ารายใหญ่ เช่น จีน ที่เป็นประเทศมหาอำนาจที่มีอิทธิพลต่อเกาหลีเหนือเป็นหลัก

จะเห็นว่าคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติและประเทศอื่นๆ พยายามที่จะใช้มาตรการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ การเจรจาทางการทูต เพื่อแก้ไขปัญหามากกว่าการโต้ตอบทางทหาร แนวโน้มในปัจจุบันของประเทศส่วนใหญ่ นั้น พยายามที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งซึ่งการใช้กำลังทางทหารเริ่มมีบทบาทน้อยลงและรักษาความร่วมมือเพื่อให้สถานะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยังคงอยู่ องค์การระหว่างประเทศมีบทบาทในการเมืองโลกมากขึ้น จะเห็นได้จากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติมีบทบาทสำคัญในการพยายามที่จะแก้ไขปัญหาในการออกมาตรการคว่ำบาตรเกาหลีเหนือที่พัฒนาอาวุธนิวเคลียร์และทดลองขีปนาวุธซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น การออกมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ การอายัดทรัพย์สิน การห้ามเดินทางขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ เป็นต้น นอกเหนือจากอิทธิพลของความร่วมมือระหว่างรัฐผ่านองค์การระหว่างประเทศแล้ว หรือการที่เกาหลีเหนือเข้าร่วมประชุม ARF ซึ่งเป็นการเปิดเวทีให้ประเทศสมาชิกที่กังวลต่อเรื่องโครงการอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนและเจรจาทวิภาคีกับฝ่ายเกาหลีเหนือได้โดยตรง ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งผลดีต่อไทยในฐานะที่ไทยมีส่วนช่วยให้ประเทศซึ่งมีความขัดแย้งได้มีการเจรจาปรึกษาหารือกัน เพื่อในอนาคตอาจนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันต่อไป

ระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินของประเทศแสดงให้เห็นถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจของรัฐในการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ และมีบทบาทสำคัญในการกำหนดประสิทธิผลของระบอบการคว่ำบาตร ซึ่งตัวอย่างสามารถเห็นได้จากจีนที่เป็นคู่ค้ารายใหญ่ของเกาหลีเหนือ หรือไทยที่ไม่ใช่คู่ค้าหลัก เป็นต้น ทั้งนี้โลกาภิวัตน์ทางการเงินยังส่งผลให้มีความเชื่อมโยงกับตลาดการเงินมากยิ่งขึ้น โดยมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนข้ามพรมแดนและธุรกรรมทางการเงินที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การใช้มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจเป็นองค์ประกอบสำคัญของนโยบายต่างประเทศของรัฐส่วนใหญ่ รัฐผู้กำหนดนโยบายจะดำเนินมาตรการต่างๆ เช่น การควบคุมการส่งออก นำเข้า การอายัดทรัพย์สิน และจำกัดมาตรการอื่น ๆ ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การจำกัดการเข้าถึงภาคเศรษฐกิจของรัฐเป้าหมาย ระบอบการคว่ำบาตรที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยหลักการและกฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่สอดคล้องกัน ซึ่งการดำเนินมาตรการลงโทษต้องเป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องและเท่าเทียม หลักกฎหมายและการกำกับดูแลมีความสำคัญต่อการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ ขอบเขตของกฎหมายรวมถึงข้อบังคับของการลงโทษทางเศรษฐกิจมีลักษณะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่จะทำ

ให้บรรลุผลในการดำเนินมาตรการนั้นๆ ในขณะที่โลกาภิวัตน์เอื้อให้เกิดการรวมตัวกันของกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (Alexander, 2009)

อย่างไรก็ตาม เกาหลีเหนือเองกำลังเผชิญกับการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจจากหลายประเทศโดยเป็นการดำเนินตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติต่อการที่เกาหลีเหนือดำเนินการทดลองขีปนาวุธและระเบิดนิวเคลียร์ เกาหลีเหนือจึงควรเตรียมพร้อมรับมือกับการดำเนินมาตรการดังกล่าว ซึ่งต่อไปเกาหลีเหนืออาจต้องเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนอาหารและความไร้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจทั้งการอุปโภคบริโภค ทั้งนี้ ในส่วนของผู้ประกอบการไทยและภาคธุรกิจบางส่วนก็ควรทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อคาดการณ์ข้อมูลการประกอบธุรกิจในอนาคต เพื่อให้การดำเนินการค้าระหว่างประเทศเป็นไปด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นกับประเทศคู่ค้า และเป็นประโยชน์ต่อความปลอดภัยทางการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งไทยเองจำเป็นต้องระวังการดำเนินความสัมพันธ์ทวิภาคีระหว่างไทยกับเกาหลีเหนือมากขึ้น เพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ ทั้งนี้การดำเนินการมาตรการนั้นจะต้องสอดคล้องกับกฎหมายภายในประเทศเช่นกัน

จึงเป็นข้อสรุปได้ว่า ไทยและเกาหลีเหนือไม่ได้มีการพึ่งพาศักดิ์ซึ่งกันและกันมากนักขนาดนั้น ดังนั้น จึงส่งผลกระทบต่อการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของไทยต่อเกาหลีเหนือค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ การดำเนินมาตรการคว่ำบาตรของไทยไม่ได้ส่งผลกระทบต่อไทยในด้านการค้า เพราะไทยและเกาหลีเหนือมีการพึ่งพาศักดิ์ซึ่งกันและกันค่อนข้างน้อย ซึ่งความเชื่อมโยงระหว่างไทยและเกาหลีเหนืออาจมีน้อยในแง่การค้า เนื่องจากที่ผ่านมาเกาหลีเหนือไม่ใช่ประเทศคู่ค้าหลักในด้านการค้าของไทย ไทยก็ไม่ได้เสียผลประโยชน์อะไรมากนัก ไทยในฐานะรัฐสมาชิกสหประชาชาติมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามข้อมติของ UNSC ซึ่งเป็นไปตามข้อ 25 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ ในการดำเนินมาตรการคว่ำบาตรต่อเกาหลีเหนือ โดยเป็นไปตามขอบเขตกฎหมายภายในของไทยและพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง การที่ไทยปฏิบัติตามข้อมติและให้ความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทของไทยด้านความมั่นคงในเวทีสหประชาชาติ อีกทั้งส่งผลที่ดีต่อภาพลักษณ์ของไทยในสายตาองค์กรระหว่างประเทศ ทั้งนี้ อิทธิพลของสถาบันระหว่างประเทศอย่างสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศอาจเป็นแรงจูงใจหนึ่งในการที่ไทยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบซึ่งเป็นไปตามกฎบัตรสหประชาชาติในฐานะรัฐสมาชิกขององค์กรระหว่างประเทศ เพื่อรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศต่างๆในอนาคต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- Afesorgbor, S. K., & Mahadevan, R. (2016). The Impact of Economic Sanctions on Income Inequality of Target States. *World Development*, 83, 1-11.
<https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2016.03.015>
- Alexander, K. (2009). *Economic Sanctions Law and Public Policy*. palgrave macmillan.
<https://doi.org/10.1057/9780230227286>
- Allen, R., & Koshima, Y. (2018). Do Sanctions Improve Compliance With Public Finance Laws and Regulations? [Article]. *Public Budgeting & Finance*, 38(4), 74-96.
<https://doi.org/10.1111/pbaf.12197>
- Allen, S. H. (2008). The Domestic Political Costs of Economic Sanctions
Journal of Conflict Resolution, 52, 916-944. <http://online.sagepub.com>
- Anguelov, N. (2015). *Economic sanctions vs. soft power : lessons from North Korea, Myanmar, and the Middle East*. Palgrave Macmillan.
- Baldwin, D. A. (1980). Interdependence and Power: A Conceptual Analysis. *International Organization*, 34(4), 471-506. <http://www.jstor.org/stable/2706510>
- Bassett, M. R., & Marossi, A. Z. (2015). *Economic Sanctions under International Law : Unilateralism, Multilateralism, Legitimacy, and Consequences* (1st ed.). T.M.C. Asser Press : Imprint: T.M.C. Asser Press., <https://doi.org/10.1007/978-94-6265-051-0>
- BBC NEWS. (2018). ประชุมสุดยอดเกาหลี: การพบปะครั้งประวัติศาสตร์จะนำไปสู่สันติภาพที่ยั่งยืน?
Retrieved 28 April from <https://www.bbc.com/thai/international-43941225>
- Carter, B. E. (1987). International Economic Sanctions: Improving the Haphazard U.S. Legal Regime. *California Law Review*, 75(4), 1159-1278.
<https://doi.org/10.2307/3480594>
- Caruso, R. (2003). The Impact of International Economic Sanctions on Trade: An Empirical Analysis. *Peace Economics, Peace Science, and Public Policy*, 9(2), 1-36. <https://EconPapers.repec.org/RePEc:bpj:pepspp:v:9:y:2003:i:2:n:1>
- Charlton, A. (2018, July 20, 2018). *Trump's friends, Russia and China, delay US bid to cut off oil exports to North Korea*. <https://www.businessinsider.com/russia-and->

[china-delay-us-bid-to-cut-off-oil-exports-to-north-korea-2018-7](#)

de Mattos Fagundes, P., Padula, A. D., & Padilha, A. C. M. (2016). Interdependent international relations and the expansion of ethanol production and consumption: the Brazilian perspective. *Journal of Cleaner Production*, 133, 616-630. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.05.006>

Dorff, C., & Minhas, S. (2017). When Do States Say Uncle? Network Dependence and Sanction Compliance [Article]. *International Interactions*, 43(4), 563-588. <https://doi.org/10.1080/03050629.2016.1221679>

Farrall, J. M. (2007). *United Nations sanctions and the rule of law*. In Cambridge University Press. https://ed-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/openurl?u.ignore_date_coverage=true&rft.mms_id=9923931482602466&vid=44UOE_VU2&institution=44UOE&url_ctx_val=&url_ctx_fmt=null&isServicesPage=true

Frank, R. (2018). Economic Sanctions against North Korea: The Wrong Way to Achieve the Wrong Goal? [Article]. *Asia Policy*, 13(3), 5-12. <https://doi.org/10.1353/asp.2018.0035>

Global Trade Atlas. (2021a). *China Import Statistics* <https://connect.ihsmarket.com/gta/standard-reports>

Global Trade Atlas. (2021b). *Thailand Export Statistics* <https://connect.ihsmarket.com/gta/standard-reports>

Global Trade Atlas. (2021c). *Thailand Export Statistics Product: 84 and 85* <https://connect.ihsmarket.com/gta/standard-reports>

Global Trade Atlas. (2021d). *Thailand Export Statistics to Korea, North* <https://connect.ihsmarket.com/gta/standard-reports>

Global Trade Atlas. (2021e). *Thailand Import Statistics* <https://connect.ihsmarket.com/gta/standard-reports>

Global Trade Atlas. (2021f). *Thailand Import Statistics from Korea, North Products: Total (All Commodity Chapters)* <https://connect.ihsmarket.com/gta/standard-reports>

Gutmanna, J., Neuenkirch, M., & Neumeier, F. (2016). Precision-Guided or Blunt? The Effects of US Economic Sanctions on Human Rights. 47. <http://www.uni->

marburg.de/fb02/makro/forschung/magkspapers

- Guzman, A. T. (2002). A Compliance-Based Theory of International Law. *California Law Review*, 90(6), 1823-1887. <https://doi.org/10.2307/3481436>
- Henkin, L. (1979). *How nations behave : law and foreign policy* (2d ed.). Published for the Council on Foreign Relations by Columbia University Press.
- Herik, L. J. v. d. (2017). *Research handbook on UN sanctions and international law*. Edward Elgar Publishing.
- Hufbauer, G. C., Schott, J. J., Elliott, K. A., & Oegg, B. (2007). *Economic sanctions reconsidered* (3rd ed.). Peterson Institute for International Economics. Table of contents only <http://www.loc.gov/catdir/toc/ecip082/2007041753.html>
- Ilieva, J., Dashtevski, A., & Kokotovic, F. (2018). Economic Sanctions In International law. *UTMS Journal of Economics*, 9(2), 201-211. <https://ideas.repec.org/a/ris/utmsje/0250.html>
- International Trade Centre. (2019). *List of importing markets for a product exported by Korea, Democratic People's Republic of (Mirror)* <https://www.trademap.org/Index.aspx>
- International Trade Centre. (2021a). *List of importing markets for a product exported by Korea, Democratic People's Republic of (Mirror) Product: TOTAL All products*. https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c408%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c2%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1
- International Trade Centre. (2021b). *List of supplying markets for a product imported by Korea, Democratic People's Republic of (Mirror) Product: TOTAL All products*. <https://www.trademap.org/Index.aspx>
- Jeong, H. G. (2019). United Nations Sanctions on North Korea's Luxury Goods Imports: Impact and Implications. *Asian Economic Policy Review*, 14(2), 214-233. <https://doi.org/10.1111/aepr.12258>
- Jinhwan, O., & Jiyong, R. (2011). The Effectiveness of Economic Sanctions on North Korea: China's Vital Role [Article]. *Korean Journal of Defense Analysis*, 23(1), 117-131. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=poh&AN=102231937&sit>

[e=ehost-live](#)

Joyner, C. C. (1995). *Collective sanctions as peaceful coercion : lessons from the United Nations experience* (Vol. 16). Australian National University.

<https://doi.org/10.3316/agispt.19963569>

Jung, Y. K., Kim, I. S., & Yang, T. (2018). An Analysis on the Effect of the International Sanctions on the Trading Patterns of North Korea: Focusing on the Gravity

Theory. *The Korean Journal of Defense Analysis*, 30. <http://www.kida.re.kr/kjda>

Jungyeop, W. (2020). How to Make International Sanctions on North Korea Effective Cooperation or Coercion? [Article]. *Korea Observer*, 51(1), 53-69.

<https://doi.org/10.29152/KOIKS.2020.51.1.53>

Kelsey Davenport. (2018a). *The Six-Party Talks at a Glance*

<https://www.armscontrol.org/factsheets/6partytalks>

Kelsey Davenport. (2018b). *The U.S.-North Korean Agreed Framework at a Glance*

<https://www.armscontrol.org/factsheets/agreedframework>

Keohane, R. O., & Nye, J. S. (1989). *Power and interdependence* (2nd ed.). Scott, Foresman.

Keohane, R. O., & Nye, J. S. (2011). *Power and Interdependence* (Fourth Edition ed.). Pearson.

Kim, J. (2017). Assessing Export Controls of Strategic Items to North Korea. *The Korean Journal of Defense Analysis*, 29, 331-348. <http://www.kida.re.kr/kjda>

Ko, S. (2019). International Sanctions on North Korea: A Two-Level Solution. *Pacific Focus*, 34(1), 55-71. <https://doi.org/10.1111/pafo.12133>

Kwon, B. R. (2016). The Conditions for Sanctions Success: A Comparison of the Iranian and North Korean Cases [Article]. *Korean Journal of Defense Analysis*, 28(1), 139-161.

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=poh&AN=113480735&site=e=ehost-live>

Mija, V., & Teosa, V. (2009). IS COMPLEX INTERDEPENDENCE THE LAST EVOLUTION OF GLOBALIZATION? *Moldovan State University*, 11.

https://www.academia.edu/35738050/IS_COMPLEX_INTERDEPENDENCE_THE_LAS

[T_EVOLUTION_OF_GLOBALIZATION_Title_IS_COMPLEX_INTERDEPENDENCE_THE_LAST_EVOLUTION_OF_GLOBALIZATION](#)

- Miyagawa, M. (1992). *Do economic sanctions work?* / Makio Miyagawa. Macmillan ; St. Martin's Press.
- Morgenthau, H. J. T., Kenneth W. (1997). *Politics Among Nations : The Struggle for Power and Peace*. Singapore : McGraw-Hill.
<http://gen.lib.rus.ec/book/index.php?md5=f55fd8ee065ad337712b4933b583913b>
- Neuenkirch, M., & Neumeier, F. (2015). The impact of UN and US economic sanctions on GDP growth. *European Journal of Political Economy*, 40, 110-125.
<https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2015.09.001>
- Noland, M. (2004). *Korea after Kim Jong-il*. Institute for International Economics (U.S.).
- Noland, M. (2009). The (Non-) Impact of UN Sanctions on North Korea [Article]. *Asia Policy*(7), 61-88. <https://doi.org/10.1353/asp.2009.0047>
- Noland, M., & Haggard, S. (2012). Networks, Trust, and Trade: The Microeconomics of China–North Korea Integration. *Asian Economic Journal*, 32.
<https://doi.org/10.1111/asej.12159>
- Pape, R. A. (1997). Why Economic Sanctions Do Not Work. *International Security*, 22(2), 90-136. <https://doi.org/10.1162/isec.22.2.90>
- Park, J. S. (2014). The Key to the North Korean Targeted Sanctions Puzzle [Article]. *Washington Quarterly*, 37(3), 199-214.
<https://doi.org/10.1080/0163660X.2014.978444>
- Peksen, D. (2019). When Do Imposed Economic Sanctions Work? A Critical Review of the Sanctions Effectiveness Literature. *Defence and Peace Economics*, 30(6), 635-647. <https://doi.org/10.1080/10242694.2019.1625250>
- Rowe, D. M. (2000). Economic Sanctions, Domestic Politics and the Decline of Rhodesian Tobacco, 1965–79. In S. Chan & A. C. Drury (Eds.), *Sanctions as Economic Statecraft: Theory and Practice* (pp. 131-157). Palgrave Macmillan UK.
https://doi.org/10.1057/9780230596979_7
- Shen, D. (2008). Can sanctions stop proliferation? *Washington Quarterly*, 31(3), 89-+.
[https://doi.org/DOI 10.1162/wash.2008.31.3.89](https://doi.org/DOI%2010.1162/wash.2008.31.3.89)

- Shingu, S. (2019). Wooing Kampala: a case study in implementing the nonproliferation sanctions against North Korea [Article]. *Nonproliferation Review*, 26(3-4), 341-349. <https://doi.org/10.1080/10736700.2019.1656416>
- Simmons, B. A. (1998). COMPLIANCE WITH INTERNATIONAL AGREEMENTS [Article]. *Annual Review of Political Science*, 1(1), 75. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.1.1.75>
- The Bank of Korea. (2015, 22 July 2016). *Gross Domestic Product Estimates for North Korea in 2015* http://www.bok.or.kr/viewer/skin/doc.html?fn=FILE_201803300854538432.pdf&rs=/webview/result/E0000634/201607
- The Bank Of Korea. (2020, 31 July 2020). *Gross Domestic Product Estimates for North Korea in 2019* <https://www.bok.or.kr/viewer/skin/doc.html?fn=202007300329527811.pdf&rs=/webview/result/E0000634/202007>
- The World Bank. (2021). *GDP per capita growth (annual %) - Iran, Islamic Rep.* <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.KD.ZG?locations=IR>
- Timothy, M. (2014). How Compliance Understates Effectiveness. *Proceedings of the Annual Meeting (American Society of International Law)*, 108, 168-172. <https://doi.org/10.5305/procannmeetasil.108.0168>
- U.S. Department of State. (2007). *North Korea - Denuclearization Action Plan* <https://2001-2009.state.gov/r/pa/prs/ps/2007/february/80479.htm>
- United Nations. (2021a). *Chapter V: The Security Council (Articles 23-32)*. <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/chapter-5>
- United Nations. (2021b). *United Nations Charter*. <https://www.un.org/en/about-us/un-charter>
- United Nations Security Council. (2006). *Resolution 1718 (2006) (S/RES/1718 (2006))*. [https://www.undocs.org/S/RES/1718%20\(2006\)](https://www.undocs.org/S/RES/1718%20(2006))
- United Nations Security Council. (2009). *Resolution 1874 (2009) (S/RES/1874 (2009))*. <http://unscr.com/en/resolutions/doc/1874>
- United Nations Security Council. (2013a). *Resolution 2087 (2013) (S/RES/2087 (2013))*. <http://unscr.com/en/resolutions/doc/2087>

- United Nations Security Council. (2013b). *Resolution 2094* (2013) (S/RES/2094 (2013)).
<http://unscr.com/en/resolutions/doc/2094>
- United Nations Security Council. (2014). *Resolution 2141* (2014) (S/RES/2141 (2014)).
<http://unscr.com/en/resolutions/doc/2141>
- United Nations Security Council. (2016a). *Resolution 2270* (2016) (S/RES/2270 (2016)).
<http://unscr.com/en/resolutions/doc/2270>
- United Nations Security Council. (2016b). *Resolution 2321* (2016) (S/RES/2321 (2016)).
<http://unscr.com/en/resolutions/doc/2321>
- United Nations Security Council. (2017a). *Resolution 2356* (2017) (S/RES/2356 (2017)).
<http://unscr.com/en/resolutions/doc/2356>
- United Nations Security Council. (2017b). *Resolution 2371* (2017) (S/RES/2371 (2017)).
<http://unscr.com/en/resolutions/doc/2371>
- United Nations Security Council. (2017c). *Resolution 2375* (2017) (S/RES/2375 (2017)).
<http://unscr.com/en/resolutions/doc/2375>
- United Nations Security Council. (2017d). *Resolution 2397* (2017) (S/RES/2397 (2017)).
<http://unscr.com/en/resolutions/doc/2397>
- United Nations Security Council. (2021a). *Functions and Powers*.
<https://www.un.org/securitycouncil/content/functions-and-powers>
- United Nations Security Council. (2021b). *Sanctions*
<https://www.un.org/securitycouncil/sanctions/information>
- United Nations Security Council. (2021c). *Subsidiary Organs Of The United Nations Security Council*. <https://www.un.org/securitycouncil/content/subsidiary-bodies>
- Woo, B., & Verdier, D. (2020). A unifying theory of positive and negative incentives in international relations: sanctions, rewards, regime types, and compliance [Article]. *Economics of Governance*, 21(3), 215-236.
<https://doi.org/10.1007/s10101-020-00239-2>
- Yoon, S. H., & Lee, S. O. (2013). From old comrades to new partnerships: dynamic development of economic relations between China and North Korea. *Geographical Journal*, 179(1), 19-31. <https://doi.org/10.1111/j.1475-4959.2012.00474.x>
- กรมเจ้าท่า. (2560). ประกาศกรมเจ้าท่า ที่ 211/2560 เรื่อง การดำเนินการกรณีมาตรการคว่ำบาตร

- เกาหลีเหนือ Retrieved from <https://nsw.md.go.th/mdportal/LawMD.aspx>
- กรมองค์การระหว่างประเทศ. (2561). มาตรการลงโทษของสหประชาชาติ (*UN Sanctions*). 21 มิถุนายน 2561. <https://image.mfa.go.th/mfa/0/OznAy3tii2/สันติภาพและความมั่นคง/Iran.pdf>
- กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (2537). กฎบัตรสหประชาชาติ. กรุงเทพฯ. พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2495 4(2495).
https://diec.mod.go.th/Knowledge/PDF/law/PRB_02_2495.aspx
- พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530, 13 (2530).
<http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A428/%A428-20-2530-001.pdf>
- พระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2535, 6 (2535). <https://legal.rtaf.mi.th/web/images/law/4/5.pdf>
- กระทรวงกลาโหม. (2554). การประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ ๒๐ ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น.
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2012). คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ.
<https://www.mfa.go.th/th/content/5d5bcc1b15e39c3060009fa7?cate=5d5bcb4e15e39c306000684f>
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2550). ทำที่ไทยต่อสถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลีสำหรับการประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกครั้งที่ 15 กรุงมอสโก ระหว่างวันที่ 21-26 มกราคม 2550.: กระทรวงการต่างประเทศ
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2551). สถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี ในการประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ ๑๖ ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๕ มกราคม ๒๕๕๑ กระทรวงการต่างประเทศ
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2552). สถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี ในการประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (APPF) ครั้งที่ 18 ระหว่างวันที่ 17 - 22 มกราคม 2553 ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์. กระทรวงการต่างประเทศ
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2555). การรักษาสันติภาพ
<https://www.mfa.go.th/th/content/5d5bcc1b15e39c3060009fa5>
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2556a). ข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ. (ที่ กต 1005/181). กระทรวงการต่างประเทศ
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2556b). ข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติในการคว่ำบาตร

- เกาหลีเหนือ. (ที่ กต 1005/487). กระทรวงการต่างประเทศ
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2559). การดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ. (ที่ กต 1005/614). กระทรวงการต่างประเทศ
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2560a). การดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี. (ที่ กต 1005/1478). กระทรวงการต่างประเทศ
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2560b). การดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 2356 (ค.ศ.2017) กรณีมาตรการลงโทษสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (เกาหลีเหนือ). (ที่ กต 1005/1119). กระทรวงการต่างประเทศ
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2560c). การดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกรณีคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ. (ที่ กต 1005/13). กระทรวงการต่างประเทศ
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2560d). การดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี. (ที่ กต 1005/1682). กระทรวงการต่างประเทศ
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2561). การดำเนินการตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (ข้อมติฯ ที่ 2397 (ค.ศ. 2017)) กระทรวงการต่างประเทศ
- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456, 89 (2456).
<https://www.fisheries.go.th/management/docs/a2456.pdf>
- พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497, 106 (2497).
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2497/A/058/1249.PDF>
- พระราชบัญญัติ การส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522, 13 (2522).
https://www.customs.go.th/data_files/7447b1e8ea686be0fdeef09dac9f1197.PDF
- ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การห้ามส่งออกอาวุธและยุทธโปกรณ์ไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี และการห้ามนำเข้าอาวุธและยุทธโปกรณ์ที่ส่งมาจากหรือมีแหล่งกำเนิดจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี พ.ศ. 2550, 1 § 124 ตอนพิเศษ 23 ง (2550).
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2550/E/023/18.PDF>
- ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้อาวุธและยุทธโปกรณ์ และสินค้าฟุ่มเฟือย เป็นสินค้าที่ต้องห้ามส่งออกไป สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี และกำหนดให้อาวุธและยุทธโปกรณ์ที่ส่งมาจากหรือมีแหล่งกำเนิดจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีเป็นสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๗ 4§131 ตอนพิเศษ 211 ง (2557).

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2557/E/211/9.PDF>

พระราชบัญญัติ การส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘, 4 (2558).

https://www.customs.go.th/data_files/fdb642b0182258e770beb0f4d2d9bb37.PDF

ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดสินค้าต้องห้ามส่งออก นำเข้า และนำผ่านตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ กรณีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี พ.ศ. 2561, 14 § 135 ตอนพิเศษ 58 ง (2561a).

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/E/058/4.PDF>

ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดสินค้าต้องห้ามส่งออกหรือนำผ่านไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี และสินค้าที่ต้อง

ห้ามนำเข้าหรือนำผ่านในราชอาณาจักรที่ส่งมาจากหรือมีแหล่งกำเนิดจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี พ.ศ. 2561, 9 § ตอนพิเศษ 279 ง (5 พฤศจิกายน 2561) (2561b).

กระทรวงพาณิชย์. (2561c). ร่างประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดสินค้าที่ต้องห้ามส่งออก นำเข้า และนำผ่านตามมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ กรณีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี พ.ศ. 23 เมษายน 2561

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 27 (2490).

<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER36/DRAWER024/GENERAL/DATA0000/00000048.PDF>

พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. 2559 §133 ตอนที่ 67 ก (2559).

<https://www.ocpb.go.th/download/pdf/201059.pdf>

กองสันติภาพ ความมั่นคงและการลดอาวุธ. (2561). เกาหลีเหนือ. 21 มิถุนายน 2561.

<https://image.mfa.go.th/mfa/0/OznAy3tii2/>สันติภาพและความมั่นคง/
Agenda_for_Peace.pdf

คม ชัด ลึก. (2561). "ทรัมป์-คิม"ลงนามประวัติศาสตร์มุ่งสร้างสันติภาพ. คม ชัด ลึก, .

<https://www.komchadluek.net/news/foreign/330049>

จิตติภัทร พูนขำ. (2018). ย้อนมอง “วิกฤตนิวเคลียร์เกาหลี” ผ่านบทเรียนประวัติศาสตร์ “วิกฤตชิปนาอูธคิวบา” <https://www.the101.world/nuclear-crisis-from-cuba-to-north-korea/>

ดำรงค์ ฐานดี. (2556). สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี

- กับความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทย. เอกสารประกอบการบรรยายแก่นักศึกษาหลักสูตร การป้องกัน
ราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 55 ประจำปี พ.ศ. 2555-2556 ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร,
59.
- นรุตม์ เจริญศรี. (2563). ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. สำนักงานบริหารงานวิจัย สำนักงาน
มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปณิธีร์ ปทุมวัฒน์. (2557). "ข้อดีขององค์กรระหว่างประเทศ"กับการเป็นบ่อเกิดของกฎหมายระหว่าง
ประเทศ
https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/13win/win42%20jun_11_6.pdf
- วิเชียร อินทะสี. (2540). การสร้างสันติภาพในคาบสมุทรเกาหลีภายหลังการลงนามความตกลงเบื้องต้น
เหนือ-ใต้ 1992. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา, ปีที่ 8, 61-69.
- วิเชียร อินทะสี. (2543). สถานะความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสองเกาหลีและแนวโน้มในยุคที่เกาหลีทั้ง
สองสร้างความปรองดองระหว่างกัน. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา, 1, 76-88.
- วิเชียร อินทะสี. (2557). พัฒนาการของรัฐเกาหลีเหนือในยุคหลังสงครามเย็น. วารสารสังคมศาสตร์, ปีที่
10, 27-88.
- วิเชียร อินทะสี. (2559). ความขัดแย้งและความร่วมมือระหว่างสองเกาหลีในยุคหลังสงครามเย็น.
International Journal of East Asian Studies, 20.
- วิเชียร อินทะสี. (2562). “เกาหลีในช่วงอลหม่าน ค.ศ. 1864-1953 : การรุกรานจากต่างชาติ การตก
เป็นอาณานิคม การแบ่งแยก และสงครามเกาหลี”. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยาย
อาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. ๒๕๕๙, 11 (2559).
https://www.tgia.org/upload/file_group/17/download_218.pdf
- ประกาศสำนักงาน ปปง. ที่ 5/2561 เรื่อง การกำหนดให้ผู้กระทำการอันเกี่ยวข้องกับการแพร่ขยาย
อาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงตามมติของหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่ง
สหประชาชาติ ตามข้อมติ UNSC 1718 (DPRK) เป็นบุคคลที่ถูกกำหนดตามมาตรา 15 แห่ง
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่
ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559, 23 (2561).
https://www.amlo.go.th/dpl/uploads/content_attachfile/5b6c1586e1c1a.pdf
- สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2554). สถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี ในการประชุมประจำปี
รัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ ๒๐ ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ ณ
กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น.

สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ. (2553). ข้อมติด้านการเมือง เรื่อง สถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลี (*Resolution on Situation in the Korean Peninsula*) ในการประชุมประจำปีรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ 18 ระหว่างวันที่ 17 - 22 มกราคม 2553 ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์.

สิทธิพล เครือรัฐติกาล. (2557). จีนกับวิกฤตการณ์นิวเคลียร์ในเกาหลีเหนือครั้งที่ 2

http://kositthiphon.blogspot.com/2014/04/9_14.html

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวภาสุรี พัฒนาวิสุทธิ
วัน เดือน ปี เกิด	19 เมษายน 2537
สถานที่เกิด	นนทบุรี
วุฒิการศึกษา	2555 ระดับมัธยมศึกษา สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนราชินีบน 2559 ระดับบัณฑิตศึกษา สำเร็จการศึกษาจากคณะเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY